

**YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YABANCI DİL OLARAK İNGİLİZCEYİ ÖĞRENEN
ORTA ÖĞRETİM 9. SINIF ÖĞRENİCİLERİYLE,
ÜNİVERSİTE HAZIRLIK SINIFI ÖĞRENİCİLERİNİN
KULLANDIKLARI DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI**

Arzu HİÇYILMAZ

**SBE Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Yabancı Dil (İngilizce) Öğretimi Tezli Yüksek Lisans Programında
Hazırlanan**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Nesrin Bakırcı TOKSÖZ

İSTANBUL, 2006

Canım Anneme ve Babama...

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
KISALTMA LİSTESİ	i
TABLO LİSTESİ	ii
GRAFİK LİSTESİ	v
ÖNSÖZ	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT	viii

BÖLÜM I

1. GİRİŞ	1
1.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	2
1.2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	2
1.3. ARAŞTIRMA SORULARI	3
1.4. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ	4
1.5. VERİ TOPLAMADA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	6
1.6. ARAŞTIRMANIN YÜRÜTÜLDÜĞÜ OKULLARIN BAĞLAMSAZ ÖZELLİKLERİ	6

BÖLÜM II

2. İLGİLİ ÇALIŞMA VE ARAŞTIRMALAR	8
2.1. ‘ÖĞRENME STRATEJİSİ’ TERİMİNİN TANIMLARI	8
2.2. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN DAYANDIĞI ÖĞRENME KURAMLARI.....	9
2.2.1. Öğrenmenin Bilişsel Modelleri	10
2.2.1.1. Bilgi Süreci Kuramı	10
2.2.1.2. Şema Kuramı	11
2.2.1.3. Yapılandırmacılık	11
2.2.2. Öğrenmenin Sosyal ya da Sosyal-Bilişsel Modelleri	12
2.2.2.1. Albert Bandura’nın Sosyal-Bilişsel Kuramı.....	12
2.2.2.2. Öz-Düzenleyici Öğrenme Kuramı	13
2.2.2.3. Vygotsky’nin Sosyal-Bilişsel Öğrenme Kuramı.....	14
2.3. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN YANSITILDIĞI DİL ÖĞRETİM YÖNTEM VE YAKLAŞIMLARI	15
2.4. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÜZERİNE YAPILMIŞ ÇALIŞMA VE ARAŞTIRMALAR	16

2.4.1. Aaron Carton	16
2.4.2. Joan Rubin	16
2.4.2.1. Rubin'in Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	18
2.4.3. Lily Wong-Fillmore	19
2.4.3.1. Wong-Willmore'un Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	19
2.4.4. Neil Naiman, Maria Fröhlich, H. H. Stern ve Angie Todesco	20
2.4.4.1. Naiman, Fröhlich, Stern ve Todesco'nun Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	21
2.4.5. J. Michael O'Malley, Anna Uhl Chamot, Gloria Stewner-Manzares, Lisa Kupper ve Rocco P. Russo	21
2.4.5.1. O'Malley, Chamot, Stewner-Manzares, Kupper ve Russo' nun Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	22
2.4.6. Rebecca Oxford	25
2.4.6.1. Oxford'un Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	25
2.4.6.1.1. Dolaysız Stratejilerin Dört Temel Beceriye Uygulanması	28
2.4.6.1.2. Dolaylı Stratejilerin Dört Temel Beceriye Uygulanması	42
BÖLÜM III	
3. ÇÖZÜMLEME	53
3.1. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN ÇÖZÜMLENMESİ	53
3.2. DEDE KORKUT ANADOLU LİSESİ (D.K.A.L.) 9.SINIFTAKİ 25 ÖĞRENİCİYE UYGULANAN DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN ÇÖZÜMLENMESİ	57
3.2.1. Sosyal Stratejiler	64
3.2.2. Eksik Giderme Stratejileri	67
3.2.3. Üst-bilişsel Stratejiler	72
3.2.4. Bilişsel Stratejiler	76
3.2.5. Duygusal Stratejiler	82
3.2.6. Bellek Stratejileri	85
3.3. YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (Y.T.Ü.) HAZIRLIK C KURUNDAKİ 25 ÖĞRENİCİNİN DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN ÇÖZÜMLENMESİ	90
3.3.1. Eksik Giderme Stratejileri	96
3.3.2. Sosyal Stratejiler	101
3.3.3. Üst-bilişsel Stratejiler	104
3.3.4. Duygusal Stratejiler	109
3.3.5. Bilişsel Stratejiler	112

3.3.6.	Bellek Stratejileri	116
BÖLÜM IV		
4.	SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	121
4.1.	BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	121
4.2.	ARAŞTIRMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	132
4.3.	ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE YENİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER	134
KAYNAKÇA		136
EKLER		141
Ek 1	Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği (Türkçe)	141
EK 2	Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği (İngilizce)	143

KISALTMA LİSTESİ

bkz.	bakınız
D.K.A.L.	Dede Korkut Anadolu Lisesi
EFL	English as a Foreign Language
L.G.S.	Lise Giriş Sınavı
s.	sayfa
Str.	Strateji
SILL	Strategy Inventory for Language Learning
vs.	vesaire
Yrd. Doç. Dr.	Yardımcı Doçent Doktor
Y.T.Ü.	Yıldız Teknik Üniversitesi

TABLO LİSTESİ

	Sayfa
Tablo 2.1. Öğrenme Kuramı	10
Tablo 2.2. Rubin'in (1981) Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	18
Tablo 2.3. Wong-Fillmore'un (1976, 1979) Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	20
Tablo 2.4. Naiman, Fröhlich, Todesco ve Stern'in (1978) Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	21
Tablo 2.5. O'Malley, Chamot, Stewner-Manzares, Kupper ve Russo'nun (1985a) Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması	23
Tablo 2.6. Oxford'un (1990) Strateji Sistemi Çizelgesi	26
Tablo 2.7. Dil Öğrenme Stratejilerini 2 Ana Grup, 6 Alt Grup ve 19 Bölüm Olarak Gösteren Sistem Çizelgesi	28
Tablo 3.1. Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin Puanlanması	55
Tablo 3.2. Soruların Ölçtüğü Stratejiler	56
Tablo 3.3. D.K.A.L. 9.Sınıftaki 25 Öğrencinin Grup ve Bireysel Olarak Kullandıkları Stratejilerin Değerlendirilmesi	58
Tablo 3.4. D.K.A.L. 9.Sınıftaki 25 Öğrencinin Yüksek, Orta ve Düşük Strateji Kullanım Sıklık ve Yüzdeleri	61
Tablo 3.5. D.K.A.L. 9.Sınıftaki 25 Öğrencinin Stratejileri Kullanım Sıklık ve Ortalaması	62
Tablo 3.6. Sosyal Stratejileri Ölçen Sorulardaki (46-50 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)	64
Tablo 3.7. Sosyal Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)	66
Tablo 3.8. Eksik Giderme Stratejilerini Ölçen Sorulardaki (21-30 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)	68
Tablo 3.9. Eksik Giderme Stratejilerinin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)	70
Tablo 3.10. Üst-bilişsel Stratejileri Ölçen Sorulardaki (31-40 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.).....	73

Tablo 3.11.	Üst-bilişsel Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)	75
Tablo 3.12.	Bilişsel Stratejileri Ölçen Sorulardaki (11-20 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)	78
Tablo 3.13.	Bilişsel Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)	80
Tablo 3.14.	Duygusal Stratejileri Ölçen Sorulardaki (41-45 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)	83
Tablo 3.15.	Duygusal Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)	84
Tablo 3.16.	Bellek Stratejilerini Ölçen Sorulardaki (1-5 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)	86
Tablo 3.17.	Bellek Stratejilerinin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)	88
Tablo 3.18.	Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki 25 Öğrencinin Grup ve Bireysel Olarak Kullandıkları Stratejilerin Değerlendirilmesi	91
Tablo 3.19.	Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki 25 Öğrencinin Yüksek, Orta ve Düşük Strateji Kullanım Sıklı ve Yüzdeleri	94
Tablo 3.20.	Y.T.Ü Hazırlık C Kurundaki 25 Öğrencinin Stratejileri Kullanım Sıklık ve Ortalaması	95
Tablo 3.21.	Eksik Giderme Stratejilerini Ölçen Sorulardaki (21-30 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)	97
Tablo 3.22.	Eksik Giderme Stratejilerinin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)	100
Tablo 3.23.	Sosyal Stratejileri Ölçen Sorulardaki (46-50 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)	102
Tablo 3.24.	Sosyal Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)	103
Tablo 3.25.	Üst-bilişsel Stratejileri Ölçen Sorulardaki (31-40 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)	105

Tablo 3.26.	Üst-bilişsel Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)	107
Tablo 3.27.	Duygusal Stratejileri Ölçen Sorulardaki (41-45 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)	109
Tablo 3.28.	Duygusal Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)	111
Tablo 3.29.	Bilişsel Stratejileri Ölçen Sorulardaki (11-20 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)	112
Tablo 3.30.	Bilişsel Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)	114
Tablo 3.31.	Bellek Stratejileri Ölçen Sorulardaki (1-5 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)	116
Tablo 3.32.	Bellek Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)	119
Tablo 4.1.	D.K.A.L. 9. Sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki Toplam 50 Öğrencinin Yüksek, Orta ve Düşük Strateji Kullanım Sıklık ve Yüzdeleri	122
Tablo 4.2.	D.K.A.L. 9. Sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki Toplam 50 Öğrencinin Strateji Kullanım Genel Ortalamaları	125
Tablo 4.3.	D.K.A.L. 9.Sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki Toplam 50 Öğrencinin 'Daima veya Neredeyse Her Zaman' ya da 'Sık sık' Kullandığı Belirtilen Stratejilerin Yüzdelik Sıralaması	127
Tablo 4.4.	D.K.A.L. 9.Sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki Toplam 50 Öğrencinin 'Asla veya Neredeyse Hiç' Kullanmadığı ya da 'Nadiren' Kullandığı Belirtilen Stratejilerin Yüzdelik Sıralaması	130

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 3.1.	D.K.A.L. 9.Sınıftaki 25 Öğrencinin Stratejileri Kullanım Ortalamaları	63
Grafik 3.2.	Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki 25 Öğrencinin Stratejileri Kullanım Ortalamaları	95

ÖNSÖZ

Bu araştırma, yabancı dil olarak İngilizceyi yeni öğrenen iki ayrı yaş grubu (16 ve 19-20 yaş) öğrencilerinin dil öğrenme stratejilerinin karşılaştırılması amacı ile yürütülmüştür. Bu amaçla niceliksel bir çalışma uygulanarak, İstanbul ili Dede Korkut Anadolu Lisesi (D.K.A.L.) 9.sınıfta öğrenim gören 16 yaşındaki 25 öğrenci ve Yıldız Teknik Üniversitesi (Y.T.Ü.) hazırlık C kurunda öğrenim gören 19-20 yaşlarındaki 25 öğrencinin dil öğrenme stratejileri, Oxford'un 50 soruluk Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği ile ölçülmüştür. Bu ölçeğe dayalı olarak çözümleme yapılmış ve iki kurum öğrencilerinin stratejileri kullanımlarındaki benzerlik ve farklılıklar karşılaştırılmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünde, araştırmanın amacı, önemi, araştırma soruları, araştırmanın veri toplama yöntemi, veri toplamada karşılaşılan güçlükler ve araştırmanın yürütüldüğü okulların bağlamsal özellikleri yer almaktadır. İkinci bölümde, araştırma konusuna temel oluşturan kuramsal görüşler ve konu ile ilgili yapılmış çalışma ve araştırmalar üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölüm, araştırma çerçevesinde yapılan inceleme ve çözümlemelere ayrılmıştır. Dördüncü bölümde ise, elde edilen bulgular değerlendirilmiş; araştırma soruları yanıtlanmış ve yeni araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur.

Araştırmanın gerçekleşmesinde büyük emeği geçen ve çalışmanın her aşamasında beni yönlendiren, destekleyen, elindeki tüm kaynakları benimle paylaşan, tüm çalışmamı en ince ayrıntısına kadar inceleyip değerlendiren tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Sayın Nesrin Bakırcı TOKSÖZ'e en derin teşekkürlerimi, sevgi ve saygılarımı sunarım. Ayrıca, yüksek lisans eğitimim boyunca bana araştırmayı, sorgulamayı öğreten; bilim insanı olma yolunda bana yol gösteren ve rahatsızlandığım zaman da destek olmayı sürdüren öğretmenlerim Yrd. Doç. Dr. Sayın Hülya BARTU ve Dr. Sayın Aybars ERÖZDEN'e teşekkür ederim. Tüm zor anlarımda bana kucak açan, 'burada' olan can dostum Yudum İŞBECER'e; kendi tez tecrübesini benimle paylaşan sevgili Afşin ALTUNTAŞ'a; bir türlü görüşemediğimiz ama her zaman yanımda olduklarını bildiğim canım ablam ve ağabeyime; bu çalışmanın Y.T.Ü. ayağında bana yardımcı olan dostum Seher Şüheda ÖZBAY'a; yüksek lisans programından arkadaşım Meliha KESEMEN'e; Meltem ARIKAN'a; çalışmaya katılan tüm öğrencilere ve öğretmenleri Hülya AĞBAŞ (D.K.A.L.), Esra AYDIN (Y.T.Ü.) ve Ali YILDIZ'a (Y.T.Ü.) teşekkür ederim. Ve iki inanılmaz insana; canımdan çok sevdiğim annem Güler ve babam Ayhan'a... Sevgileriyle beni sarıp sarmalayan bu iki değerli insan için hiçbir sözcük yeterli değil. İyi ki varsınız, hayatımdasınız... Anneme ve babama...

ÖZET

Dil öğrenme stratejileri konusunda yapılmış olan bu araştırma, yabancı dil olarak İngilizceyi yeni öğrenen iki ayrı yaş grubu (16 ve 19-20 yaş) öğrencisinin kullandığı dil öğrenme stratejilerinin karşılaştırılması amacı ile gerçekleştirilmiştir. Bu yaş grubu öğrencileri, Dede Korkut Anadolu Lisesi (D.K.A.L.) 9.sınıf ile Yıldız Teknik Üniversitesi (Y.T.Ü.) hazırlık C kuru öğrencileridir. Uygulama, her iki eğitim kurumundaki 25 öğrenciden elde edilen verilere dayalı olarak yürütülmüştür.

Bu çalışmada, niceliksel araştırma yöntemi temel alınmıştır. Verilerin toplanması amacı ile Oxford'un (1990) 50 soruluk Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler, her iki kurum öğrencilerinin kullandıklarını belirttikleri dil öğrenme stratejilerini ortaya koyacak biçimde çözümlenmiştir. Bu çözümlemeye bağlı olarak, iki kurum öğrencilerinin strateji kullanımlarındaki benzerlik ve farklılıklar belirlenmiştir.

Araştırma sonucunda, D.K.A.L. öğrencileri ile Y.T.Ü. öğrencilerinin strateji kullanımları arasında benzerlik ve farklılıkların neler olduğu saptanmıştır. Yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede iki kurumdaki toplam 50 öğrencinin Oxford (1990) tarafından belirlenmiş olan altı strateji grubunda yer alan stratejilerden değişik oranlarda yararlanmış oldukları saptanmıştır. Tüm öğrencilerin genel strateji kullanımlarının orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Ancak, D.K.A.L. öğrencilerinin Y.T.Ü. öğrencilerine kıyasla strateji kullanım genel ortalamasının daha yüksek olduğu ve daha fazla strateji grubundan yararlandıkları belirlenmiştir.

ABSTRACT

This research which was conducted on language learning strategies was carried out in order to compare the language learning strategies used by the newly learners of English as a Foreign Language (EFL) at two different age groups (16 and 19-20 ages). These age groups of learners are at 9th class at Dede Korkut Anatolian High School (D.K.A.L.) and at Yıldız Technical University (Y.T.Ü.) at preparatory C level classes. This application was done with the data gathered from 25 learners in both institutions.

In this research, quantitative research method was applied. In order to gather the data, the 50-question Strategy Inventory for Language Learning (SILL) of Oxford (1990) was used. The collected data were analysed in such a way that they would reveal which language learning strategies the learners of both institutions stated to have used. Depending on this analysis, the similarities and differences between the types of strategies used by the learners of the two institutions were identified.

At the end of the research, the similarities and differences between the way D.K.A.L. learners and Y.T.Ü. learners used those strategies were found out. It was revealed that while learning EFL, the total number of 50 learners of the two institutions used the strategies that take place in the sub-strategy group which was identified by Oxford (1990) in various percentages. It was seen that the general use of the strategies of all the learners were in the medium level. However, it was found out that the general average of the usage of the strategies among D.K.A.L. learners were higher comparing to those of the Y.T.Ü. learners, and that the former used more items of the strategy group.

BÖLÜM I

Bu bölümde, sırasıyla araştırmanın amacı, önemi, bu çalışmaya rehberlik eden araştırma soruları, veri toplama yöntemi, veri toplamada karşılaşılan güçlükler ve araştırmanın yürütüldüğü okulların bağlamsal özellikleri yer almaktadır.

1. GİRİŞ

M.Ö. 7. yüzyılda yaşadığı düşünülen ünlü Çinli filozof Kuan-Tzu'nun “eğer aç bir adama balık verirsen, bir öğünlük karnı doyar; eğer ona nasıl balık tutulacağını öğretirsen, her zaman karnı doyar” deyişi, yabancı dil öğretimi ve öğrenimi alanında da uygulanabilir. Öğrencilere, öğrendikleri dille ilgili sordukları soruların yalnızca yanıtları verilirse, o an için sorun çözümlenmiş olur. Ancak öğrencilere, sordukları soruların yanıtlarına ulaşabilme yolları öğretilirse, öğrenciler dil öğrenimlerini kendileri düzenleyip sorunların üstesinden gelebilme yollarını kendileri belirleyebileceklerdir. Bir başka deyişle, kendi öğrenimlerinin sorumluluğunu üstleneceklerdir. Uzun yıllar boyunca, yabancı dil öğretimi ile ilgili araştırmalarda üzerinde durulan nokta, hangi dil öğretim yönteminin daha etkili öğrenmeyi sağlayabileceği olmuş; öğrencilerin dil öğrenimlerinde karşılaştıkları sorunların çözümlenebilmesinin tek yolunun, yöntemsel değişiklikler olabileceği düşünülmüştür. Oysa, bu tür sorunların Kaplan'ın (1993; Davies 1999: 66'dan alıntı) da belirttiği gibi, öğrencilerin istek ve gereksinimleri dikkate alınmaksızın yalnızca yöntemsel değişikliklerle giderilemediği görülmüştür. Bu durum, 70'li yılların başından itibaren yabancı dil öğretim ve öğrenimi ile ilgili yapılan çalışmaları, öğretim yöntemlerinden çok öğrencilerin bireysel özellikleri ve bu özelliklerin yabancı dil edinim sürecine etkisi konularına yöneltmiştir (Wenden ve Rubin, 1987; Oxford, 1990). Ayrıca, dil öğrencileri, kendi öğrenimlerden çok daha etkin olarak sorumlu görülmeye başlanmıştır. Bu anlayış ışığında, 1975 yılında Rubin, ‘iyi dil öğrencileri’ nin (*good language learners*) kendi öğrenimlerini geliştirmek için neler yaptıklarını araştırmıştır¹ (Larsen-Freeman, 1986: 159). Bu çalışmayı, dil öğrenme stratejileri üzerine yapılmış diğer araştırmalar izlemiş, daha sonraları da stratejilerin sınıflandırılması üzerine başka çalışmalar yapılmıştır (Wong-Fillmore, 1976, 1979; Naiman vd., 1978; O'Malley vd., 1985a; O'Malley vd. 1985b; Oxford, 1990 gibi)².

Yürütülen bu çalışmalarda daha çok genç yetişkin ve yetişkin öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileri üzerinde durulmuştur. Elde edilen bulgular, öğretim

¹ Ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4.2. (s. 16).

² Ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4. (s. 16).

etkinliklerinin düzenlenmesinde değişik yaş gruplarındaki öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin belirlenmesinin gerekliliği ve önemini ortaya koymuştur.

1.1. ARAşTIRMANIN AMACI

Dil öğrenme stratejileri konusunda yapılmış olan bu araştırma, yabancı dil olarak İngilizceyi yeni öğrenen iki ayrı yaş grubu (16 ve 19-20 yaş) öğrencilerinin dil öğrenme stratejilerinin karşılaştırılması amacı ile yürütölmüştür. Bu amaçla, Dede Korkut Anadolu Lisesi (D.K.A.L.) 9.sınıftaki 25 öğrenci (16 yaş) ile Yıldız Teknik Üniversitesi (Y.T.Ü.) hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin (19-20 yaş) kullandığını belirttikleri stratejiler arasında ne gibi benzerlik ve farklılıklar olduğu araştırılmıştır. Bu araştırmada, temel değişken olarak *yaş* ele alınmıştır.

Færch ve Kasper'e (1983: xii) göre öğrencinin kullandığı stratejiler, onun nasıl düşündüğünü ve karşılaştığı sorunları nasıl çözdüğünü ortaya koymaktadır. Bu tez çalışmasında da iki eğitim kurumdaki toplam 50 öğrencinin, yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede kullandığı stratejilerin belirlenmesi amaçlanmış; 3 araştırma sorusuna³ dayalı olarak iki kurum öğrencilerinin kullandıkları stratejiler arasında ne gibi benzerlik ve farklılıklar olduğu anlaşılmaya çalışılmıştır.

Bu araştırmanın, D.K.A.L.'deki 9 sınıfta öğrenim gören 16 yaşındaki 25 öğrenci ile Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 19-20 yaş arasındaki 25 öğrencinin kullandığı dil öğrenme stratejilerine ve iki kurum öğrencilerinin stratejileri kullanımlarındaki benzerlik ve farklılıklara ilişkin bilgi vermesi beklenmektedir.

1.2. ARAşTIRMANIN ÖNEMİ

Dil öğrenme stratejileri, öğrencilerin kendi öğrenimlerini arttırmak için attıkları adımlar olup erek dili kavramak ve geliştirmek için genellikle bilinçli olarak kullandıkları belirli davranış veya tekniklerdir (Oxford, 1990). Oxford'a (1990) göre bu stratejilerin dil öğrenim sürecinde önemli olması, öğrencilerin iletişimsel edinçlerinin gelişiminde etken araçlar olmalarından kaynaklanmaktadır. Dil öğrenme stratejileri üzerine yapılan araştırmalar da stratejilerin doğru biçimde kullanımının, dil yeterliliğini ve dil öğrenmedeki başarıyı olumlu yönde etkilediğini göstermiştir (Ehrman vd., 2003). Bunun yanı sıra, öğrencilerin daha iyi dil öğrencileri olmaları için onlara dil öğrenme stratejilerini nasıl kullanabileceklerinin öğretilmesi de oldukça önemlidir.

³ Bkz. bölüm 1.3. (s. 3).

Öğrenme stratejileri, öğrencilerin öğrenme sürecinde karşılaştıkları sorunları nasıl aştıklarını; bu sorunlar karşısında nasıl bir yaklaşım içinde olduklarını; yeni bilgileri anlamak, öğrenmek ve hatırlamak için ne tür yöntemler kullandıklarını gösteren önemli belirteçlerdir. Bu nedenle, ancak bu stratejilerin belirlenebilmesi sonucu öğrencilerin stratejileri nasıl kullanabileceklerinin kendilerine öğretilebileceği düşünülmektedir (Ellis, 1997). Bazı durumlarda gözlemlenemese ya da bilinçli olarak kullanılmasa da bu stratejiler öğrencilerin öğrenme süreci ile ilgili ipuçları verdikleri için bu konu üzerine yapılan çalışmalar, öğretmenler için büyük önem taşıyan veri niteliğindedir (Ellis,1997: 78).

Bu tez çalışmasında da iki farklı eğitim kurumunda öğrenim gören, iki farklı yaş grubundaki (16 ve 19-20 yaşlar) öğrencilerin (ez az ve en çok) hangi dil öğrenme stratejilerini kullandıkları belirlenmeye ve bu iki kurum öğrencilerinin strateji kullanımlarının karşılaştırılması yapılmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede ez az oranda tercih ettikleri stratejilerin belirlenmesiyle, bu stratejileri kullanımlarının kendilerine öğretilmesine öncelik tanınabileceği düşünülmektedir. Elde edilen bulgular ayrıca dil öğrenme etkinliklerinin de öğrencilerce daha az sıklıkla kullanıldığı belirlenmiş olan stratejilerin kullanımına olanak tanıyacak biçimde düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır. Öğrencilere, İngilizceyi öğrenmede daha fazla stratejiden yararlanma yolları gösterilerek dili öğrenmede karşılaştıkları sorunların üstesinden gelip iletişimsel edinçlerinin gelişmesi sağlanabilecek ve onlara kendi ilerlemelerinden sorumlu olma bilinci kazandırılabilir.

1.3. ARAŞTIRMA SORULARI

Bu çalışmaya rehberlik eden araştırma sorular şunlardır:

Soru 1: D.K.A.L. 9.sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki öğrencilerin, bireysel strateji kullanım sıklık düzeyi ve yüzdesi açısından ne tür benzerlik ve farklılıklar vardır?

Soru 2: Her iki kurum öğrencisi arasında strateji kullanım genel ortalama sıralaması açısından ne tür benzerlik ve farklılıklar vardır?

Soru 3: İki kurumdaki toplam 50 öğrencinin, en sık ve en az oranda kullandıkları stratejiler arasında ne tür benzerlik ve farklılıklar vardır?

Birinci ve ikinci sorular, araştırmanın temelini oluşturduğundan çözümleme bölümünde (bkz. bölüm 3) incelenmektedir. Ancak bu bölümde, ilk soruya ilişkin olarak her bir kurum öğrencisinin yalnızca bireysel strateji kullanım sıklık düzeyi ve yüzdesi; ikinci soruyla ilgili olarak da iki kurumdaki öğrencilerin yalnızca strateji kullanım genel ortalama sıralamaları verilmektedir. Bu iki sorudan elde edilen bulgulara göre her iki kurumdaki öğrencilerin kullandıklarını belirttikleri dil öğrenme stratejilerin karşılaştırılması, sonuç ve değerlendirme bölümünde (bkz. bölüm 4) sunulmaktadır. Üçüncü soru ise, ikinci sorunun bulgularına bağlı olarak sonuç ve değerlendirme bölümünde ele alınmaktadır.

1.4. ARAŞTIRMANIN VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Bu çalışmada, niceliksel bir çalışma yapılmıştır. Niceliksel çalışmalar, deneysel verilere, resmi istatistiklere veya kitlenin rastgele örneklenmesine dayalı olarak yürütülmektedir (Silverman, 2001).

Bu çalışmada, veri toplama aracı olarak Oxford (1990) tarafından öğrencilerin dil öğrenme stratejilerini⁴ kullanım sıklıklarını araştırmak için hazırlanmış olan ‘Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği’⁵ (*SILL – Strategy Inventory for Language Learning- Version for Speakers of Other Languages Learning English*) kullanılmıştır. Bu ölçek yardımıyla elde edilen sayısal veriler incelenerek çözümleme ve değerlendirme yapılmıştır.

Bu ölçek, İngilizceyi ikinci ya da yabancı dil olarak öğrenen öğrenciler için geliştirilmiş 6 bölüm ve 50 sorudan oluşan 5’li Likert tipi bir ölçektir. Ölçekte yer alan 6 bölümden her biri, bir strateji grubunu ölçmektedir. Ölçülen bu strateji gruplarının bağlı bulunduğu bölümler ve soru sayıları şu şekildedir:

Bölüm A (10 soru)	= Bellek Stratejileri
Bölüm B (10 soru)	= Bilişsel Stratejiler
Bölüm C (10 soru)	= Eksik Giderme Stratejileri
Bölüm D (10 soru)	= Üst-bilişsel Stratejiler
Bölüm E (5 soru)	= Duygusal Stratejiler
Bölüm F (5 soru)	= Sosyal Stratejiler

⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4.6. (s. 25), bölüm 2.4.6.1. (s. 25)

⁵ Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği’nin Türkçesi için bkz. Ek 1., İngilizcesi için bkz. Ek 2.

Bu ölçeekte 50 soru, 5 seçenek üzerinden değerlendirilmektedir. Bu seçenekler ve sayısal değerleri şunlardır: ‘(1) Asla veya neredeyse hiç’, ‘(2) Nadiren’, ‘(3) Bazen’, ‘(4) Sık sık’ ve ‘(5) Daima veya neredeyse her zaman’.

Ölçeğin, iki ayrı biçimi bulunmaktadır: 80 soru içeren ilk ölçek, anadili İngilizce olan ve farklı bir dili öğrenmek isteyen öğrenciler için hazırlanmıştır. 50 soru içeren ikinci ölçek ise İngilizce öğrenmek isteyen yabancılara yönelik olarak düzenlenmiştir. Bu çalışmada, çeşitli araştırmacılarca da (Cohen, Weaver ve Li, 1998; Nyikos ve Oxford, 1993; Olivares-Cuhat, 2002; Oxford, Burry, 1995; Wharton, 2000)⁶ sıklıkla kullanılmış olan, ölçeğin ikinci biçimi uygulanmıştır. Türkçeye toplam 3 (Anadolu Lisesinden 2, Y.T.Ü. hazırlık C kurundan 1) gönüllü İngilizce öğretmeninin katkılarıyla çevrilmiş olan ölçeğin İngilizce aslı, Doğan’ın (2004) yayınlanmamış yüksek lisans tezinden alınmıştır. Daha sonra araştırmacının kendisi ve tez danışmanı Yrd. Doç. Dr. Sayın Nesrin Bakırcı Toksöz tarafından, yapılmış olan bu 3 çeviri gözden geçirilip aslına en uygun biçim oluşturulmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin soruları daha rahat anlayabilmeleri için bazı sorular üzerinde yalnızca sözcük düzeyinde değişiklikler yapılmış; ancak özgün soruların ölçmek istediği özellikler korunmuştur.

Türkçe çevirinin tüm öğrencilere uygulanmasından önce, 6 Ocak 2005’te D.K.A.L.’de bir pilot çalışma yapılmış ve soruların öğrenciler tarafından yanıtlanması sırasında herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır. Bu nedenle, sorular üzerinde bir değişikliğe gidilmemiştir. Oxford’un (1990) Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği, 24 Şubat 2006’da D.K.A.L.’de, 25 Şubat 2006’da Y.T.Ü.’de öğrencilerin kendi İngilizce öğretmenleri tarafından uygulanmıştır. Araştırmanın amacı, bir açıklama cümlesiyle (bkz. Ek 1) ölçeğin başında verilmiş olsa da, bir kez de ölçek uygulaması yapan İngilizce öğretmenlerince de öğrencilere sözlü olarak açıklanmıştır. bulunsa da İngilizce öğretmenleri tarafından çalışmanın amacı yeniden açıklanmıştır. Öğrencilerden sorulara verecekleri yanıtlarda kendileri için en uygun seçeneğin (“Asla veya neredeyse hiç -1-”, “Nadiren -2-”, “Bazen -3-”, “Sık sık -4-”, “Daima veya neredeyse her zaman -5-”) altına çarpı işareti koymaları istenmiştir.

⁶ < <http://e-flt.nus.edu.sg/v1n12004/chamot.htm> > 1/5/2006.

1.5. VERİ TOPLAMADA KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER

Bu tez çalışması, biri araştırmacının kendi okulunda (D.K.A.L.) diğeri de Y.T.Ü.'de olmak üzere iki farklı eğitim kurumundaki toplam 50 öğrenciye uygulanan ölçek aracılığıyla toplanan verilere dayalı olarak yapılmıştır. Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki öğrenci sayısı 25 kişi olduğundan, araştırmanın her iki kurumdan 25'er öğrencinin katılımı ile yapılması planlanmıştır. Ancak uygulamanın Y.T.Ü.'de yapılacağı gün, araştırmayı gerçekleştirmekte gönüllü olan İngilizce öğretmeninin sınıfında yalnızca 19 öğrencinin olduğu görülmüş, bunun üzerine başka bir hazırlık C kuru sınıfında da ölçeğin uygulanması yinelenmiştir. Bu ikinci sınıfta da toplam 20 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Daha sonra, her iki sınıftan 39 öğrenciye uygulanan ölçeğin rastgele 25 tanesi seçilerek, çözümleme ve değerlendirme yapılmıştır.

Araştırmacının kendi okulunda (D.K.A.L.) ölçeğin uygulanması için gönüllü olan bir öğretmenin 9.sınıfında uygulama yapılmıştır. Bu sınıfta toplam 28 öğrenci bulunmaktadır. Uygulamanın yapılacağı gün sınıfın tam olduğu görülmüş; sormaca tüm öğrencilere dağıtılmıştır. Bu kurumda da Y.T.Ü.'de izlenen yol izlenmiş ve 28 kağıt içinden rastgele 25 tanesi seçilerek araştırmanın çözümleme ve değerlendirmeleri bu kağıtlarda verilen bilgiler ışığında yapılmıştır.

1.6. ARAŞTIRMANIN YÜRÜTÜLDÜĞÜ OKULLARIN BAĞLAMSAZ ÖZELLİKLERİ

Bu araştırma, 2005-2006 akademik yılının 1.dönem sonu ve 2.dönem başında, İstanbul ili Dede Korkut Anadolu Lisesi'nde (D.K.A.L.) 9.sınıfta öğrenim gören 16 yaşındaki 25 öğrenci ve Yıldız Teknik Üniversitesi (Y.T.Ü.) Yabancı Diller Yüksek Okulu İngilizce Bölümü'ndeki iki hazırlık C kurunda öğrenim gören 19-20 yaşlarındaki toplam 25 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Orta öğretimin yeniden yapılandırılmasına ilişkin Talim ve Terbiye Kurulunun 07/06/2005 tarih ve 184 sayılı kararına⁷ göre Anadolu Liselerinin öğrenim süresi hazırlık sınıfı olmaksızın 4 yıl olmuştur. Böylece 2005-2006 öğretim yılından itibaren Anadolu

⁷ < http://ogm.meb.gov.tr/gos_habertumu.asp?alno=3> 13/5/2006.

Liselerindeki hazırlık sınıfı kaldırılmış ve İngilizce ders saatleri şu şekilde olmuştur: 9.sınıfta 10, 10.sınıfta 4, 11. sınıfta 4 ve 12. sınıfta 4 saat olacak biçimde düzenlenmiştir.

Bu araştırmanın yapıldığı D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrenci, 2005 yılında Lise Giriş Sınavını (L.G.S.) kazanıp bu okulda okumaya hak kazanmış öğrenciler olup haftada 10 saat İngilizce dersi almaktadırlar.

Y.T.Ü., alan derslerinin ana dilde verildiği; ancak İngilizce hazırlık eğitiminin zorunlu olduğu bir üniversitedir. İngilizce eğitiminin lisans boyunca sürdüğü bu üniversitede, bir önceki yılın İngilizce sınavından geçmiş olmak bir sonraki yılın İngilizce dersini almanın ön koşulu sayılmaktadır. Hazırlık sınıfları ‘A- İleri’, ‘B- Orta’ ve ‘C- Başlangıç’ olarak üç düzeydedir. C kurundaki öğrenciler haftada 27 saat İngilizce dersi almaktadırlar.

BÖLÜM II

2. İLGİLİ ÇALIŞMA VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, dil öğrenme stratejilerinin kuramsal boyutu ele alınmıştır. İlk olarak ‘öğrenme stratejisi’ teriminin çeşitli araştırmacılarca yapılmış olan tanımları üzerinde durulmuştur. Daha sonra, dil öğrenme stratejilerinin dayandığı öğrenme kuramları ve bu stratejilerin değişik uygulamalarla yansıtıldığı yabancı dil olarak İngilizcenin öğretim yöntem ve yaklaşımları sunulmuştur. Son olarak, çeşitli araştırmacıların dil öğrenme stratejileri üzerine yaptıkları çalışmalar ve bu stratejileri sınıflandırma biçimleri verilmiştir.

2.1. ‘ÖĞRENME STRATEJİSİ’ TERİMİNİN TANIMLARI

Rubin ve Stern’in (Rubin, 1975; Stern, 1975) dil öğrenme stratejileri üzerine yaptıkları öncü çalışmalarının üzerinden 31 yıllık bir süre geçmiştir. Bu süre içinde ‘öğrenme stratejisi’ terimi birçok araştırmacı tarafından benzer ya da farklı biçimlerde tanımlanmış; ancak terimin tanımı üzerinde herhangi bir görüş birliğine varılamamıştır.

Rubin (1975: 43), stratejileri “bir öğrencinin bilgiyi elde etmede kullanabileceği yöntem veya araçlar”⁸ olarak çok genel bir şekilde tanımlamıştır. Araştırmacı (1987; Wenden ve Rubin 1987: 19’den alıntı) daha sonra yaptığı çalışmasında öğrenme stratejilerini, “bilginin elde edilmesi, saklanması, yeniden kazanılması ve kullanımını kolaylaştırmak için öğrenci tarafından kullanılan her türlü işlem, basamak, plan ve alışkanlıklar” olarak ortaya koymuştur. Biolystok (1978: 71; O’Malley ve Chamot 1990: 10’den alıntı) öğrenme stratejilerini, “ikinci dilde yeterliliği geliştirmek için hazır bilgilerin kullanıldığı en iyi yollar” olarak tanımlamıştır. Chamot (1987; Wenden ve Rubin 1987: 71’den alıntı) ise dil öğrenme stratejilerini daha kesin biçimde, “öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştırmak ve hem dile ilişkin hem de içerikle ilgili alanlardaki bilgileri anımsamaları amacıyla kullandıkları yöntemler, yaklaşımlar ve önceden düşünülmüş eylemler” olarak tanımlamışlardır. Daha sonra O’Malley ve Chamot (1990: 1), öğrenme stratejileri için farklı bir tanım önermişlerdir. Bu iki araştırmacı için öğrenme stratejileri, bireylerin yeni bilgileri anlamada, öğrenmede veya akıllarında tutmada, kendilerine yardımcı olması için kullandıkları özel düşünce ve davranışlardır. Bu görüş,

⁸<[http://64.233.183.104/search?q=cache:yDgIUwg5yC0J:www.crie.org.nz/research_paper/c_griffiths_op1.pdf+Lisa+Kupper+\(1985\)&hl=tr](http://64.233.183.104/search?q=cache:yDgIUwg5yC0J:www.crie.org.nz/research_paper/c_griffiths_op1.pdf+Lisa+Kupper+(1985)&hl=tr) > 21/12/2005.

öğrenme stratejilerinin gözlemlenebilir (davranışlar) ya da gözlemlenemez (düşünceler) olduğunu göstermektedir.

Oxford (1990: 7), ‘strateji’ teriminin antik Yunanca kökenli ‘strategia’ sözcüğünden geldiğini ve komuta yeteneği veya savaş sanatında ustalık anlamında olduğunu belirtmiştir. Terim, geniş anlamıyla birliklerin, gemilerin ya da hava araçlarının planlanmış bir seferde en iyi şekilde yönetimini içermektedir.

Oxford (1990: 8), yukarıda söz edilen araştırmacıların yaptıkları öğrenme stratejileri tanımlarından daha açık bir tanımlama yapmıştır. Oxford’a (1990) göre öğrenme stratejileri, “öğrenmeyi daha kolay, daha hızlı, daha eğlenceli, daha kişisel, daha etkili ve karşılaşılan yeni durumları daha rahat aktarabilmek amacıyla öğrenci tarafından seçilmiş belirli eylemler” olarak görmektedir. Bu görüşün benzeri Stern’de (1992: 261) de görülmektedir. Stern’e göre öğrenme stratejisi kavramı, “öğrencilerin belli amaçlara ulaşabilmek için bilinçli olarak etkinliklere katıldıkları” varsayımına dayanmaktadır. Tüm bu tanımlardan çıkarılabilecek ortak sonuç, öğrencilerin kullandıkları stratejilerin, onların öğrenimlerini geliştirmek için kullanılmasıdır.

Bilginin edinimi, saklanması, yeniden kazanımı ve kullanımına yardımcı olmak için öğrenci tarafından kullanılan işlemler olan dil öğrenme stratejileri (Oxford, 1990), dil öğreniminde öğrencilerin iletişimsel yeterliliklerinin gelişmesi ve öğretmenleri olmadan kendi kendilerine de öğrenebilmelerini sağlamada çok önemlidir. Öğrenciler kendi öğrenme süreçlerini anlamaya başladıklarında ve bu süreç üzerinde kontrol sahibi olabildiklerinde, öğrenimlerinin sorumluluğunu daha fazla kendi üzerlerine alma eğilimde olmaktadırlar (Pressley ve Afflerbach, 1995)⁹. Bu da öğrenciyi, yaşam boyu süren bir öğrenim sürecine götürmektedir.

2.2. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN DAYANDIĞI ÖĞRENME KURAMLARI

‘Öğrenme kuramı’ (*learning theory*) çerçevesinde geliştirilmiş olan 2 temel model, öğrenme stratejilerinin ardındaki gerekçelerin anlaşılmasını sağlamaktadır (Chamot vd., 1999). Bu iki model şunlardır:

⁹ < <http://www.nclrc.org/meloni/pdfs/chapter6.pdf> > 12/11/2005.

- a- ‘Bilişsel öğrenme modelleri’ (*cognitive learning models*)
 b- ‘Sosyal’ (*social*) veya ‘sosyal-bilişsel modeller’ (*social-cognitive models*).

Tablo 2.1.’de öğrenme kuramları ve alt-başlıklarını genel hatlarıyla görmek mümkündür. Bu modeller hakkında sıradaki bölümde bilgi verilecektir.

Tablo 2.1. Öğrenme Kuramı

ÖĞRENME KURAMI	
<i>A- ÖĞRENMENİN BİLİŞSEL MODELLERİ</i>	<i>B- ÖĞRENMENİN SOSYAL ya da SOSYAL-BİLİŞSEL MODELLERİ</i>
1. Bilgi Süreci Kuramı	1. Albert Bandura’nın Sosyal-Bilişsel Kuramı
2. Şema Kuramı	2. Öz-Düzenleyici Öğrenme Kuramı
3. Yapılandırmacılık	3. Vygotsky’nin Sosyal-Bilişsel Kuramı

2.2.1. Öğrenmenin Bilişsel Modelleri

Bilişsel öğrenme modelleri çerçevesinde öğrenme, bilginin alınması, algılanması, belleğe depolanması ve yeri geldiğinde kullanılmasından oluşan hareketli ve canlı zihinsel süreçler olarak görülmektedir. Üç bilişsel öğrenme modeli bulunmaktadır (Chamot vd., 1999):

1. ‘Bilgi süreci kuramı’ (*information processing theory*).
2. ‘Şema kuramı’ (*schema theory*).
3. ‘Yapılandırmacılık’ (*constructivism*).

Bu üç model içinde, öğrenme stratejilerinin önemi vurgulanmakta; bu stratejilerin nasıl işledikleri açıklanmakta ve öğrencilere bağımsız öğrenici olma yolunda destek verilmektedir. O’Malley ve Chamot (1990), bilişsel dil öğrenme modellerinin, ikinci dil edinimi için gerekli dil öğrenme stratejilerinin anlaşılması ve uygulanması bakımından gerekli olduğunu vurgulamışlardır.

2.2.1.1. Bilgi Süreci Kuramı

Bilgi süreci kuramı çerçevesinde, öğrenme ve hatırlamayla ilgili olan düşünme süreçleri incelenmektedir. Bu kuramda, öğrenme sürecinde yeni bilgilerin düzenlenmesi, bilgi üzerinde ayrıntılara girilmesi ve varolan bilgilerle arasında bağlantı kurulması yoluyla

işlenmesine gereksinim duyulduğu ileri sürülmektedir. Bu da ezberleme, sonuç çıkarma ve tahmin etme gibi özellikleri olan ‘bilişsel stratejilerin’¹⁰ (*cognitive strategies*) amacı içinde yer almaktadır.

Bilgi süreci kuramının diğer bir önemli ögesi de düşünme süreçleri üzerinde kontrolü olan ‘üst-bilişselliktir’ (*metacognition*). Üst-bilişsellikte, hem bireyin kendi düşünme süreçleri ve öğrenme stratejileri hem de bilginin nasıl gözlenmesi, öğrenme ve düşünmenin nasıl idare edilmesi gerektiğine ilişkin özellikler bulunmaktadır (Chamot vd., 1999).

2.2.1.2. Şema Kuramı

Şema kuramına göre öğrenme, daha önceden varolan bilgilerimize göre yaşam deneyimlerimizi düzenlemeye ve bu deneyimleri anlamaya çalıştığımızda gerçekleşmektedir. Daha önceden varolan bu bilgiler, ‘şema’ (*schemata*) adı verilen düzenlenmiş yapılarda depolanmaktadır. Bunlar ‘kavram haritaları’ (*concept map*) olarak da düşünülebilir. Bu kuramın temel dayanağı, öğrencinin kendisine ait önceden edindiği bilgileri olan arka plan bilgileri (şema) olmadan, bir metnin tek başına anlam taşımayacağıdır (Chamot vd. 1999).

Şema kuramı, ikinci dil öğreniminde en çok okuma-anlama alanında uygulanmıştır. Bu alanda, öğrencinin arka plan bilgileri kavramsal ve kültürel olarak, doğuştan o dili konuşanlara göre farklılıklar gösterebilmekte; öğrenci böylece okuduğunu anlamaya yönelik sorunlarla karşılaşabilmektedir.

İkinci dil öğrencisinin, arka plan bilgilerini erek dile aktarabilmesi, onun okul başarısında dönüm noktası olarak tanımlanmaktadır. Cummins’e (1996; Chamot vd. 1999: 158’den alıntı) göre ikinci dil öğrencileri için önceki bilgilerini harekete geçirmede genel olarak stratejilerin özel bir önemi bulunmaktadır.

2.2.1.3. Yapılandırmacılık

Yapılandırmacılık çerçevesinde şema kuramının bir adım önüne geçilerek yeni bilginin, daha önceden edinilmiş bilgilerle arasında daha fazla bağlantı olması gerektiği vurgulanmaktadır. Yapılandırmacılara göre bilgi, duyu organları ile çevreden edilgen bir

¹⁰ Bkz. bölüm 2.4.2.1. (s. 18), bölüm 2.4.3.1. (s. 19), bölüm 2.4.5.1. (s. 22) ve bölüm 2.4.6.1. (s. 25).

biçimde alınmayıp, öğrenen tarafından etkin bir biçimde yapılandırılmaktadır. Bu kuramda öğrenciler, önceki bilgilerini, yeni bilgilerle bağlantı kurmak için kullanmaktadırlar. Öğrenciler daha sonra bilişsel stratejileri, önceki ve yeni bilgilerden anlamlı yapılar oluşturmak için bir araç olarak kullanırlar. Öğrencinin saklı bilgileri yorumlayıp güncelleyebilmesine yardımcı olmada da ‘üst-bilişsel stratejilerin’¹¹ (*metacognitive strategies*) rolü oldukça büyüktür (Chamot vd., 1999).

2.2.2. Öğrenmenin Sosyal ya da Sosyal-Bilişsel Modelleri

Sosyal ya da sosyal-bilişsel modeller, sadece öğrenci bireyler üzerine değil, öğrenmenin sosyal doğası ve diğer etmenler üzerine de odaklanır. Bu tür modellerde, yalnızca stratejilerin neden işlediğiyle ilgili değil, nasıl öğretilebileceği üzerine de açıklamalar yapılmaktadır (Chamot vd., 1999:159).

2.2.2.1. Albert Bandura’nın Sosyal-Bilişsel Kuramı

Bandura’nın (1986) sosyal-bilişsel kuramında öğrenme, davranış, çevre ve kişisel etkenler gibi karmaşık ve karşılıklı etkileşimler temeline dayanmaktadır. Kişisel etkenler, öğrencinin öğrenmesini ve davranış biçimini etkileyen inanç ve tutumlarını içermektedir. Çevresel etkenler, öğretimin kalitesini, öğretmen izlenimlerini, bilgiye erişimi ve öğrenci ve ailelere yardım etme gibi konuları içermektedir. Kişisel etkenler, önceki çalışmaların etkilerini içerir.

Bu kuram çerçevesinde kişisel güdülenmeye özel bir önem verilmektedir. Kurama göre, bir öğrenci bir görev sonunda başarı kazandığında ‘öz-yeterlik’ (*self-efficacy*) duygusu gelişmektedir (Chamot vd., 1999). Bandura (1986) öz-yeterlik duygusunu, insanların belirli çalışma koşulları gerektiren etkinlikleri düzenleme ve yürütme yeterlilikleriyle ilgili yargıları olarak tanımlamıştır.

Chamot vd. (1999), ‘içe dönük konuşma’ (*self-talk*) gibi duygusal stratejilerin¹² kullanılmasının, öz-yeterlik duygusunu oluşturacağı görüşündedirler. Bu gibi duygusal stratejiler, öğrencinin güdülenmesinde ve öz-yeterlik duygusunun gelişmesinde önemli bir

¹¹ Bkz. bölüm 2.4.5.1. (s. 22) ve bölüm 2.4.6.1. (s. 25).

¹² Bkz. bölüm 2.4.5.1. Tablo 2.5. (s. 22).

yere sahiptir. Böylece öğrenci, konuyu anlamak ve başarılı olmak için kendi kendini olumlu şekilde koşullandırabilmektedir.

Chamot, Barnhardt, El-Dinary, Carbonara ve Robbins'in (1993; Chamot vd. 1999: 159'dan alıntı) yaptıkları ortak araştırma, yüksek düzeyde öz-yeterlik duygusu taşıyan yabancı dil öğrencilerinin, bu duyguyu düşük oranlarda taşıyan diğer öğrencilere kıyasla daha fazla öğrenme stratejileri kullandıklarını ortaya koymuştur. Strateji öğretimi sırasında öğretmenin öğrencilere, öğrenme sürecinde başarı sağlayabilmeleri için her bir stratejinin kendilerine nasıl yardımcı olduğunu göstermesi oldukça önemlidir. Öğrencilerin başarıyı nasıl elde ettiklerinin farkına varmalarının, onların öz-yeterlik duygularını geliştirdiği düşünülmektedir (Chamot vd., 1999).

2.2.2.2. Öz-Düzenleyici Öğrenme Kuramı

'Öz-düzenleyici (*self-regulated*) öğrenme' kuramının kökeni, Albert Bandura'nın (1986) sosyal-bilişsel öğrenme kuramına dayanmaktadır. Bandura'nın kuramı, öğrenme görüşleri üzerine yapılan çalışmalarda araştırmacılara esin kaynağı olmuştur.

Öz-düzenleyici öğrenme, öğrencinin öğrenimi için kendisine hedefler koyduğu etkin ve yapıcı bir süreçtir. Bu hedeflere ulaşmak için öğrencinin, uygun stratejiler seçmesi ve bu stratejileri uygularken kendi gelişimini gözlemlemesi gerekmektedir (Schunk, 1996). Öz-düzenleyici öğrenenler, ayrı bilişsel stratejilerin (tahmin etme, görselleştirme, ezberleme gibi) kullanımını düzenleyebilmektedirler. Bu öğrencilerin, stratejileri ne zaman, nerede kullanacaklarına, ayrıca yeni durumlara nasıl uyum sağlayacaklarına yönelik üst-bilişsel stratejileri (planlama, gözleme, değerlendirme gibi) de bulunmaktadır. Duygusal stratejiler (içe dönük konuşmalar gibi), öğrencilerin başarılı olabileceklerini onlara göstermesi açısından güdülenmelerini desteklemektedir (Chamot vd., 1999).

Az sayıda öğrenci öz-düzenleyici özelliklere sahiptir; ancak öz-düzenleyici becerileri olan öğrenciler genellikle daha az çabayla daha çok bilgiyi edinebilmektedirler (Pintrich, 2000; Zimmermann, 2000).

Sonuç olarak öz-düzenleyici öğrenenler, öğrenmeye güdülenmiş olan ve güdülenmeyle oluşan başarılarının nedeninin de öğrenme stratejilerini uygulamalarından kaynaklandığını bilen öğrencilerdir.

2.2.2.3. Vygotsky'nin Sosyal-Bilişsel Öğrenme Kuramı

Vygotsky'nin (1962, 1978) sosyal-bilişsel öğrenme kuramında, çocuğun yaşadığı çevre (aile, arkadaş, öğretmen gibi) ve bu çevrede kullanılan iletişim araçlarının, çocuğun öğrenimi üzerinde etkisi bulunduğu belirtilmektedir. Bu durumda, gelişim ve öğrenim çocuğun yaşadığı çevreden bağımsız olmadığı için çevrenin rolü çok önemlidir. Vygotsky'e (1978) göre çocuğun, içinde bulunduğu toplumun daha gelişmiş üyelerini gözlemlemesi ve gözlediklerini uygulaması sonucunda bilişsel gelişim gerçekleşmektedir. Buna bağlı olarak çocuk, yeni ve karmaşık zihinsel beceriler kazanarak karşılaştığı sorunları çözerken kullanabileceği birikimi elde etmektedir.

Vygotsky'nin 'Yakın Gelişim Alanı' (*Zone of Proximal Development*) olarak adlandırdığı kavram, sosyal-bilişsel kuram içinde oldukça önemlidir. Vygotsky'ye göre çocuğun öğrenmesinde iki düzey bulunmaktadır. Bunlardan birincisi, çocuğun karşılaştığı sorunları kendi kendine çözebilme yeterliliği; diğeri ise, bir yetişkinin rehberliğinde çözebilme yeteneğidir. Bu ikisi arasındaki fark, çocuğun yakın gelişim alanıdır.

Öğrenici, bir görevle ilgili öğretmenin kendisine daha az destek verdiği durumlarda, önceden gözlemleyip uyguladığı öğrenme stratejilerini kullanarak, Yakın Gelişim Alanını devreye sokabilir. Böylece Vygotsky'nin kuramına göre öğrenici, gözlemleyip uyguladığı stratejileri içselleştirerek daha sonra karşılaşacağı görevlere karşı bir yapı iskelesi (*scaffolding*) oluşturur. Sonunda, diğer görevlerle ilgili olarak öğretmeninden daha az destek alarak daha bağımsız bir öğrenici olabilir.

Öğrenmenin bilişsel ve sosyal-bilişsel modellerinde, stratejilerin öğrenimine duyulan gereksinimi desteklenmekte ve strateji kullanımının öğrenme için gerekli olduğu görüş savunulmaktadır. Bundan başka, bu tür öğrenme kuramları çerçevesinde öğrenme stratejilerinin ne şekilde öğretilebileceğine yönelik önerilerde bulunmaktadır. Ayrıca, öğrencinin öğrendiği stratejilerle, kendi anlayışı arasında bağlantı kurmasının önemi de vurgulamakta, bunun yanı sıra öğrencinin stratejileri hayata geçirip, bu stratejilerden nasıl yarar sağladığını gözlemlemesinin önemi üstünde durulmaktadır (Chamot vd., 1999).

2.3. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİNİN YANSITILDIĞI DİL ÖĞRETİM YÖNTEM VE YAKLAŞIMLARI

Dil öğrenme stratejileri, dil öğrenimini geliştirmedeki katkısından dolayı birçok araştırmacının ilgisini çekmiş; konu üzerine pek çok çalışma yapılmıştır.

Öğrencilerin kullandıkları dil öğrenme stratejilerindeki ayrılığın nedeni, onların etkinlikleri yürütmeleri sırasında kullandıkları farklı stratejilere dayanmaktadır (Griffith ve Parr, 2001). Öğrenciler, kendi öğrenimlerini bilinçli olarak etkileyen bireyler olarak ele alındığında, çeşitli dil öğrenme yöntem ve yaklaşımları çerçevesinde düzenlenen etkinliklerin, belirli öğrenme stratejilerinin kullanılmasına olanak tanıdığı görülmektedir. Böylece yabancı dili öğrenme, bilişsel bir süreç biçimine dönüşmektedir (McLaughlin, 1978). Örneğin, sözcük ve dilbilgisi öğreniminin gelişmesinde çeviri, yineleme, duyduğunu ve anahtar sözcükleri akılda tutma gibi özellikleri olan belleksel¹³ (*memory strategies*) ve bilişsel stratejilerin, Dilbilgisi-Çeviri (*Grammar Translation*) yöntemiyle bağlantısı bulunmaktadır. Yine bu stratejiler, dil öğretilirken “alışkanlık oluşturan alıştırma, etkinlikler kullanılması” ve “yapıların örgü alıştırma ile otomatikleştirilmesi” (Demircan, 1990: 184) temeline dayanan İşitsel-Dilsel (*Audiolingual*) yöntem içinde de yineleme, sonuca varma, duyduğunu ve anahtar sözcükleri akılda tutma gibi özellikleriyle yer bulabilmektedir.

Dil öğrenme stratejilerinin yansıtıldığı bir başka yöntem de Esinlemeli (*Suggestopedia*) yöntemidir. Bu yöntem, öğrencilerin öğrenmeye karşı geliştirdiği (başaramama korkusu gibi) ruhsal engelleri ortadan kaldırmaya, öğretmenin de öğrenmeyi özendirmek için rahat bir ortam (rahat koltuklar, müzik, neşeli ve hoş bir şekilde süslenmiş duvarlar gibi) hazırlaması gerektiği varsayımına dayanmaktadır (Demircan, 1990:216). Bu yöntem, endişeyi azaltma, kendi kendini cesaretlendirme gibi özellikleriyle, duygusal stratejilerin¹⁴ (*affective strategies*) kullanımını ön görmektedir.

İletişimsel (*Communicative*) yaklaşım, dil öğrenme stratejilerinin yansıtıldığı bir yaklaşımdır. Bu yaklaşıma göre dilin kurallarından çok, bir iletişim aracı olarak kullanılması önem taşımakta, ayrıca dilin öğrenme sürecinde öğrencinin geçirdiği zihinsel süreç önemli bir yer tutmaktadır (Griffith ve Parr, 2001). Buna göre öğrenciler kalıpları ezberlemek yerine, öğrendiklerini anlamaya ve kavramaya, kavradıklarını da bulundukları ortamlarda kullanmaya yönlendirilir (Richards ve Rodgers, 2001). Kuralların öğrenciye doğrudan verilmesi değil,

¹³Bkz. bölüm 2.4.6.1. (s. 25).

¹⁴Bkz. bölüm 2.4.5.1. (s. 22) ve bölüm 2.4.6.1. (s. 25).

dilin kullanımı sırasında öğrenci tarafından araştırılıp bulunması ve anlaşılması önceliklidir. Bu bakımdan, dil öğrenme stratejilerden özellikle bilişsel, üst-bilişsel ve sosyal stratejilerin temellerinin İletişimsel yaklaşım içinde kolayca yer bulabildiği görülmektedir.

Sonuç olarak, yukarıda sıralanmış olan tüm bu yöntem ve yaklaşımlar çerçevesinde, öğrenciye verilen rollere dayalı olarak değişik dil öğrenme stratejilerinin kullanımının öngörüldüğü söylenebilir.

2.4. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÜZERİNE YAPILMIŞ ÇALIŞMA VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, dil öğrenme stratejileri üzerine yapılmış çalışma ve araştırmalar yer almaktadır.

2.4.1. Aaron Carton

Dil öğrenme stratejileri üzerine yapılan araştırmalar, Aaron Carton'un *The Method of Inference in Foreign Language Study* adlı çalışmasının ilk kez yayımladığı 1966 yılına dayanmaktadır. Carton çalışmasında, öğrencilerin sonuç çıkarma eğilimlerinde ve sağlam, mantıklı, akılcı anlamlar çıkarmadaki yeteneklerinde farklılıklar gösterdiklerine işaret etmiştir (Rubin, 1987; Wenden ve Rubin 1987: 19'dan alıntı).

2.4.2. Joan Rubin

Carton'dan sonra Rubin, 1971 yılında, 'iyi dil öğrencileri'nin (*good language learners*) kullandıkları stratejiler üzerine odaklanan bir araştırma yürütmeye başlamıştır. Rubin'in bu araştırmayla ilgili varsayımı, başarılı öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejilerinin daha az başarılı olanlar için de uygun duruma getirilebileceği doğrultusundadır.

1975 yılında Rubin (1975; Wenden ve Rubin 1987:20'den alıntı), 1971'de yürüttüğü araştırmanın sonuçlarını değişkenleriyle beraber şu şekilde vermiştir: Psikolojik özellikler (risk alma, iki anlamlılık ve belirsizliklere karşı hoşgörü, gülünç gözükebilme), iletişim stratejileri (gereksiz sözcükler kullanıp lafı uzatma ve el-kol hareketleri kullanma), sosyal stratejiler (dili kullanma olanaklarını araştırma) ve bilişsel stratejiler (tahmin ederek, anlam çıkararak, pratik yaparak, çözümleyerek, sınıflandırarak, sentezleyerek ve gözleyerek biçime

dikkat etme) kendini ifade edebilen ‘iyi dil öğrencileri’ tarafından sergilenmiş ve kullanılmıştır.

Rubin’e (1975) göre iyi dil öğrencileri, iletişim kurmak için güçlü istekleri olan ve iletişim kurabilmek için gülünç gözükebilme riskini bile göze alabilen hevesli ve dikkatli öğrencilerdir. Onlar, iletilerinin hem anlam hem de yapılarına dikkat etmektedirler. Ayrıca, başkalarının konuşmalarını pratik edip gözlemledikleri gibi, kendi konuşmalarında da aynı yolu izlemektedirler (Larsen-Freeman, 1986: 159). Bu öğrenciler, emin olmadıklarında düşünülmüş tahminlerde bulunan, iletişim kurabilmek için çaba harcayan ve mümkün olan her koşulda dili kullanmaya çalışan öğrencilerdir.

Rubin, 1981’de bir sonraki çalışmasını üniversite öğrencisi olan genç yetişkinlerle yapmış, geleneksel öğrenme koşulları ve öğrencilerin kullandıkları bilişsel yöntemler üzerinde durmuştur. Veri toplamak için sınıf içi ‘gözlem’ (*observation*) yapılmış; ancak bu yaklaşım yararlı sonuçlar vermemiştir. Sınıf içi çalışmalarda, doğal öğrenme sürecinden çok doğruluk ve öğretmen denetimi ön planda tutulmuş (Skehan, 1989: 78), ayrıca öğretmenler öğrencilerin cevaplara ulaşma süreçleri yerine doğru cevapları almaya odaklandıkları için sınıf içi gözlemler çok verimli olmamıştır (O’Malley ve Chamot, 1990). Bunun yanı sıra sınıf ortamının hızlı ve hareketli yapısı, öğrencilerin düşüncelerinin öğrenilmesini de engellemiştir.

Rubin’in gözlem dışında veri toplamak için kullandığı diğer bir yöntem, belli bir yapısı olmayan ‘kendi kendine rapor etme tekniği’dir (*self-report technique*). Bu tekniğin kullanılması sonucunda da öğrencilerin kullandıkları öğrenme stratejileriyle ilgili yeterli bilgiye ulaşılamayıp istenilen sonuçlar elde edilememiş, sadece bazı öğrencilerin kullandıkları stratejiler hakkında kendilerini diğerlerine göre daha iyi ifade ettikleri görülmüştür (Skehan, 1989; O’Malley ve Chamot, 1990).

Rubin’in kullandığı son teknik ise ‘yönlendirilerek kendi kendine rapor verme’ (*directed self-report*) tekniğidir. Bu teknikte, stratejilerin tümü yerine belli bilişsel süreç türleri üzerinde durulmuş, ayrıca bu tekniğin yukarıda değinilmiş olan diğer teknikler arasında en başarılı sonuçlar verdiği görülmüştür.

2.4.2.1. Rubin'in Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması

Rubin (1981), yukarıda genel hatlarıyla sıralanmış çalışmalarının ışığında öğrenme stratejilerini, 'bilişsel öğrenme stratejileri' (*cognitive learning strategies*) başlığı altında incelemiştir. Bilişsel öğrenme stratejileri, dilin öğrenilmesi sırasında veya bir sorunun çözülmesinde öğrenici tarafından kullanılan zihinsel adımlar ya da işlemlerdir (Wenden ve Rubin, 1987: 23'ten alıntı). Bu stratejiler, öğrenilen materyallerle ilgili doğrudan çözümleme, değiştirme ya da parçaları bir araya getirmeyi de gerektirmektedir.

Rubin (1981), öğrenme stratejilerini, öğrenmeyi 'dolaysız' (*direct*) ve 'dolaylı' (*indirect*) etkileyen stratejiler olarak iki gruba ayırmıştır. Rubin'e göre dolaysız stratejiler, öğrencinin dil öğrenimini doğrudan etkileyen stratejilerdir. Öğrenmeye dolaysız katkı sağlayan stratejiler içinde 'açığa kavuşturma / doğruluğunu kanıtlama', 'tahmin etme / tümevarım yoluyla çıkarımda bulunma' ve 'tumdengelim yoluyla usamlama' stratejileri bulunmaktadır. Dolaylı stratejilerin ise dil öğrenimine dolaylı yoldan yararları bulunmaktadır. Rubin'e göre gözleme, ezberleme ve uygulama stratejileri, dolaylı stratejiler içinde yer almaktadır (Skehan, 1989). Rubin'in sınıflandırmış olduğu öğrenme stratejileri Tablo 2.2.'de gösterilmektedir:

Tablo 2.2. Rubin'in (1981) Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması (Wenden ve Rubin, 1987: 23'ten alıntı; Skehan, 1989: 78-79)

BİLİŞSEL ÖĞRENME STRATEJİLERİ (<i>Cognitive Learning Strategies</i>)	
A- DOLAYSIZ STRATEJİLER (<i>Direct Strategies</i>)	
1. Açığa Kavuşturma / Doğruluğunu Kanıtlama (<i>Clarification / Verification</i>):	
1) Bir sözcüğün veya bir anlatım biçiminin nasıl kullanıldığıyla ilgili örnek görmeyi istemek.	
2) Söylenenin anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek için sözcüklerle cümle kurmak.	
3) Sözlük kullanarak sözcüklere bakmak.	
4) Bir cümlenin anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol etmek için cümleyi başka sözcüklerle yeniden anlatmak.	
2. Tahmin Etme / Tümevarım Yoluyla Çıkarımda Bulunma (<i>Guessing / Inductive Inferencing</i>):	
1) Bir cümle ya da cümlecik içindeki sözdizimsel yapıları ve söylemsel bağlamdaki ip uçlarını kullanarak anlamları tahmin etmeye çalışmak.	
2) Zor sözcük dizilimlerini önemsememek.	
3. Tumdengelim Yoluyla Usamlama (<i>Deductive Reasoning</i>):	
1) Kendi ya da öteki dilleri, öğrenilen erek dille benzerlik ve ayrılıklarını bulmak için karşılaştırmak.	
2) Benzetme yoluyla dilbilgisi kurallarını bulmak.	
3) Kural dışı olanı dikkate almamak.	
4) Sözcükleri bölerek anlamlarını bulmak.	

B-DOLAYLI STRATEJİLER (<i>Indirect Strategies</i>)
1. Gözlemlleme (<i>Monitoring</i>): 1) Kendilerinin ya da başkalarının sözcük, dilbilgisi, yazım, biçimle ilgili hatalarını düzeltmek. 2) Kendi yaptıkları hataların kaynaklarını not almak.
2. Ezberleme (<i>Memorization</i>): 1) Yeni öğrenilen yapı ya da sözcükleri örnek(li)siz, içerik(li)siz ya da tanım(lı)sız not etmek. 2) Bazı çağrışımlar bulmak (anlamsal, görsel çağrışımlar vb).
3. Uygulama (<i>Practice</i>): 1) Uygulama için ayna kullanarak, yeni sesleri tek başına ya da bağlam içinde denemek. 2) Erek dilde kendi kendine konuşmak. Sözcükleri kendi kendine değişik biçimlerde kullanarak prova yapmak.

2.4.3. Lily Wong-Fillmore

Wong-Fillmore (1976, 1979), Kaliforniya’da öğretim dili İngilizce olan bir okula devam eden yaşları beş ile yedi arasında değişen beş Meksikalı öğrenci ile çalışmalar yapmıştır. Çalışmanın amacı, çocukların iletişimsel edinçlerini nasıl geliştirilebildiklerini araştırmaktır. Bu çalışmada, her Meksikalı öğrenci bir Amerikalı öğrenci ile eşleştirilerek ikili çalışmalar yapılmıştır. Öğrencilerin birbirleriyle olan etkileşimleri haftada bir kez, bir saat boyunca kaydedilmiştir. Wong-Fillmore, bu çalışmaların sonucunda ortaya çıkan ayrılıkları çocukların dil öğrenirken geliştirdikleri ‘bilişsel’ (*cognitive*) ve ‘sosyal’ (*social*) stratejilere bağlı olarak açıklamıştır (Skehan, 1989: 73-74).

2.4.3.1. Wong-Fillmore’un Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması

Wong-Fillmore, beş Meksikalı öğrenci ile yaptığı çalışmalar sonucunda dil öğrenme stratejilerini, sosyal ve bilişsel olarak sınıflandırmış; bu iki stratejiyi de yine kendi içinde alt gruplara ayırmıştır. Tablo 2.3.’te bu sınıflandırma görülmektedir:

Tablo 2.3. Wong-Fillmore'un (1976, 1979) Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması (Skehan, 1989: 74)

ÖĞRENME STRATEJİLERİ	
A- SOSYAL STRATEJİLER (<i>Social Strategies</i>)	
1.	Bir gruba katılmak ve yapılanları anlıyormuş gibi davranmak.
2.	İyi seçilmiş birkaç sözcük kullanarak dili konuşuyor izlenimi vermek.
3.	Yardım için arkadaşlarına güvenmek.
B- BİLİŞSEL STRATEJİLER (<i>Cognitive Strategies</i>)	
1.	İnsanların söylediğinin var olan durumla ilişkili olduğunu varsaymak: Tahmin etmek.
2.	Anlaşılan bazı ifadeleri kullanmak ve konuşmaya başlamak.
3.	Bilinen kalıplar içinde yinelenen bölümlere dikkat etmek.
4.	Sahip olunan bilgiyle olabildiğince konuşmaya çalışmak.
5.	İlk olarak önemli olan konu hakkında konuşup ayrıntıları sonraya bırakmak.

Wong-Fillmore, çocukların konuşmayı devam ettirip iletişim kurmalarının, dili öğrenmeleri üzerinde çok önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Bunun nedeni dilin, öğrenilebilen ve hatırlanabilen bir malzeme durumuna gelmiş olmasıdır. Bu da çocukların konuşmayı sürdürebilmek için kullandıkları sosyal stratejilerin, dil öğreniminde ne denli önemli bir rolü olduğunu kanıtlamaktadır (Wenden ve Rubin, 1987: 21'den alıntı).

Wong-Fillmore, sosyal stratejilerin, bilişsel stratejilerden daha önemli olduğunu ileri sürmektedir. Buna sebep olarak da çocukların dil öğrenmekten çok sosyal açıdan etkin durumda olmak istemelerini; ancak bunu yapabilmek için de İngilizce öğrenmek zorunda olmalarını göstermiştir (Skehan, 1989).

2.4.4. Neil Naiman, Maria Fröhlich, H. H. Stern ve Angie Todesco

Naiman vd. (1978) tarafından yürütülen çalışmalar, iyi dil öğrencilerinin kişilik özelliklerine, bilişsel öğrenme biçimlerine ve ikinci bir dili edinirken kullandıkları stratejilerine odaklanmışlardır (Chamot vd., 1999:164). Naiman vd., araştırmalarını iyi dil öğrencileriyle sınırlandırmış, başarısız öğrencilerle görüşmeler yapmamışlardır. Dolayısıyla elde ettikleri sonuçların şüpheli olabileceği düşünülebilir, çünkü ortaya çıkan iyi dil öğrencisi stratejilerinin, başarısız dil öğrencileri tarafından da kullanılabilme olasılığı söz konusudur (Skehan, 1989).

2.4.4.1. Naiman, Fröhlich, Stern ve Todesco'nun Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması

Naiman vd. (1978), ileri düzeydeki erişkin otuz-dört iyi dil öğrencisi ile yaptıkları görüşmeler sonucunda, beş ana stratejiyle, bunlara bağlı alt-stratejileri tanımlamışlardır. Tablo 2.4.'te Naiman vd.'nin öğrenme stratejisi sınıflandırması görülmektedir:

Tablo 2.4. Naiman, Fröhlich, Todesco ve Stern'in (1978) Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması (O'Malley ve Chamot, 1990)

ÖĞRENME STRATEJİLERİ
A- ETKİN ÇALIŞMA YAKLAŞIMI
1. Öğrenme olanaklarına olumlu yaklaşmak ya da öğrenme koşullarını araştırıp, etkin olmaya çalışmak.
2. İlgili dil öğrenme etkinliklerini düzenli sınıf içi programlarda toplamak.
3. Uygulamalar yapmak.
B- DİLİN BİR SİSTEM OLARAK ALGILANMASI
1. Bireysel sorunları incelemek. Ana-dil / erek dil karşılaştırmaları yapmak.
2. Çıkarımlarda bulunmak için erek dili incelemek.
3. Dilin bir sistem olduğu gerçeğini kullanmak.
C- DİLİN BİR İLETİŞİM ve ETKİLEŞİM ARACI OLARAK ALGILANMASI
1. Doğruluğa dayalı bir akıcılığı vurgulamak.
2. Erek dilin üyeleriyle iletişim sağlayacak durumlar yaratmaya çalışmak.
D- DUYGUSAL İSTEKLERİ YÖNETME
1. Toplumsal-kültürel anlamları bulmak.
2. Öğrenme içinde oluşan duygusal isteklerin üstesinden gelmek.
E- EREK DİL ÇALIŞMALARINI GÖZLEMLEME
1. İlgili çıkarımlarını test ederek ve erek dil kullanıcılarından geri bildirimler alarak erek dil sistemini sürekli gözden geçirmek.

2.4.5. J. Michael O'Malley, Anna Uhl Chamot, Gloria Stewner-Manzares, Lisa

Kupper ve Rocco P. Russo

Dil öğrenme stratejileri ile ilgili bir diğer önemli araştırma, 1980'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nde O'Malley, Chamot, Stewner-Manzares, Kupper ve Russo (1985a, b) tarafından gerçekleştirilmiştir.

İlk çalışmada O'Malley vd. (1985a), stratejiyle ilgili verileri, İngilizceyi orta okulda ikinci dil olarak öğrenen öğrenciler ve öğretmenleriyle yaptıkları görüşmelere ve gözlemlere dayanarak toplamışlardır. Öğretmen görüşmeleri ve gözlemler verimli sonuçlar vermemiş, bu nedenle araştırmanın veri kaynağı, öğrencilerin kendileriyle ilgili verdikleri raporlar

olmuştur. Bu veriler, üçlü-beşli gruplar içinde öğrencilerin dokuz sözel çalışmayla ilgili konuşmalarından elde edilmiştir. Bu sözel çalışmaların yedisi, yabancı dil olarak İngilizce etkinliklerinden (söyleyiş, sözel alıştırmalar, gramer alıştırmaları ve sözcükler gibi) seçilmiştir. Diğer iki etkinlikse, sınıf dışı durumlardan seçilmiştir (Skehan, 1989: 86-87). Bu çalışmanın sonucunda O'Malley vd. (1985; Skehan 1989: 86-89'dan alıntı) 26 strateji tanımlamışlardır¹⁵.

İlk çalışma sonucu elde edilen veriler, bilişsel strateji kullanımının üstünlüğünü ortaya koymuştur. O'Malley vd, (1985a: 38-9; Skehan'dan, 1989: 89), öğrencilerin kullandıkları stratejileri ve strateji oranlarını şu şekilde belirtmişlerdir:

- a- Yineleme (14.8 %); Not alma (14.1 %),
- b- Açıklama (12.8 %); Birlikte çalışma (11.7 %),
- c- İmgeselleştirme (9.4 %); Çeviri yapma (8.5. %); Aktarma yapma (7.8 %); Sonuç çıkarma (0.4 %),
- d- Ayrıntılara girme (2.5 %); Anahtar sözcük (0.2 %); Sonuca varma (0.4 %); Gruplara ayırma (0.9 %); Yeniden bir araya getirme (0.4 %).

İkinci çalışmada O'Malley vd. (1985b), stratejilerin öğrenilebilirliği ile ilgilenmişlerdir. İleri seviyedeki 75 öğrenci ile gerçekleştirilen çalışmalarda, öğrenciler rasgele üç gruba ayrılmışlardır. İlk grup, bir dinleme etkinliğiyle ilgili olarak üst-bilişsel stratejilerden 'dikkatin seçiciliği' (*selective attention*) üzerine; bilişsel stratejilerden 'not alma' (*note taking*) ve 'birlikte çalışma' (*cooperation*) üzerine eğitim almışlardır. İkinci grup, bilişsel ve duygusal stratejiler üzerine eğitilmişlerdir. Üçüncü grup (kontrol grubu), istedikleri çalışmalar üzerinde çalışmada serbest bırakılmışlardır. Birçok değişken araştırılmadığından, bu çalışmadan sonuç çıkarmak oldukça güç olmuş, yapılan etkinliklere göre seçilen stratejiler farklılıklar göstermiştir (Skehan, 1989).

2.4.5.1. O'Malley, Chamot, Stewner-Manzares, Kupper ve Russo'nun Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması

O'Malley vd. (1985a), yaptıkları çalışmalar sonucunda 'üst-bilişsel stratejiler', 'bilişsel stratejiler' ve 'sosyal aktarım ya da sosyal / duygusal stratejiler' başlıkları altında üç ana strateji tanımlamışlardır.

¹⁵ Bkz. bölüm 2.4.5.1. Tablo 2.5. (s. 22).

Üst-bilişsel stratejiler, öğrenme süreci hakkında düşünme, öğrenmeyi planlama, anlamayı gözlemleme, dil öğrenme etkinlikleri tamamlandığında öğrenmeyi değerlendirmeyi içermektedir (O'Malley vd. 1985b; Skehan'dan, 1989: 87). Bu stratejiler, dil öğrenmeyi denetlemek, düzenlemek veya yönlendirmek amacıyla kullanılır (Rubin 1987; Wenden ve Rubin 1987: 25'ten alıntı).

Bilişsel stratejiler ise bireylerin gerçekleştirdikleri görevlerle daha doğrudan bağlantılı olup, öğrenme malzemelerinin doğrudan kullanımını ya da dönüşümünü gerektirmektedir (O'Malley vd. 1985b; Skehan 1989: 87'den alıntı). Bu stratejiler, öğrenme malzemelerinin doğrudan çözülmesi, dönüşümü ya da sentezini gerektiren, öğrenme veya sorun çözmede kullanılan basamaklar ya da işlemlerdir (Rubin, 1987, Wenden ve Rubin 1987: 23'ten alıntı).

O'Malley vd.'nin (1985a) üst-bilişsel ve bilişsel stratejileri, Rubin'in (1981) dolaysız ve dolaylı stratejilerine benzetilebilir. O'Malley vd., bir basamak daha ileri giderek öğrenme stratejileri sınıflandırmasında 'sosyal aktarım ya da sosyal / duygusal stratejilerini' de yer vermiştir. Sosyal / duygusal stratejiler, öğrencinin öğrenmeye yardımcı olması için diğerleriyle birlikte çalışarak veya soru sorup açıklama isteyerek etkileşime girdiği ya da bir öğrenme görevini desteklemek için duygusal kontrolleri kullandığı stratejilerdir (O'Malley ve Chamot, 1990: 197). Sosyal / duygusal stratejiler, dil öğreniminde karşılıklı etkileşimin önemini ortaya koymada etkili bir adım olmuştur.

O'Malley vd.'nin (1985a) öğrenme stratejileri sınıflandırması Tablo 2.5.'te gösterilmiştir:

Tablo 2.5. O'Malley, Chamot, Stewner-Manzares, Kupper ve Russo'nun (1985a) Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması (Skehan, 1989: 88-89; O'Malley ve Chamot, 1990:46)

ÖĞRENME STRATEJİLERİ	
A-ÜST-BİLİŞSEL STRATEJİLER (<i>Metacognitive Strategies</i>)	
1. Önceden düzenleme yapma (<i>Advance organizers</i>):	
Bir dil etkinliğinde, düzenleyici olan bir kavramı ya da kuralı önceden gözden geçirme.	
2. Dikkat yönlendirme (<i>Directed attention</i>):	
Bir öğrenme çalışmasında, neye dikkat edileceğine önceden karar verme.	
3. Dikkatin seçiciliği (<i>Selective attention</i>):	
Bir çalışmada, öğretilen dilin ya da durumsal ayrıntılarının belirli yönlerine dikkat etmeye önceden karar vermek.	
4. Kendi kendine başarma (<i>Self-management</i>):	
Birinin öğrenmesine yardımcı olan durumları anlama ve düzenleme.	

5. Önceden hazırlanma (Advance preparation): Bir dil çalışması için gerekli olan dil bileşenlerini planlama ve tekrarlama.
6. Kendi kendini gözlemleme (Self-monitoring): Birisinin konuşmasını, doğruluk veya uygunluk bakımından düzeltme.
7. Üretimi erteleme (Delayed production): İlk dinlemeye yoğunlaşmak için konuşmayı bilinçli olarak erteleme.
8. Kendi kendini değerlendirme (Self-evaluation): Öğrenme sonucunda ortaya çıkan kendi ölçütlerin karşısında değerlendirme.
9. Kendi kendini güdüleme (Self-reinforcement): Bir dil öğrenme etkinliğini başarıyla bitirmeden dolayı kendine ödülleri ayarlama.
B- BİLİŞSEL STRATEJİLER (Cognitive Strategies)
1. Yineleme (Repetition): Bir dil modelini, sesli ya da sessiz yineleme.
2. Kaynak kullanma (Resourcing): Erek dil öğrenimiyle ilgili kaynak materyalleri kullanma.
3. Yönlendirilmiş fiziksel cevap verme (Directed physical response): Yönergeler doğrultusunda, yeni bilginin fiziksel hareketlerle ilişkilendirilmesi.
4. Çeviri yapma (Translation): İkinci dili anlamak ve o dilde üretim yapmak için birinci dili kullanma.
5. Gruplandırma (Grouping): Öğrenilecek materyali yeniden düzenleme veya sınıflandırma.
6. Not alma (Note taking): Bilginin ana fikrini, önemli noktalarını, özetini ya da planını çıkarma.
7. Sonuca varma (Deduction): Kuralları bilinçli olarak uygulama.
8. Yeniden bir araya getirme (Recombination): Bilinen öğeleri yeni bir biçimde birleştirerek dili oluşturma.
9. İmgeselleştirme (Imagery): Öğrenilen yeni bilgilerle görsel kavramlar arasında bellekte ilgi kurma.
10. İşitsel betimleme (Auditory representation): Bir sözcük ya da cümledeki sesi ya da benzer bir sesi akılda tutma.
11. Anahtar sözcük (Keyword): İkinci dilde öğrenilen yeni bir sözcüğü, çağrışım ya da bellekte tutmayı sağlayan anahtar sözcük kullanma gibi yöntemlerle hatırlama.
12. Bağlama yerleştirme (Contextualisation): Bir sözcüğü ya da cümleyi anlamlı bir dil serisine yerleştirme.
13. Ayrıntılara girme (Elaboration): Yeni bilgiyle varolan kavramlar arasında bağlantı kurma.

14. Aktarma yapma (<i>Transfer</i>):
Daha önce edinilmiş olan bilgiyi, yeni öğrenmeyi kolaylaştırma için kullanma.
15. Sonuç çıkarma (<i>Inferencing</i>):
Var olan bilgiyi, yeni parçaların anlamlarını tahmin etmek ya da üretilecek olanları sezmek için kullanma.
C- SOSYAL AKTARIM (<i>Social Mediation</i>) ya da SOSYAL / DUYGUSAL STRATEJİLER (<i>Social / Affective Strategies</i>)
1. Birlikte çalışma (<i>Cooperation</i>):
Geri bildirim almak, bilgileri bir araya getirmek için bir ya da birden çok eşle çalışma.
2. Soru sorarak açıklama isteme (<i>Questioning for clarification</i>):
Bir öğretmen ya da akranından söylediğini yinelemesini, başka şekilde söylemesini, açıklama yapmasını ve / veya örneklemesini isteme.
3. İçe dönük konuşma (<i>Self-talk</i>):
Bir dil etkinliğinde, kişinin başarılı olacağına kendi kendini ikna etmesinde ya da bir görevle ilgili endişesini azaltmasında düşünmenin zihinsel olarak yeniden yönlendirilmesini kullanma.

2.4.6. Rebecca Oxford

Önceki bölümlerde söz edilen tüm araştırmacıların (Rubin, Wong-Fillmore, Naiman vd., O'Malley vd. gibi), stratejileri tanımlama, yorumlama ve sınıflandırmayla ilgili çalışmaları, dil öğrenme stratejilerinin anlaşılması ve kavranması yolunda olağanüstü yararlar sağlamıştır. Oxford (1990), kendinden önceki bu araştırmacıların dil öğrenme stratejileriyle ilgili sınıflandırmalarını daha da ayrıntılandırmış, dil öğrenimi alanında geniş kitlelerce kabul edilmiş bir dil öğrenme stratejileri sınıflandırması geliştirmiştir.

Oxford (1990: 18-21), bütün dil öğrenme stratejilerinin iletişimsel yeterlik kazanma amacına yönelik olduğunu belirtmiş ve stratejileri genel olarak 'dolaysız' ve 'dolaylı' stratejiler olarak iki temel grupta sınıflandırmıştır.

Bu tez çalışmasında da Oxford'un (1990) dil öğrenme stratejileri sınıflandırması temel alındığından bundan sonraki bölümde, stratejiler ve onların alt grupları hakkında ayrıntılı bilgi verilecektir.

2.4.6.1. Oxford'un Öğrenme Stratejileri Sınıflandırması

Oxford (1990), öğrenme stratejilerini 'dolaysız' (*direct strategies*) ve 'dolaylı stratejiler' (*indirect strategies*) olmak üzere iki ana gruba ayırmıştır.

Oxford (1990), erek dili doğrudan etkileyen dil öğrenme stratejilerine ‘dolaysız stratejiler’ adını vermiştir. Dolaysız stratejiler, ‘bellek stratejileri’ (*memory strategies*), ‘bilişsel stratejiler’ (*cognitive strategies*) ve ‘eksik giderme stratejileri’ (*compensation strategies*) olarak üçe ayrılmakta ve hepsi birbirini desteklemektedir. Dolaysız stratejilerin tümü, dilin öğrenim süreciyle doğrudan ilişkilidir (Oxford, 1990: 37).

Oxford (1990), dil öğrenme sürecine doğrudan etki etmeden bu süreci destekleyen ve yöneten stratejileri ‘dolaylı stratejiler’ olarak adlandırmıştır. Bu stratejiler, dilin genel düzenleyicileridir. Başka bir deyişle, öğrencinin dil öğrenmesine, öğrenme sürecini düzenleyerek, duyguları kontrol ederek ya da başkalarıyla iletişim kurmalarını sağlayarak etki eder.

Dolaylı stratejiler, ‘üst-bilişsel’ (*metacognitive strategies*), ‘duygusal’ (*affective strategies*) ve ‘sosyal stratejiler’ (*social strategies*) olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Tablo 2.6.’da dolaysız ve dolaylı stratejilerle birlikte alt grupları da verilmiştir:

Tablo 2.6. Oxford’un (1990) Strateji Sistemi Çizelgesi

ÖĞRENME STRATEJİLERİ	
A- DOLAYSIZ STRATEJİLER (<i>Direct Strategies</i>)	B- DOLAYLI STRATEJİLER (<i>Indirect Strategies</i>)
1. Bellek Stratejileri (<i>Memory Strategies</i>)	1) Üst-bilişsel Stratejiler (<i>Metacognitive Strategies</i>)
2. Bilişsel Stratejiler (<i>Cognitive Strategies</i>)	2) Duygusal Stratejiler (<i>Affective Strategies</i>)
3. Eksik Giderme Stratejileri (<i>Compensation Strategies</i>)	3) Sosyal Stratejiler (<i>Social Strategies</i>)

Tablo 2.6.’da da görüldüğü gibi dolaysız stratejilerin üç alt grubu bulunmaktadır. Aşağıda sırasıyla bu stratejiler ile ilgili bilgi verilmiştir:

1. Bellek Stratejileri: Bellek stratejilerinin görevi, öğrencilerin yeni öğrenilen bilgileri depolamalarında ve gerek duyduklarında yeniden düzenlemelerinde yardımcı olmaktır (Oxford, 1990: 37). Bu stratejiler, öğrenilen bilgileri hatırlamaya ve bilgilerin hafızada tutulmasına yöneliktir.

2. Bilişsel Stratejiler: Bilişsel stratejiler, öğrencilerin erek dili birçok farklı yollar kullanarak anlamalarına ve kullanmalarına olanak sağlamaktadır. Bu stratejiler, öğrenilen bilgileri anlamaya yöneliktir. Başka bir deyişle, öğrencilerin, öğrendiklerinden anlam çıkarmak için kullandıkları zihinsel stratejilerdir.

3. Eksik Giderme Stratejileri: Eksik giderme stratejileri ise öğrencilerin bilgi eksikliklerine karşın dili kullanmalarını mümkün kılmakta ve dil öğreniminde karşılaştıkları sorunların üstesinden gelmelerine yardımcı olmakta, iletişimi engelleyen zor durumlarla başa çıkmalarına sağlamaktadır. Oxford (1990: 91), eksik giderme stratejilerinin özellikle başlangıç ve orta seviyelerdeki öğrencilerin en sık kullandıkları stratejiler arasında olduğunu belirtmiştir.

Tüm bu stratejilere ‘dolaysız stratejiler’ denmesinin nedeni, erek dili öğrenmeye doğrudan katkı sağlamalarıdır.

Dolaylı stratejilerin de üç alt grubu vardır. Bu stratejilerle ilgili olarak aşağıda bilgi verilmiştir:

1) Üst-bilişsel Stratejiler: Üst-bilişsel stratejiler, öğrencilerin kendi biliş düzeylerini düzenlemelerine ve ilerleyişlerine odaklanmalarına; bu ilerleyişlerini planlamalarına ve değerlendirmelerine yardımcı olmaktadır.

2) Duygusal Stratejiler: Duygusal stratejiler, öğrencilerin duygularıyla ilgili olup onların özgüvenlerini ve dil öğrenimine etkin bir şekilde girmelerini sağlamada ihtiyaç duydukları çabayı geliştirmektedir. Öğrencilerin duygularını, güdülenmelerini ve davranışlarını düzenlemeye yardımcı olmaktadır.

3) Sosyal Stratejiler: Sosyal stratejiler ise öğrencilere, başkalarıyla etkileşim yoluyla öğrenmede destek olmaktadır.

Tüm bu stratejilere ‘dolaylı stratejiler’ denmesinin nedeni, erek dili öğrenmeye doğrudan karışmadan dil öğrenimini desteklemeleri ve bu süreci yönlendirmeleridir (Oxford, 1990: 8 ve 135).

Oxford (1990), yukarıda açıklamaları verilen dolaysız ve dolaylı stratejilerin alt gruplarını da kendi içinde bölümlere ayırmıştır. Tablo 2.7.’de bu sınıflandırma verilmiştir:

Tablo 2.7. Dil Öğrenme Stratejilerini 2 Ana Grup, 6 Alt Grup ve 19 Bölüm Olarak Gösteren Sistem Çizelgesi, Oxford (1990)

ÖĞRENME STRATEJİLERİ	
A- DOLAYSIZ STRATEJİLER	B- DOLAYLI STRATEJİLER
1. BELLEK STRATEJİLERİ 1a. Zihinsel ilişkiler oluşturma 1b. İmge ve sesleri kullanma 1c. İyice gözden geçirme 1d. Harekete geçme	1) ÜST-BİLİŞSEL STRATEJİLER 1a) Öğrenmeyi merkez alma 1b) Öğrenmeyi düzenleme ve planlama 1c) Öğrenmeyi değerlendirme
2. BİLİŞSEL STRATEJİLER 2a. Pratik yapma 2b. İleti alma ve gönderme 2c. Çözümleme ve neden gösterme 2d. Girdi ve çıktılar için yapı oluşturma	2) DUYGUSAL STRATEJİLER 2a) Endişeyi azaltma 2b) Kendi kendini yüreklendirme 2c) Duygusal tansiyonunu ölçme
3. EKSİK GİDERME STRATEJİLERİ 3a. Zekice tahmin etme 3b. Konuşma ve yazmadaki sınırlamaların üstesinden gelme	3) SOSYAL STRATEJİLER 3a) Soru sorma 3b) Başkalarıyla işbirliği 3c) Başkalarıyla empati kurma

Tablo 2.7.'de verilmiş olan 19 bölümün altında, bu bölümlerin anlaşılmasını sağlayan stratejiler kümelenmiştir. Kümelenmiş olan bu stratejiler, ayrıntılı açıklamalarıyla birlikte dolaysız ve dolaylı stratejilerin dört beceriye uygulanmasının anlatıldığı bölüm 2.4.6.1.1. ve bölüm 2.4.6.1.2.'de verilmiştir.

2.4.6.1.1. Dolaysız Stratejilerin Dört Temel Beceriye Uygulanması

Oxford'a (1990) göre, bir dilin öğrenilmesinde dinleme, okuma, konuşma, yazma olmak üzere dört temel becerinin önemli bir yeri vardır. Öğrenme stratejileri, öğrencilerin dört temel beceriyi geliştirmelerine oldukça yardımcı olmaktadır. Bu bölümde, dört temel beceriyi geliştirmede, Oxford'un (1990) dolaysız ve dolaylı stratejilerinin nasıl uygulandığı üzerinde durulmuştur.

Dilin öğrenim süreciyle doğrudan ilişkisi olan 'dolaysız stratejiler', öğrencinin dört temel beceriyi geliştirmesinde de önemli rol oynamaktadır. Dolaysız stratejilerin üç alt grubu olan bellek, bilişsel ve eksik giderme stratejilerinin kendi içindeki kümelerinin açıklamalarına

ve dört temel beceriye uygulanmalarına ilişkin bilgi aşağıda verilmiş; her bir stratejiyle bağlantılı olan dört temel beceri, baş harfleriyle şu şekilde gösterilmiştir:

(**D**)=Dinleme, (**O**)=Okuma, (**K**)=Konuşma, (**Y**)=Yazma, (**H**)=Hepsi (tüm beceriler)

1. BELLEK STRATEJİLERİ

1a. Zihinsel İlişkiler Oluşturma (*Creating Mental Linkages*)

1. Gruplandırma (*Grouping*): (D) – (O)

Gruplandırma, duyulan ya da okunan birbirinden farklı parçaların sayılarını azaltarak, bilgilerin hatırlanmasını kolaylaştırmak için yeni bilgileri anlamlı birimlere göre sınıflandırmadır. Bu sınıflandırma sonunda gereksiz bilgiler atılmış olur. Örneğin, öğrenci yeni sözcükleri duyduğunda bunları defterine yazar ve gruplandırır. Bu gruplandırma, sözcük türlerine (tüm isimler ya da fiiller gibi), başlıklara (hava ile ilgili sözcükler gibi), dile ait yapılara (özür, rica, istek gibi), benzerliklere (ılık, sıcak, tropikal gibi), farklılık veya zıtlıklara (dostça / dostça olmayan gibi), birinin hissetme biçimine (sevmek, sevmemek gibi) vb göre yapılabilir. Gruplandırma stratejisinin dinleme ve okuma becerilerine etkisi vardır. Bu strateji, yazma becerisinin gelişmesine de yardımcı olmaktadır.

2. Çağrışım / Ayrıntılandırma (*Associating / Elaborating*): (D) – (O)

Çağrışım /ayrıntılandırma stratejisi, yeni bilgilerle, bellekte zaten var olan benzer kavramların çağrışım yoluyla ilişkilendirilmesidir. Bu çağrışım, anlamayı güçlendirdiği gibi bilginin daha sonra kolayca hatırlanmasına da yardımcı olmaktadır. Örneğin, çağrışım ‘bread’ (ekmek) ve ‘butter’ (yağ) gibi iki nesne arasında olabileceği gibi ‘development’ (gelişim) sözcüğünden ‘school-book-paper-tree-country-eart’ (okul kitap-kağıt-ağaç-ülke-dünya) gibi sözcüklerin çağrışımındaki gibi birkaç kısımdan da oluşabilir. Öğrenci, ‘billboard’ (ilan tahtası) sözcüğünü duyduğunda ya da okuduğunda, onu daha önceden öğrendiği ‘board’ (tahta) sözcüğüyle ilişkilendirmesi dinleme ve okuma becerilerine örnek olarak verilebilir.

3. Yeni Sözcükleri Bağlam İçine Yerleştirme (*Placing New Words into a Context*): (H)

Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme stratejisi, duyulmuş ya da okunmuş olan yeni sözcüklerin ya da ifadelerin hatırlanması için sözlü ya da yazılı olarak bu sözcük ya da ifadelerin anlamlı bir bağlam içine yerleştirilmesini içermektedir. Örneğin, bir öğrenci, ‘sew’

(dikiş dikmek) sözcüğüyle bağlantılı ‘hook-eye-zipper-button-snap-needle-baste-stitch’ (çengel, göz, fermuar, düğme, çitçit, iğne, teyellemek, ilmik) gibi sözcüklerle karşılaştığında, bu sözcükleri aklında tutmak için bunlarla ilgili bir öykü yazarak anlamlı bir bağlam içinde kullanabilir.

1b. İmge ve Sesleri Kullanma (*Applying Images and Sounds*)

4. İmgeleri Kullanma (*Using Imagery*): (D) – (O)

Erek dilde duyulan ya da okunan bir sözcüğü hatırlama yollarından biri de o sözcüğün zihinde imgesini oluşturmaktır. Örneğin, bir öğrenci yeni duyduğu ‘seagull’ (martı) sözcüğünü belleğinde tutmak için gökyüzünde uçan bir martıyı zihninde canlandırabilir. İmgeleri kullanmanın okuma becerisi üzerinde de olumlu etkisi vardır. Örneğin, yazılı bir parçadaki olayları hatırlamak için olayın geçtiği yer zihinde resmedilebilir. Bu da bilginin akılda kalmasını sağlar.

Sözcükleri ve ifadeleri hatırlamakta kullanılan canlandırmanın yalnızca zihinde olması gerekmemektedir. Şekil 1’de gösterildiği gibi çizimler (ev ya da ağaç çizimleri gibi), zihinde canlandırmayı daha da somutlaştırabilir. Hatta soyut kavramları da (şeytan veya melek gibi) hatırlamak için kağıt üzerinde Şekli 2’deki gibi semboller kullanılabilir. Birçok ilgeç (edat) (üstünde, altında, arasında gibi), oklar çizilerek akılda tutulabilir.

Şekil 1:

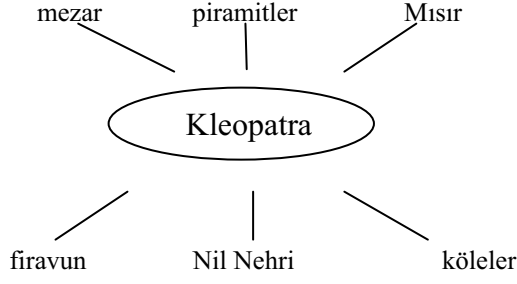
Şekil 2:

5. Anlam Haritası Oluşturma (*Semantic Mapping*): (D) – (O)

Bir anlam haritası oluşturmak için kavramların ve bağlantılarının kağıt üzerinde düzenlenmesi, bir çizelgede anahtar kavramların vurgulanması ve oklar ya da çizgiler yardımıyla ilgili kavramlarla bağlanması gerekmektedir. Şekil 3’te, anlam haritası oluşturmayla ilgili bir örnek verilmiştir:

Şekil 3:

Anlam haritası oluşturma stratejisi, öğrencilerin yeni sözcükleri öğrenme ve hatırlamaları için hazırlanmış ön okuma ya da ön dinleme etkinliklerinde kullanılabilir. Öğrenciye metinle ilgili ana kavramlar ve ifadeler, metni dinlemeden ya da duymadan önce verilir ve öğrenci bir anlam haritası oluşturur. Böylece birazdan dinleyeceği ya da okuyacağı metni, hazırladığı anlama haritası doğrultusunda dinleyebilir ya da okuyabilir. Anlam haritasına dayalı bir etkinlikte, doğru ya da yanlış cevap yoktur; çünkü her öğrencinin sözcükleri kümelemede farklı yaklaşımları vardır.

6. Anahtar Sözcük Kullanma (Using Keywords): (D) – (O)

Anahtar sözcük kullanma stratejisi, öğrencinin erek dilde duyduğu ya da okuduğu sözcükleri hatırlayabilmesi için sesleri ve imgeleri birleştirmesi sonucu oluşmaktadır. Bu stratejinin iki basamağı vardır: Birincisinde, öğrenci kendi dilinde, yeni karşılaştığı sözcüğün sesletimine benzer bir sözcük belirler. İkinci olarak, yeni sözcükle (Nesrin Hn: “neden?”), bu sözcüğe sesletim benzerliği olan başka bir sözcük arasında bir imgelem oluşturur. Örneğin, öğrenci dinlediği ya da okuduğu ‘girl’ (kız) sözcüğünü öğrenmek ve belleğinde tutmak için ana dilindeki ses benzeri ‘göl’ sözcüğüyle düşünüp, bu iki sözcüğü kantinde oturan bir kız olarak birleştirerek aklında canlandırabilir.

7. Bellekte Sesleri Canlandırma (Representing Sounds in Memory): (D) – (O) – (K)

Bellekte sesleri canlandırma stratejisi, öğrencinin erek dilde öğrendiği yeni sözcükleri, görsel betimlemesinden çok işitsel betimlemesiyle hatırlanmasını sağlar. Uyaklar, seslerin bellekte yerleşmesi için iyi bilinen bir örnektir. Bir öğrenci, erek dilde yeni duyduğu ‘goat-coat-boat’ (keçi, palto, tekne) gibi sözcükleri uyak kullanıp söyleyerek aklında tutabilir.

Seslerin hatırlanmasını sağlayan yalnızca uyaklar değildir. Örneğin, bir öğrenci okuduğu dergide *'familiar'* (benzer) sözcüğünü ilk kez görüp ve bu sözcüğün sesletiminin önceden bildiği *'family'* (aile) sözcüğüne benzediğini fark edip, bu yeni sözcüğü aklında daha rahat tutabilir.

1c. İyi Gözden Geçirme (*Reviewing Well*)

8. Yapısal İnceleme (*Structured Reviewing*): (H)

Yapısal inceleme, erek dilde yeni öğrenilmiş bilginin hatırlanmasında oldukça etkili bir stratejidir. Bu strateji, bilginin ilk başta birbirine yakın aralıklarla, daha sonra artan aralıklarla birbirinden uzaklaşarak gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Örneğin, bir öğrenci İngilizce bir dizi sözcük öğrenmektedir. İlk başta, bu sözcükleri hemen yineler. Sonraki yineleme evreleri şu şekilde gerçekleşir: 15 dakika sonra, yarım saat sonra, üç saat sonra, öbür gün, iki gün sonra, dört gün sonra, gelecek hafta, iki hafta sonra. Yeni sözcük, az çok otomatik hale gelene kadar yineleme devam eder. Öğrenci, yeni sözcükleri anlamlı sözcükler ve bağlamlar içinde kullanarak bu yineleme sürelerini daha anlaşılır bir duruma getirebilir. Bu strateji, dört beceri için de etkilidir.

1d. Harekete Geçme (*Employing Action*)

9. Fiziksel Tepkileri ya da Duyuları Kullanma (*Using Physical Response or Sensation*):

(D) – (O)

Fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma stratejisi, işitilen yeni stratejinin fiziksel olarak canlandırılmasını içerebilir. Bu stratejinin temeli, Tüm Fiziksel Tepki (*Total Physical Response*) yöntemine dayanmaktadır. Bu stratejinin, dinleme ve okuma becerilerinin gelişmesinde etkisi bulunmaktadır. Örneğin, öğrenci, kendisine verilen komutu dinler ve sonra fiziksel olarak bu komutu canlandırır. Canlandırma sonucu öğrendiği komutu, bu kez diğer öğrenciler söyleyerek, dinleme becerisini geliştirir. Diğer bir örnekte de öğrencinin erek dilde okuduklarını canlandırması veya duyuları ile parçada geçen özel sözcükleri birbirleriyle ilişkilendirmesi sonucunda, sözcükleri hatırlamasını kolaylaştırabilmektedir.

10. Mekanik Teknikler Kullanma (*Using Mechanical Techniques*): (D) – (O) – (Y)

Söylenen ya da işitilen bir sözcüğün hatırlanmasında mekanik teknikler kimi zaman yardımcı olabilmektedir. Örneğin, bir yüzünde sözcüğün kendisi, diğer yüzünde de anlamının yazılı olduğu sözcük kartlarının kullanılması oldukça yararlıdır. Bir sözcüğü bağlam içinde

kullanmak ve yazma alıştırmaları yapmak için öğrenci, sözcük kartı üzerinde yeni ifadeyi cümle içinde yazabilir. Farklı bölümlerden oluşan sözcük defterleri de sözcük öğreniminde etkili olabilmektedir. Bu stratejinin, dinleme , okuma ve yazma becerilerine katkısı bulunmaktadır.

2. BİLİŞSEL STRATEJİLER

2a. Pratik Yapma (*Practising*)

11. Yineleme (*Repeating*): (H)

Yineleme stratejisi, ilk başta kulağa yaratıcı, önemli veya anlamlı bir strateji gibi gelmese de dört temel beceriyi destekleyici şekilde kullanılabilir. Örneğin, dili ana dili olarak kullanan kişileri kasetlerden dinleyerek onları sesli ya da sessiz taklit eden bir öğrencinin, dinleme ve konuşma becerileri gelişebilir. Okuma parçalarının defalarca okunması sonucunda öğrencinin okuma becerisi, öğrenilen yeni sözcükleri defalarca yazması ardından yazma becerisi gelişebilir.

12. Ses ve Yazı Sistemleriyle Yapısal Olarak Pratik Yapma (*Formally Practicing with Sounds and Writing Systems*): (D) – (K) – (Y)

Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma stratejisinde, dinleme çalışmalarında sözcüklerin anlamından çok seslerin (sesletim ve tonlama) algılanmasına odaklanılmaktadır. Dinlediğini algılamaya yönelik etkinliklerde görsel ve bağlamsal ipuçlarının en alt seviyede tutulması önemli olup, canlı konuşmalar yerine, kaydedilmiş konuşmalar tavsiye edilmektedir. Örneğin, seslerle ilgili yapılan bir etkinlikte öğrenciden, cümle içinde duyduğu sözcüklerin vurgularını işaretlemesi istendiğinde, cümlenin ne anlama geldiği değil, vurguların algılanması önemlidir.

Konuşma becerisinin kazanılmasında yine kasetler ve kayıtlar kullanılabilir. Örneğin, öğrenci kendi sesini kaydedip daha sonra erek dili iyi konuşan ya da ana dili olarak konuşan başka birinin konuşmasıyla karşılaştırabilir.

Bu strateji, yazma becerisinin gelişmesinde de etkilidir. Örneğin, öğrenci kendi ana dilinden farklılıklar gösteren erek dilin alfabesini (abece), hece alfabesini (*syllabaries*) veya Çin yazısında olduğu gibi kavram-yazı (ideogram) (*idiographic system*) sistemini öğrenmek zorunda kalabilir.

13. Formül ve Kalıpları Tanıma ve Kullanma (*Recognizing and Using Formulas and Patterns*): (H)

Öğrencinin erek dilde belirli, alışlagelmiş kalıpları tanınması ve kullanması, onun dili anlamasını ve üretmesini oldukça arttırmaktadır. Formüller, çözümlenemez ifadelerdir. Kalıpların ise en azından başka bir sözcükle doldurulabilecek bir alanı vardır. Öğrencilerin bu formül ve kalıpları öğrenmesi, kendilerine güven duymalarına, dili anlamalarına ve dilde akıcılık kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Bu strateji, dört beceriyi geliştirici niteliktedir. Formüllere örnek olarak şunlar verilebilir: 'Hello'. (Merhaba), 'Goodbye.' (Güle güle, hoşça kal), 'How are you?' (Nasılsınız?). Formüllerin yanı sıra, her dilde birçok yerleşik kalıp da vardır. Bunlardan birkaç tanesi örnek olarak aşağıda verilmiştir: 'I don't know how to...' (Nasıl....bilmiyorum.), 'I would like to...' (...istiyorum.). Bu strateji, öğrencinin dört beceriyi geliştirmesinde oldukça etkilidir.

14. Yeniden Birleştirme (*Recombining*): (K) – (Y)

Yeniden birleştirme stratejisi, anlamlı cümleler veya uzun ifadeler elde etmek için daha önceden bilinen dil unsurlarının yeni biçimlerde bir araya getirilmesini gerektirmektedir. Bu stratejiyle öğrencinin erek dili öğrenmesi ve erek dilde cümleler kurabilmesine olanak sağlanmaktadır.

Bu strateji, konuşma becerisinin geliştirilmesinde oldukça etkilidir. Örneğin, bir öğrenci 'I'm as good as you' (senin kadar iyiyim), 'you are good' (sen iyisin), 'she is better' (o en iyisi) ifadelerini bilmektedir. Bu ifadeleri, sözcükleri birleştirerek yeni bir biçimde birbirine bağlar ve şu cümleyi söyleyebilir: 'You are good, and I'm as good as you, but she is better' (Sen iyisin ve ben senin kadar iyiyim, fakat o en iyisidir.)

Yeniden birleştirme stratejisinin, yazma becerisinin gelişmesine de yararı vardır. Bu stratejiden yararlanmanın bir yolu, bilinen iki veya daha fazla bilinen ifadeyi bir öykü içinde birleştirmektir. Örneğin, öğrenci günlük konuşmayla ilgili 'going to the laundromat – washing clothes – getting some gas – going to the library' (çamaşırhaneye gitme – çamaşırları yıkama – biraz benzin alma - kütüphaneye gitme) gibi bazı ifadeleri bilmektedir. Tüm bu sözcüklerde geçen olayları yapan bir adam hakkında bir öykü yazabilir.

15. Doğal Yolla Pratik Yapma (*Practicing Naturalistically*): (H)

Doğal yolla pratik yapma stratejisi, erek dilin kendi kullanım ortamlarında uygulanmaktadır. Dört temel beceriyi geliştirici özelliktedir. Örneğin, öğrencinin bir

konuşmaya katılması, konuşma becerisi; bir kitap ya da makale okuması, okuma becerisi; bir seminer dinlemesi, dinleme becerisi ve bir mektup yazması da yazma becerisinin gelişimi için oldukça yararlıdır.

2b. İleti Alma ve Gönderme (*Receiving and Sending Messages*)

16. Düşünceyi Kısa Sürede Kavrama (*Getting the Idea Quickly*): (D) – (O)

Düşünceyi kısa sürede kavrama stratejisi, öğrencinin erek dilde duyduğu ya da okuduğunu hızlı bir şekilde anlamasına yardımcı olmaktadır. ‘Göz gezdirme’ (*skimming*) ve ‘tarama’ (*scanning*) olmak üzere iki teknikten oluşmaktadır. Göz gezdirme, konuşmacının aktarmak istediği ana fikirleri öğrenmede kullanılırken, dinleyicinin bu ayrıntıları bulmasında tarama tekniği kullanılmaktadır. Örneğin, başlangıç düzeyindeki bir öğrenciye, evet / hayır ya da doğru / yanlış seçenekli soruların konunun seçilmesinden önce verilmesi, o öğrencinin göz gezdirme veya tarama tekniklerini kullanmasına oldukça yarar sağlamaktadır. Daha ileri düzeydeki öğrenciler için ise, bu tür sorular daha az ipucu içerebilir. ‘*What are the three key ideas in this reading passage?*’ (Bu okuma parçasındaki üç anahtar düşünce nedir?) gibi bir soru, öğrencinin göz gezdirme tekniğini kullanarak bilgiye ulaşmasına yardımcı olabilir. ‘*Who is the man in the dark?*’ (Karanlıktaki adam kim?) gibi daha belirli bir bilginin bulunmasını isteyen bu soru da, öğrencinin tarama tekniğini kullanabilmesine olanak sağlamaktadır. Bu strateji, öğrencinin hem dinleme hem de okuma becerisini geliştirmeye destek olmaktadır.

17. İleti Alma ve Gönderme İçin Kaynaklardan Yararlanma (*Using Resources for Receiving and Sending Messages*): (H)

İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma stratejisi, erek dilde duyulan ya da okunan yeni sözcük ve bilgilerin anlamını kavramada veya erek dilde iletileri göndermede, basılı ve basılı olmayan kaynaklara başvurmayı içermektedir. Bu kaynaklar, sözlük ve dilbilgisi kitapları, dergi, broşür ve diğer basılı yayınlar olabileceği gibi, ses ve görüntü içeren kasetler, radyo ve televizyon gibi basılı olmayan yayınlar da olabilir. Tüm bu yayınların kullanılması, öğrencinin dört temel becerisini geliştirici özelliktedir.

2c. Çözümleme ve Neden Gösterme (*Analyzing and Reasoning*)

18. Tümdengelim Yoluyla Neden Gösterme (*Reasoning Deductively*): (H)

Tümdengelim yoluyla neden gösterme stratejisinde öğrenci, daha önceden bildiği genel kuralları, erek dildeki durumlar için kullanmaktadır. Örneğin, bir öğrenci, arkadaşının kendisine şöyle dediğini duyar: ‘*Would you like to go to the library with me at five o’clock?*’ (Benimle saat beşte kütüphaneye gitmek ister misin?). Öğrenci, bunun bir soru olduğunu ve bu soruya yanıt vermesi gerektiğini bilmektedir; çünkü fiilin öznenen önce geldiğini fark etmiştir. Bu bilgi ise daha önceden edindiği genel bir kuraldır. Bir diğer örnek de şöyle verilebilir: Öğrenci, bir okuma parçasında ‘*rewrite*’ sözcüğündeki ‘*re-*’ ön ekinin ‘yeniden’ anlamına geldiğini önceden bilmektedir. Bu durumda, yeni karşılaştığı bu sözcüğün ‘yeniden yazmak’ anlamını taşıdığını bulabilir. Bu stratejinin, dört beceriye de etkisi vardır.

19. İfadeleri Çözümleme (*Analyzing Expressions*): (D) – (O)

İfadeleri çözümleme stratejisinin kullanımında, erek dilde karşılaşılan yeni bir sözcüğü, cümleyi ya da ifadeyi anlamak için onu parçalara ayırmak gerekmektedir. Bir öğrencinin, konuşmanın tam ortasında duyduğu yeni ifadeyi anlamak için onu parçalara ayırmaya zamanı olamayabilir; ancak not alıp daha sonra bu yeni ifadeyi çözümleyebilir. Öğrenci, televizyondaki bir haberi dinlerken ya da bir gazeteyi okurken karşılaştığı ‘*premeditated crime*’ ifadesini ilk başta anlayamadığında, daha sonra bunu ‘*crime*’ (suç), ‘*pre-*’ (önceden) ve ‘*meditate*’ (derin derin düşünmek) olarak parçalara ayırıp sözcüğün anlamının ‘önceden tasarlanmış suç’ olduğunu bulabilir. Bu strateji, dinleme ve okuma becerilerinin gelişmesinde etkilidir.

20. Dilleri Birbiriyle Karşılaştırarak Çözümleme (*Analyzing Contrastively-across languages*):

(D) – (O)

Dilleri birbiriyle karşılaştırarak çözümleme, benzerlik ve farklılıkları anlayabilmek için erek dildeki sesler, sözcükler, söz dizimi dilbilgisi gibi yeni öğeleri öğrencinin ana dilindeki öğelerle karşılaştırmayı temel alan bir stratejidir. Örneğin, İngilizce’de ‘*lemon – sandwiches – train – tennis*’ gibi sözcükler, Türkçe’deki sözcüklerle sesletim benzerliği gösterip, anlam olarak da birbirlerinin aynısıdır. Bununla birlikte erek dilde ses ve sözcük dizilimi bakımından ana dildeki sözcüklere benzer olan; ancak farklı anlamlar içeren sözcükler de vardır. Bu konuda öğrencilerin dikkatli olması gerekmektedir. Bu strateji, öğrencilerin dinleme ve okuma becerilerinin gelişmesinde etkili olan bir stratejidir.

21. Çeviri (Translating): (H)

Çeviri, erek dil öğreniminin başlangıç düzeyinde dikkatli kullanılırsa oldukça yararlı bir strateji olabilir. Bu strateji öğrenciye, erek dilde yeni duyduğu ya da okuduğu sözcük veya ifadeleri anlayabilmelerinde, ana dillerini temel alarak kullanmalarında olanak sağlamaktadır. Çeviri ayrıca, öğrencinin erek dilde konuşma ve yazma becerilerinde üretkenliklerinin artmasına da yardımcı olmaktadır; ancak erek dildeki sözcüklerin birebir çevirisi, bu sözcüklerin yanlış anlaşılmasına neden olabilir. Bununla birlikte çeviri stratejisinin sık kullanımı, öğrenme sürecini yavaşlatabilir. Bu strateji, dört beceriyi geliştirmede de etkilidir.

22. Aktarım Yapma (Transferring): (H)

Aktarım yapma stratejisinin kullanımında, erek dildeki yeni bilgilere, önceden edinilmiş bilgilerin doğrudan aktarılması sonucu yeni bilgilerin anlaşılması kolaylaşmaktadır. Bu strateji, dört temel beceriyle de bağlantılıdır. Aktarım, bir öğrencinin ana dilindeki dile ilişkin bilgileri erek dile uygulanması şeklinde olabileceği gibi erek dilde bir alandaki kavramsal bilginin yine erek dil içinde başka bir alana aktarılması yoluyla gerçekleşebilir. Aktarım, dil öğeleri ve kavramları birbiriyle doğrudan paralellik gösterdiği sürece iyi işlemektedir; ancak çoğu zaman bu mümkün olamamaktadır. Örneğin, Türkçedeki cümle diziniyle (eylemin cümlenin sonunda olması gibi), İngilizcenin cümle dizini (eylemin öznenin sonra gelmesi gibi) arasındaki farklılık nedeniyle öğrenciler, zorlayabilmekte, kendi ana dillerindeki cümle diziniyle ilgili bilgiyi erek dile aktarırken çoğunlukla yanlış yapabilmektedirler.

Öğrenciler, iki dil arasındaki tüm sözcük ve kavramların birbirleriyle aynı anlamları taşıdığını düşünmemelidirler. Bazen bir dil ögesinin, diğer dilde tam karşılığı olmayabilir; ayrıca, diller arasındaki dilbilgisi farklılıkları da kimi zaman oldukça büyük olabilmektedir. Bu nedenle öğrenciler bu stratejinin kullanımında dikkatli olmalıdırlar.

2d. **Girdi ve Çıktılar İçin Yapı Oluşturma**

(Creating Structure for Input and Output)

23. Not Alma (Taking Notes): (D) – (O) – (Y)

Dinleme ve okuma becerilerinin gelişmesinde çok önemli olan not alma, çoğu kez erek dilde ileri düzeydeki öğrencilerin kullandığı bir strateji olarak görülmektedir. Öğrencinin not alma stratejisini geliştirmesi, dil öğreniminin ilk aşamalarında da başlayabilir.

Yazma becerisini geliştirmede öğrenici, yazacağı konuyla ilgili fikirler aklına gelir gelmez, bu fikirlerle ilgili erek dilde notlar alarak bu stratejiden yararlanabilir.

Not almanın birçok farklı yolu bulunmaktadır. En basit ve en yaygın olanı yapısız ve değişime uğramamış olan ham notlardır. Öğreniciye ham notlar almasının yardımcı olabilmesi için onun kendisine söyleneni unutmada önce hemen geriye dönmesi ve farklı bir sistem uygulayarak notlarını düzenlemesi gerekmektedir. Hamp-Lyons (1983; Oxford 1990: 87’den alıntı) ‘alışveriş listesi not biçimi’ (*shopping list note form*) veya ‘T-biçimini’ (*T-formation*), öğrencinin dinleme ve okuma sırasında bilgileri basitçe düzenlemesine olanak sağlayan biçimler olarak sunmuştur.

Alışveriş listesine ilişkin not biçimiyle ilgili aşağıda bir örnek verilmiştir:

Muzlu kek malzemeleri:	limon suyu	kabartma tozu	yumuşak beyaz peynir
	yağ	muzlar	süt
	ceviz	şeker	vanilya

T-biçimine ise şu örnek verilebilir:

Muzlu Kek	
Gerekli malzemeler	limon suyu
	süt
	şeker
	muz vs.

Alışveriş liste biçimi ve T-biçimi not alma yolları dışında, romen rakamları ya da harflerini kullanarak da not alınabilir. Bununla ilgili bir örnek aşağıda verilmiştir:

I.

A. ----

B. ----

II.

A. ----

1. ----

a. ----

24. Özet Çıkarma (*Summarizing*): (D) – (O) – (Y)

Öğrencinin, erek dildeki yeni girdiyi yapılandırması ve o dili anladığını göstermesinde ona yardımcı olan diğer bir strateji de özet çıkarmadır. Özet çıkarma, asıl parçanın yoğun ve daha kısa bir betimlemesidir. Özet yazma, çoğu kez daha büyük ölçüde

düşünce yoğunluğu gerektirdiğinden not alma stratejisinden kimi zaman daha da yararlı olabilmektedir. Bu strateji, dinleme, okuma ve yazma becerilerinin gelişimine yardımcı niteliktedir.

Dil öğreniminin başlangıç düzeylerinde de özet çıkarma, erek dilde duyulan ya da okunan öykü veya parçaları özetleyecek basit bir başlık biçiminde olabilir. Özet çıkarmanın diğer kolay bir yolu da öyküde geçen olayları sırasıyla betimleyen resimler yerleştirmektir. Bu yol, sözle belirtilenler ile görselliği birleştirmesi açısından özellikle başlangıç düzeyindeki öğrenciler için oldukça yararlı bir etkinliktir.

Öğrenciler erek dildeki bilgilerinde ilerleme gösterdiklerinde, özetlemelerini bu dilde yapabilirler ve bu özetlemeler daha karmaşık yapılarda olabilir. Örneğin öğrenciler, duydukları ya da okudukları parçalarla ilgili cümleler ya da paragraflar yazabilirler.

25. Önemli Bölümlere Dikkat Çekme (*Highlighting*): (D) – (O) – (Y)

Bu stratejide, bir parçadaki önemli bilgilere dikkat çekmek için altını çizme, yıldız koyma, büyük harflerle yazma, baş harf yazma, koyu yazma, kutu / daire içine alma veya renklerle kodlama gibi çeşitli vurgulama teknikleri kullanılmaktadır. Önemli bölümlere dikkat çekme stratejisi öğrencilerin, dinleme, okuma ve yazma becerilerini geliştirmelerinde oldukça etkilidir.

3. EKSİK GİDERME STRATEJİLERİ

3a. Zekice Tahmin Etme (*Guessing Intelligently*)

26. Dile İlişkin İpuçlarını Kullanma (*Using Linguistic Clues*): (D) – (O)

Erek dil, ana dil veya başka dillerde daha önceden öğrenilmiş bilgilerin anlamına yönelik dile ilişkin ipuçları sağlayabilmektedir. Anlamı tahmin etmede son ekler, ön ekler ve sözcük sırası yararlı dile ilişkin ipuçlarıdır. Bu stratejinin öğrencilerin, dinleme ve okuma becerilerinin gelişmesi üzerinde oldukça olumlu etkisi bulunmaktadır. Örneğin, öğrenci ‘*shovel – grass – mower*’ (kürek – çimen – çim biçme makinesi) sözcüklerini duyması sonucunda, konuşmanın bahçe işleriyle ilgili olduğunu tahmin edebilecektir. Öğrenci, gazetede bir reklam okurken daha önceden bildiği ‘*bathroom*’ (banyo), ‘*sink*’ (lavabo) ve ‘*toilet*’ (tuvalet) sözcüklerini gördüğünde, aynı reklamda ‘*tap*’ (musluk) ve ‘*tiling*’

(fayanslama) gibi bilmediği sözcüklerle karşılaştığında yazının genelinden, bu reklamın banyo aksesuarlarıyla ilgili olduğunu bulabilecektir.

27. Diğer İpuçları Kullanma (Using Other Clues): (D) – (O)

Bütünüyle dille ilgili bilgilerden kaynaklanan ipuçlarının yanı sıra diğer kaynaklardan sağlanan (bağlam, durum, parçanın yapısı, kişisel ilişkiler, başlık, konuşmacının ses tonu, mimikler, kişi betimlemeleri gibi) ipuçları da vardır. Bu strateji, dinleme ve okuma becerilerini geliştirici niteliktedir.

3b. Konuşma ve Yazmadaki Sınırlamaların Üstesinden Gelme

(Overcoming Limitations in Speaking and Listening)

28. Anadil Kullanımına Geçiş (Switching to the Mother Tongue): (K)

Düzgü değişimi (*code switching*) olarak da anılan anadil kullanımına geçiş stratejisinin kullanımında öğrenci, bir ifadeyi erek dile çevirmeden ana dilindeki şekliyle söylemektedir. Örneğin, *'I went to the kütüphane today'* (Ben bugün kütüphaneye gittim). Öğrenci, bu cümleyi söylerken, *'library'* sözcüğü yerine, ana dilindeki *'kütüphane'* sözcüğünü kullanmıştır. Bu strateji, konuşma becerisini destekleyici niteliktedir.

29. Yardım Alma (Getting Help): (K)

Öğrenci, konuşması sırasında unuttuğu ya da takıldığı sözcük ya da ifadeler için başkalarından açıkça yardım isteyebilir ya da bu isteğini karşı tarafa duraksayarak belli edebilir. Örneğin, öğrenci bir cümleye başlayıp devamını getiremeyebilir. Kendisine bu konuda, bir başkasından yardım geldiğinde, konuşmasına kaldığı yerden devam edebilir. Bu strateji, konuşma becerisinin geliştirilmesinde etkilidir.

30. Mimik ve Jestleri Kullanma (Using Mime or Gesture): (K)

Öğrenci, konuşma sırasında bir ifadenin yerine, o ifadenin anlamını belli etmek için mimik ve jest gibi fiziksel hareketlerden yararlanmaktadır. Örneğin, bir öğrenci *'large wooden desk'* (geniş ahşap sıra) ifadesini bilmediğinde, mimik ve jestleri kullanarak bu nesnenin boyutlarını ve neyden yapıldığını anlatmaya çalışabilir ya da o nesneyi eliyle işaret ederek de gösterebilir. Bu strateji, konuşma becerisini destekleyici niteliktedir.

31. İletişimden Kısmen ya da Tamamen Kaçınma (*Avoiding Communicaiton Partially or Totally*): (K)

İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma stratejisinde öğrenci, konuşma sırasında güçlük çıkacağını tahmin etmesi veya güçlüklerle karşılaşması sonucunda, iletişimden kısmen ya da tamamen kaçınmak isteyebilir. Örneğin, öğrenci ikna etme becerisini kullanması gereken belirli bir konuda, konuşma sırası kendisine geldiğinde konuşmadan kaçınabilir ya da erek dilde sözcük, kavram veya dilbilgisi yapılarını bilmediği belirli bir başlıkla ilgili konuşmaya katılmaktan çekinebilir.

32. Konuyu Seçme (*Selecting the Topic*): (K) – (Y)

Öğrenci, ilgi duyduğu bir konuda konuşmak ve konuyla bağlantılı sözcük bilgisi ve yapıları da hakim olduğundan emin olmak istediğinde, konuşmanın konusunu kendisi seçmektedir. Bu strateji, öğrencinin konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesine destek olmaktadır. Örneğin, futbolla ilgili bir öğrenci, erek dilde futbolla ilgili çoğu yararlı sözcük ve ifadeyi bildiğinde, konuşmayı sık sık bu başlığa doğru yönlendirebilir ya da bu konuda yazmak isteyebilir.

33. İletiyi Düzeltme ya da Ona Yakın Tahminde Bulunma (*Adjusting or Approximating the Messsage*): (K) – (Y)

Bu strateji, bir iletinin sözlü veya yazılı olarak dile getirilmesinde kimi bilgilerin çıkarılarak değiştirilmesini, görüşlerin basitleştirilmesini ya da benzer anlamalı ifadelerin küçük değişiklikler (*'pencil'* –kurşunkalem- yerine *'pen'* -dolmakalem- demek gibi) yapılmasını içermektedir. Öğrenciler, konuşma ya da yazma eylemleri sırasında kendileri için doğru ya da en uygun ifadeyi bulamadıklarında bu stratejiye sık sık başvururlar. Örneğin, bir öğrencinin 20 dakika içinde doktordaki randevusuna yetişmesi gerekmektedir. Öğrenci karşısındaki kişiye, bu bilginin tamamını söylemek yerine yalnızca 'gitmem gerekiyor' diyebilir.

34. Yeni Sözcükler Türetme (*Coining the Words*): (K) – (Y)

Öğrenci, iletişim kurarken iletmek istediği düşünceyle ilgili doğru sözcükleri bilmediğinde ya da bulamadığında, o sözcükler yerine yeni sözcükler türetmekte veya uydurmaktadır. Örneğin, öğrencinin konuşma ya da yazması sırasında *'dentist'* (dişçi) sözcüğünü hatırlayamayıp, onu yerine *'tooth doctor'* demesi ya da yazması gibi.

35. Dolambaçlı Yollardan Anlatma ya da Eşanlamlılardan Yararlanma (Using a Circumlocution or Synonym): (K) – (Y)

Dolambaçlı yollardan anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma stratejini uygulayan öğrenci, tek bir sözcüğü söyleyebilmek ya da yazabilmek için birçok sözcükten oluşan cümleleri veya o sözcüğün eşanlamlısını kullanmaktadır. Örneğin, öğrenci ‘seatbelt’ (emniyet kemeri) sözcüğünü bilmediğinde, onun yerine ‘I tie myself’ (kendimi bağladım) diyebilmekte ya da ‘meat’ (et) yerine, ‘ham’ (jambon) sözcüğünü kullanabilmektedir.

2.4.6.1.2. Dolaylı Stratejilerin Dört Temel Beceriye Uygulanması

‘Dolaysız stratejiler’, erek dile doğrudan karışmalarına karşın, ‘dolaylı stratejiler’ odaklama, planlama, değerlendirme, fırsatları araştırma, endişeyi kontrol etme, başkalarıyla işbirliğini geliştirme ve empati kurabilme gibi yollarla dil öğrenimini desteklemekte ve bu süreci yönlendirmektedirler. Öğrencilerin dört temel becerilerinin gelişiminde önemli bir yere sahiptir olan dolaylı stratejilerin, üç alt grubu bulunmaktadır. Bunlar; daha önce Tablo 6’da gösterildiği gibi üst-bilişsel, duygusal ve sosyal stratejilerdir. Bu grupların da kendi alt strateji kümeleri bulunmaktadır. Bu kümelerle ilgili açıklamalara ve dört temel beceriye uygulanmalarına ilişkin bilgi aşağıda verilmiş; her bir stratejiyle bağlantılı olan dört temel beceri, baş harfleriyle şu şekilde gösterilmiştir:

(D)=Dinleme, (O)=Okuma, (K)=Konuşma, (Y)=Yazma, (H)=Hepsi (tüm beceriler)

1) ÜST-BİLİŞSEL STRATEJİLER

1a) Öğrenmeyi Merkez Alma (Centering Your Learning)

36. ¹⁶ Önceden Bilinen Materyallerle Genel Özetleme Yapma ve İlişkilendirme (Overviewing and Linking with Already Known Material): (H)

Bu stratejinin temelinde yapılacak olan dil etkinlikleri için temel ilkeleri ve yeni sözcükleri de içeren materyalleri öğrencinin önceden gözlemlemesi ve bunlarla erek dile ait daha önceden bildiği bilgiler arasında bir ilişki kurması yatmaktadır. Bu stratejinin kullanılması, kısmen öğrencilerin beceri düzeylerine bağlıdır. Buna karşın, öğrencilerin daha önceden bildikleriyle yeni öğrendikleri arasında bağlantı kurmaları sağlanabilir. Bu strateji, birçok farklı yolla gerçekleştirilebilir; ancak şu üç basamağı izlemek oldukça yararlıdır: 1)

¹⁶ Numaralandırmaya baştan başlanmayıp, Dolaysız Stratejilerin sıralamasının ardından devam edilmesinin nedeni, stratejilerin bir bütün olarak algılanılması istenmesinden dolayıdır.

etkinliğin yapılma amacını bilmek, 2) gerekli sözcük bilgisini kurmak, 3) bilgiler arasında ilişki kurmak.

Bu strateji, dört temel becerinin gelişmesinde oldukça etkilidir. Örneğin, dinleme öncesi öğrenciler kendilerine verilen sınırlendirme ve çileden çıkarmayla ilgili sözcükleri inceleyip, bu sözcüklerden hangilerini bilip hangilerini bilmedikleri üzerine düşünürler. Dinleme çalışması sırasında da bu sözcükler üzerine yoğunlaşabilirler.

Kendi ailesi de göç etmiş bir öğrenci, okumayla ilgili bir sonraki konunun göç etmiş ailelerin iş bulma sorunlarıyla ilgili olduğunu görüp, kendi ailesinin çektiği zorlukları düşünerek, bu etkinlik öncesi kendi bilgilerini kullanabilir.

Konuşma becerisinin geliştirilmesine örnek olarak da şu gösterilebilir: Tatile çıkmayı planlayan bir aileyi İngilizce olarak canlandırması beklenen öğrenciler, aile bireylerinin betimlemesini yapabilmek için kendi aileleriyle geçirdikleri iyi-kötü tatilleri düşünüp, kendi deneyimlerinden yararlanarak, bu bilgileri diyaloglarında kullanabilirler.

Bir yazma etkinliğinden önce, öğrencinin kendisine verilen konuyla ilgili duraksamadan ve herhangi bir kısıtlamaya gitmeden beyin fırtınası yaparak yazması, yazma becerisini geliştirmede etkilidir.

37. Dikkatini Verme (Paying Attention): (H)

Dikkatini verme stratejisinin ‘yönlendirilmiş ilgi’ (*directed attention*) ve ‘seçici ilgi’ (*selected attention*) olmak üzere iki şekli bulunmaktadır. Konsantrasyon olarak da adlandırılabilen yönlendirilmiş ilgide öğrenci, dikkatini genel olarak ödevin tamamı üzerinde toplayıp, ödevi dışında olan ve dikkatini dağıtabilecek her durumdan kaçınır. Seçici ilgide ise öğrenci, öncelikle ödev içindeki belirli ayrıntılar üzerinde durmaktadır.

Bu stratejinin, tüm becerilere etkisi bulunmaktadır. Örneğin, uçağa yetişmekle ilgili bir dinleme etkinliğinde öğrenci, uçağın kalkış ve alana iniş saatleriyle ilgili anonslara dikkat etmesi gerektiğini bilmektedir. Bir konuşma etkinliğinde öğrenci, konuşmacının tonlamasına, sözcükleri sesletimine veya kullandığı dilbilgisine dikkatini verebilir. Öğrenci bir öykü okurken, karakterlerin birbirleriyle konuşmalarında kullandıkları incelikli anlatım biçimlerini parçanın içinde bulmaya karar vermiş ya da parçada geçen kişi adlarına odaklanmış olabilir. Yazma etkinliğinde öğrenci, tüm dikkatini erek dilde bir mektup yazmaya verebilir.

38. Dinlemeye Odaklanmak İçin Konuşmayı Erteleme (*Delaying Speech Production to Focus on Listening*): (D) – (K)

Bu strateji, okuma ve yazmadan daha çok dinleme ve konuşma becerileriyle ilgilidir. Bu stratejinin öğretilmesine gerek yoktur; çünkü öğrenci otomatik olarak erek dilde kendi konuşmasını saatler, günler, haftalar, hatta aylar boyunca erteleyebilmektedir. Bu olgu, konuşmaya başlamadan önce öğrencinin kendini rahat hissetmesinin bir yolu olarak sık sık görülmektedir. Konuşmanın ertelenmesi genel (erek dilde hiç konuşmama gibi) olabileceği gibi, kısmi (yaratıcı cümleler kurmak yerine bilinen ifadelerin kullanılması gibi) de olabilir. Erek dilde konuşmanın gecikmesinin nedeni, dinleme becerisinin konuşmadan daha hızlı gelişmesi ve birçok öğrenci için konuşma becerisinin daha korkutucu olmasıdır (Oxford, 1990: 155).

1b) Öğrenmeyi Düzenleme ve Planlama (*Arranging and Planning Your Learning*)

39. Dil Öğrenimiyle İlgili Bilgi Edinme (*Finding Out about Language Learning*): (H)

Bu strateji, öğrencilerin dil öğrenim süreciyle ilgili bilgilere sahip olmasını sağlamaktadır. Kendilerini daha etkili öğrenciler yapacak olmasına karşın öğrenciler dil öğrenim ile ilgili yeterli bilgiye sahip değildirler. Dil öğrenimi ile ilgili kitaplar, bu konuda oldukça iyi kaynaklardır. Öğrencilerin dil öğrenme sorunlarıyla ilgili konuşmalarına, soru sormalarına ve kendi kullandıkları etkili stratejiler hakkında görüşlerini birbirleriyle paylaşmalarına olanak da sağlanmalıdır. Bu strateji, dört temel beceriye de etki etmektedir.

40. Düzenleme (*Organizing*): (H)

Düzenleme strateji, en iyi fiziksel şartları (aydınlatma, ses, ısı gibi) yaratma, iyi bir programlama yapma ve öğrenimlerine ilişkin gelişimlerini kaydedecekleri bir defter tutmayla ilgilidir. Bu defter, erek dilde öğrenilen yeni ifadeler, yapılar, ödevler, hedefler, amaçlar, başarıyla uygulanan stratejiler ve hatırlanması gerekli diğer bilgilerin yazılması açısından oldukça yararlıdır. Düzenleme, tüm becerilerin geliştirilmesinde etkili bir stratejidir.

41. Hedefler ve Amaçlar Saptama (*Setting Goals and Objectives*): (H)

Bu stratejide öğrenciler, dil öğrenimleri için uzun (bu yıl sonunda erek dilde resmi olmayan bir konuşma yapabilmek gibi) ve kısa vadeli (bu hafta sonuna kadar bir kitabı okumayı bitirmek gibi) hedef ve amaçlar ortaya koymaktadırlar. Oxford (1990: 157) için amaçları olmayan öğrenciler, pusulasız gemilere benzemektedirler. Bu öğrenciler, nereye

gittiklerini bilmediklerinden asla bir yere de ulaşamayabilirler. Hedef ve amaçlar ve bunlara ulaşma zamanı, dil öğrenme defterine yazılmalıdır. Hedefler, genellikle ayları, hatta yılları bulan uzun vadeli sonuçları ifade etmektedir. Amaçlar ise saatler, günler veya haftaları içeren kısa vadeli amaçları işaret etmektedir.

Bu stratejinin, dört temel beceri üzerinde etkisi bulunmaktadır. Örneğin, öğrenci erek dildeki haberlerin en azından bir kısmını anlamaya çalışabilir. Bu şekilde, zaman içinde dinleme becerisinin gelişmesini sağlayabilecektir. Bu stratejinin okuma becerisi üzerinde de etkisi vardır. Örneğin, öğrenci teknik konularda yazılmış erek dildeki yazıları okuyabilecek yeterliliğe ulaşmayı ya da zevk için erek dilde magazin veya dergi okumayı hedefleyebilir. Konuşma becerisinin gelişimine yönelik olarak bir öğrenci, erek dilde günlük konuşmalara katılabilmeyi ya da seyahat görüşmeleri yapabilmeyi amaçlayabilir. Yazmadaki amaçlar, yabancı arkadaşlarla yazışabilmeyi veya bilimsel bir makale yazabilmeyi içerebilir.

42. Bir Dil Etkinliğinin Amacını Belirleme –amaçlı dinleme / okuma / konuşma / yazma- (Identifying the Purpose of a Language Task –purposeful listening / reading / speaking / writing): (H)

‘Amaçlı dinleme – okuma – konuşma – yazma’ olarak da adlandırılan bu stratejinin kullanımında, dört beceriyle ilgili belirli bir dil etkinliğinin amacı belirlenmektedir. Hava durumuyla ilgili en son haberlere ulaşmak için radyo dinlemek, zevk için bir piyes okumak, bir tiren bileti almak için veznedarla konuşmak, aceleyle bir şey yapmaması konusunda bir arkadaşını ikna etmek için mektup yazmak, dört becerinin kullanımına yönelik örnekler olarak verilebilir.

43. Bir Dil Etkinliği İçin Planlama Yapma (Planning for a Language Task): (H)

Bir dil etkinliği için planlama yapma, daima bir etkinlik veya durumun genel doğasını tanımlamayı, bu etkinlik veya durumla ilgili gereklilikleri belirlemeyi, öğrencinin sahip olduğu dile ilişkin bilgi ve kaynakları kontrol etmeyi, etkinlik ya da durumla ilgili daha sonra duyulacak gereksinimleri saptamayı içermektedir.

Bu strateji, dört becerinin gelişmesi için de etkilidir. Örneğin, erek dilde haberleri dinlemek isteyen bir öğrenci dinleme etkinliğine, söz konusu etkinliğin doğasını tanımlayarak başlar. Haberlerin genelde politika ve ekonomi ile ilgili olduğunu saptar. Sonra, savaşlar, diplomatik görüşmeler, dünya devletlerinin tutumları, ekonomik değişiklikler gibi çeşitli öğeleri belirler. Daha sonra, bu konularla ilgili kendi bilgisini kontrol edip, politika ya

da ekonomiyle ilgili terimlerin bir çoğunu bilip bilmediğini fark edebilir. Bu durumda, şu an bilmeyip, dinleme sırasında kendisine gerekebilecek terimleri öğrenmek isteyebilir. Öğrencinin söz konusu alanla ilgili tüm terimleri bilmesi ya da anlaması beklenmemelidir; ancak öğrenci bu konuda, birçok başlık belirleyip, dinleme etkinliğine kendisini hazırlayabilir.

Öğrenci, dinleme becerisindeki bu basamakları, diğer becerilerle ilgili etkinliklerde de kullanabilir (bir dergide modayla ilgili bir makale okumak, Türkiye'nin eğitim politikasıyla ilgili konuşmak veya yurt dışındaki bir arkadaşla İngilizce dersinden bahsetmek gibi).

44. Alıştırma Yapma Fırsatlarını Araştırma (*Seeking Practice Opportunities*): (H)

Öğrenciler, erek dilin doğal ortamında dört becerinin tümünü kullanabilmek için gerekli fırsatları araştırmalı ya da fırsat yaratmalıdırlar; çünkü öğrencinin sınıf içinde geçirdiği zaman, onun erek dilde belli bir yetkinlik düzeyine çıkmasına yeterli olanağı sağlayamayabilir. Öğrenciler, erek dilde pratik yapabilmelerinin yalnızca kendilerine bağlı olduğunun farkında olmalıdırlar. Dört becerinin gelişmesinde etkili olan bu strateji, öğrencinin pratik yapmak için kendi fırsatlarını yaratmasıyla ilgili sorumluluğu üstüne alması gerektiğinin önemini vurgulamaktadır. Bu stratejinin kullanımı için erek dilde şarkı dinlemek, film izlemek, erek dili ana dil olarak konuşan kişilerle konuşmak veya yazışmak gibi örnekler verilebilir.

1c) Öğrenmeyi Değerlendirme (*Evaluating Your Learning*)

45. Kendi Kendini Gözlemleme (*Self-Monitoring*): (H)

Kendi kendini gözlemleme stratejisi, öğrencinin erek dili anlamada ya da üretmede yaptığı yanlışları tanımlamasını, yaptığı yanlışlardan hangilerinin daha önemli olduğuna karar vermesini, önemli yanlışların kaynağını araştırmasını ve bu tip yanlışları gidermeyi denemesini sağlamaktadır. Bu şekilde, öğrenci kendi kendini gözlemlemektedir. Öğrenciler, erek dili öğrenimleri sırasında karşılaştıkları en belirgin zorlukları defterlerine yazmaları ve bu zorlukların üstesinden gelmeleri konusunda cesaretlendirilmelidirler.

Bu strateji, dört temel beceriye de uygulanabilir. Örneğin, öğrenci bir dedektif öyküsü okurken bazı ayrıntıları (kim, nerede ve saat kaçta gibi) tam olarak anlamadığını fark ettiğinde, bu ayrıntılarla ilgili tahminde bulunabilir; ancak, öykü ilerledikçe bu ayrıntılarla ilgili olarak kendini düzeltebilir. Konuşma etkinliğinde de öğrenci, konuşma sırasında yaptığı

yanlışı sürekli düzelterek bunu kendisine sorun yapmamalıdır; çünkü bu iletişimin kesilmesini hızlandırır. Bir dinleme etkinliğinde öğrenci, karşısındaki konuşmacının annesiyle ilgili verdiği bilgileri tam anlayamayıp, yanlış yorumlayabilir; ancak ilerleyen evrelerde dinleyici olarak kendisini düzeltebilir. Bir mektup yazma etkinliğinde öğrenci, mektubu yazarken yaptığı dilbilgisi yanlışlarını, mektubu bitirdikten sonra okuyup düzeltebilir.

46. Kendi Kendini Değerlendirme (Self-Evaluating): (H)

Kendi kendini değerlendirme stratejisi, öğrencinin genel olarak dil öğreniminde ya da dört temel beceriden birinde gösterdiği ilerlemeyle ilgili kendi değerlendirmesini içermektedir. Öğrencilerin kendi dil öğrenimlerindeki gelişimlerini değerlendirmede, kontrol listeleri ve günlükler yararlı olabilmektedir. Bu stratejinin, dört temel beceriye de etkisi vardır. Örneğin, öğrenci bir yazı yazarken, bir önceki aya kıyasla kendisini daha iyi ifade edip edemediği, bir okuma parçasını iki ay önce okuduğundan daha hızlı okuyup okumadığı, diyalogların çoğunu daha rahat anlayıp anlamadığı ya da erek dilde iletmek istediği mesajları daha az yanlışla iletip iletemediği değerlendirmesini kendisi yapabilir.

2) DUYGUSAL STRATEJİLER

2a) Endişeyi Azaltma (Lowering Your Anxiety)

47. Gittikçe Artan Oranda Dinlenme, Derin Nefes Alma ya da Meditasyondan Yararlanma (Using Progressive Relaxation, Deep Breathing or Meditation): (H)

Yapılan bilimsel araştırmalar, gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma tekniklerinin endişeye azaltmada etkili olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin, evde ya da sınıfta yapacakları birkaç dakikalık dinlenme çalışması, onların derse ve sınıf içi etkinliklere daha verimli ve huzurlu katılmalarını sağlayabilir. Bu strateji, dört temel becerinin gelişimine yardımcı olabilmektedir. Örneğin öğrenci, okuma, dinleme, yazma ve/veya konuşma etkinlikleri öncesi basit bir derin alma hareketi ile sakinleşebilir ya da meditasyon yardımıyla düşüncelerini zihinsel bir imge ya da ses üzerinde odaklayarak etkinlikleri daha rahat gerçekleştirebilir.

48. Müzikten Yararlanma (Using Music): (H)

Müzikten yararlanma stratejisi, stresli herhangi bir etkinlik öncesi yapıldığında oldukça yararlıdır. Beş veya on dakikalık dinlendirici bir müzik, öğrencileri sakinleştirebilir

ve öğrenme için onların olumlu bir ruh halinde olmalarını sağlayabilir. Telkin yöntemi (*suggestopedia*) olarak adlandırılan dil öğretme yöntemi de öğrencilerin ruhsal ve zihinsel durumlarını değiştirmek için kısmen barok müziğinden yararlanma temeline dayanmaktadır.

49. Gülmeden Yararlanma (*Using Laughter*): (H)

Gülmek, bağışıklık sisteminin güçlenmesine katkıda bulunacak önemli biyokimyasal değişikliklerin oluşmasına neden olmaktadır. Gülmek, sadece öğretmen merkezli yapılan şakaların bir sonucu olmayıp, sınıf içinde öğrencilerin etkin bir biçimde katılabildikleri canlandırmalar ve oyunlar yoluyla, komedi filmleri izleme veya komik bir kitap okuma gibi etkinliklerle de oluşabilir. Bu şekilde, gülmenin endişeyi azaltma gücünden sınıf içinde de yararlanabilirler.

2b) Kendi Kendini Yüreklendirme (*Encouraging Yourself*)

50. Olumlu Sözler Söyleme (*Making Positive Statements*): (H)

Olumlu sözler söyleme stratejisinin, dört temel beceriye de etkisi bulunmaktadır. Özellikle zor etkinlikler öncesi öğrenciler, kendilerini teşvik etmek için şu tür cümleler ve benzerlerini kendilerine söyleyebilirler: Ben iyi bir dinleyiciyim (okuyucuyum, dinleyiciyim, yazarım); her sözcüğü bilmeden de cümlenin genelini anlayabilirim; şimdi bir ay öncesinden daha hızlı okuyorum; riskler alıyorum ve daha iyi yapıyorum; yazmak, aklımdan neler geçtiğini anlamamı sağlıyor; yaptığım hatalardan ders alabilirim.

51. Akıllıca Riske Girme (*Taking Risks Wisely*): (H)

Akıllıca riske girme stratejisi, yanlış yapma ve zorluklarla karşı karşıya gelme olasılığına karşın bilinçli olarak mantıklı riskler almaya karar vermeyi gerektirmektedir. Dört temel becerinin de gelişimine katkısı olan bu stratejinin kullanımı, aşırı düzeyde veya gelişigüzel tahminde bulunmayı içermemektedir. Öğrenci, bir makale okurken, her zaman doğru bilmesede makalenin konusuna göre bilmediği sözcükleri tahmin etmeye çalışabilir ya da kendi kendini teşvik edip bir konuşmada fikrini söyleyebilir.

52. Kendini Ödüllendirme (*Rewarding Yourself*): (H)

Öğrenciler, çoğu kez dışardan gelecek övgüler beklerler. Bunlar, öğretmenin övgü sözcükleri, sınavdan alınacak güzel bir not ya da bir başarı belgesi olabilir. Öğrencilerin düzenli olarak bu tür övgülere ve hatta daha da fazlasına ihtiyaçları vardır. En kuvvetli

ödüllendirmeler ve yararlı olanları ise, öğrencinin kendi kendine söylediğidir. Bununla birlikte, öğrenciler iyi bir iş çıkardıklarında kendi kendilerini nasıl ödüllendirmeleri gerektiğini de bulmalıdırlar. Her öğrencinin kendini ödüllendirme şekli farklılıklar gösterebilmektedir. Örneğin, öğrenci kendisini iyi bir film izleyerek, koca bir dilim pizza yiyerek, alışverişe giderek, arkadaşıyla bilgisayar ortamında sohbet ederek vs. ödüllendirebilir. Ödüller, somut ya da gözle görülür olmak zorunda değildir. Öğrenci, verim gücü iyi olduğunda, bundan zevk almayı da öğrenebilir. Öğrencinin kendini uygun biçimde ödüllendirmesi ayrıca dört becerinin gelişimini de olumlu yönde etkileyecektir.

2c) Duygusal Tansiyonunu Ölçme (*Taking Your Emotional Temperature*)

53. Bedenini Dinleme (*Listening to Your Body*): (H)

Bedenini dinleme stratejisinde, bedenin verdiği işaretler önem kazanmaktadır. Tansiyon, endişe, korku ve öfke gibi olumsuz duygular, kasların gerilmesine ve bedendeki tüm organların etkilenmesine neden olur. Mutluluk, zevk, memnuniyet ve heyecan gibi olumlu duygular ise, teşvik edici ve sakinleştiricidir. Bu stratejinin, dört temel beceri üzerinde etkisi bulunmaktadır. Örneğin, öğrenci bir konuşma etkinliğinde söz aldığı anda, midesinde bir ağrı hissedebilir. Bu durumda, heyecanlandığını ya da gerildiğini anlayıp buna karşı önlemler alabilir. Sınav öncesi öğrencilerin hissettikleri de benzer duygulardır. Öğrencilerin, bedenlerini dinlemeyi öğrenebilmeleri dört temel becerinin gelişimini de olumlu yönde etkileyecektir.

54. Bir Kontrol Listesi Kullanma (*Using a Checklist*): (H)

Bir kontrol listesi kullanma stratejisinde öğrenci, erek dili öğrenme sürecinde hissettikleri, davranış biçimleri, güdülenme durumu, belirli ödevler ve becerilerle ilgili olarak kendine sistemli bir şekilde sorular sorup, günlük veya haftalık bir kontrol listesi tutabilmektedir. Öğrencilerin tuttukları kontrol listeleri, sınıfta hep beraber tartışılıp, dil öğrenimleriyle ilgili neler düşündükleri öğrenilebilir. Bu strateji, dört temel beceriye de uygulanabilir. Örneğin, öğrenci, İngilizce dersi, ders öğretmeni ve kendi gelişimiyle ilgili davranış ve duygularını her gece not alabilir. Tuttuğu bu kontrol listesi sayesinde, öğrenci bir zaman sonra kendisini dil öğrenimi konusunda daha rahat ve daha az endişeli hissedebilir.

55. Bir Dil Öğrenme Günlüğü Tutma (Writing a Language Learning Diary): (H)

Dil öğrenme günlükleri, öğrencilerin dil öğrenim süreçleriyle ilgili duygu, davranış ve algılarını betimleyen anlatımlardır. Bu strateji, aynı zamanda öğrencinin dört temel beceride kullanıp etkili ya da etkisiz bulduğu stratejilerle ilgili bilgileri de içerebilmektedir. Bazı öğrenciler, günlüklerini arkadaşlarıyla paylaşıırken, bazıları yazdıklarını paylaşmaktan hoşlanmayabilirler. Bu strateji, dört becerinin gelişmesinde de etkilidir.

56. Bir Başkasıyla Duygularını Tartışma (Discussing Your Feelings with Someone Else): (H)

Dil öğrenimi zor bir süreç olup, öğrenciler çoğu kez bu süreci başkalarıyla tartışmaya gereksinim duyabilirler. Öğrenciler, hissettikleri ve dil becerileriyle ilgili akranlarıyla konuşmalardan ya da öğretmenle konuşmaktan yararlanabilirler. Bu paylaşımlar sonucu, sınıf ortamında şaşırtıcı değişimler ortaya çıkabilmekte, öğrencilerin endişe ve çekingenlikleri azalmakta ve öğrenciler dil gelişimlerinin kendi ellerinde olduğunu anlayabilmektedirler.

Duyguların paylaşımı yalnızca sınıf içinde yapılmayıp, okul dışından bir arkadaş, aileden bir kişi, bir danışman ya da erek dili ana dili olarak konuşan bir kişiyle de yapılabilir. Bu stratejinin, dört temel beceriyi destekleyici etkisi vardır.

3) SOSYAL STRATEJİLER

3a) Soru Sorma (Asking Questions)

57. Açığa Kavuşturma ya da Doğruluğunu Kanıtlama İsteme (Asking for Clarification or Verification): (D) – (O)

Dinleme becerisinin gelişiminde öğrenciler karşısındaki kişinin iletisini anlamadığında, ondan bunu açıklığa kavuşturmasını isteyebilir. Bu da, şu yollarla yapılabilir: Karşısındaki kişinin daha yavaş konuşmasını, söylediğini başka sözcüklerle anlatmasını, tekrarlamasını, açıklama yapmasını ya da basitleştirmesini istemek gibi.

Dinleme becerisinin gelişiminde önem taşıyan bir başka strateji öğrencinin karşısındaki kişinin söylediğinin doğruluğunu kanıtlamasını istemesidir. Örneğin, öğrenciler aşağıdaki şekillerdeki gibi ifadeleri kullanabilirler:

- ‘Lütfen bir daha tekrarlayabilir misiniz?’
- ‘Lütfen biraz daha yavaş konuşun.’
- ‘Üzgünüm, sizi anlamıyorum.’
- ‘....ne demek? /.....anlamı nedir?’

Erek dilde okuyan bir öğrenci de bu stratejileri kullanmaya gereksinim duyabilir. Örneğin, öğrenci, okuduğu parçadaki bir bölümü anlamadığında arkadaşı ya da öğretmeninden o bölümü açıklamasını isteyebilir. Bu stratejinin, dinleme ve okuma becerilerine etkisi vardır.

58. Düzeltilme İsteme (Asking For Correction): (K) – (Y)

Diğer insanlar için yapılan yanlışların en belirgin olduğu an, erek dilin üretimi sırasında yapılanlar olmasından dolayı, bu strateji, çoğunlukla konuşma ve yazma becerilerinde uygulanmaktadır. Örneğin, bir konuşma sırasında, öğrenci diğer öğrencinin söylediği cümleyle ilgili kendisine şaşkınlıkla baktığını görüp, yaptığı yanlış(lar)ı düzeltmesini isteyebilir. Bir yazma etkinliğinde de öğrenci yazdığı konuyla ilgili yaptığı yanlışları öğretmenin işaretleyip, düzeltmesini isteyebilir; ancak neyin ne kadar düzeltileceği öğrencinin düzeyine ve yazının amacına bağlıdır.

3b) Başkalarıyla İşbirliği (Cooperating with Others)

59. Akranlarıyla İşbirliği (Cooperating with Peers): (H)

Bu strateji, bir etkinlikte ortak bir amaç ya da ödül için öğrencilerin akranlarıyla uyum içinde çalışmasını içermektedir. Oyunlar, canlandırmalar ve diğer etkinlikler, öğrencileri hem dil becerilerini hem de birbirleriyle işbirliği yapabilme yeteneklerini geliştirmeleri için fırsat sağlayacaktır.

Bu strateji, dört temel beceriye de etki etmektedir. Örneğin, bir dinleme etkinliğinde, iki öğrenci de erek dilde aynı parçayı dinlemekte ve A öğrencisi parçayı B öğrencisine özetledikten sonra, B de A'ya parçayla ilgili sorular sorabilir. Öğrenciler böylece hem dinleme hem de konuşma etkinliğini birlikte yapmış olacaklardır. Bir okuma etkinliğinde de, grup halinde çalışan öğrencilerin her biri farklı bölümlere ayrılmış olan konudan bir parçaya odaklanarak parçaları sıraya koymaya çalışıp işbirliğine gidebilirler. Yazma etkinliğinde de öğrenciler yazdıklarını, arkadaşlarına gösterebilir ve yazdıkları konusunda birbirlerinin görüşlerini alabilirler.

60. Erek Dili İyi Kullananlarla İşbirliği (Cooperating with Proficient Users of the New Language): (H)

Erek dili iyi kullananlarla işbirliği stratejisi, dört beceriye de uygulanabilir. Dinleme ve konuşma becerilerinde kullanılırken, örneğin öğrenci, erek dili iyi kullanan arkadaşına

kendisiyle konuşurken biraz daha yavaş konuşması ya da söylediklerini tekrarlaması gerekebileceğini hatırlatabilir. Öğrenci, konuşmacıyı iyi dinlemesi ve yaptığı mimikleri, hareketleri ve yüz ifadelerini iyi gözlemlemesi gerektiğini bilmelidir. Erek dildeki okuma etkinliğinde öğrenci örneğin, bir makalede anlamadığı teknik terimleri erek dili iyi kullanan arkadaşına sorarak; yazmada da yine erek dilde resmi bir mektubun nasıl yazılabileceğini arkadaşına sorarak öğrenebilir.

3c) Başkalarıyla Empati Kurma (Empathizing with Others)

61. Kültürel Anlayışı Geliştirme (Developing Cultural Understanding): (H)

Erek dilde duyulan ya da okunanların daha iyi anlaşılmasında, yeni kültürle ilgili bilgi sahibi olmak öğrenciye çoğunlukla yardımcı olur. Bu tür bilgi, erek dilde nelerin yüksek sesle söylenip söylenmemesi veya yazılıp yazılmaması gerektiği konusunda öğrenciye destek verir. Öğrencilerin kültürel anlayışlarının keskinleşmesi için sınıfta kültürlerin benzerlik ve farklılıklarıyla ilgili bilgilendirici tartışmalar yapıp, filmler, haber programları, belgeseller izlenebilir. Bu stratejinin, dört temel beceri üstünde etkisi vardır.

62. Başkalarının Duygu ve Düşüncelerinin Farkında Olma (Becoming Aware of Others Thoughts and feelings): (H)

Öğrenciler, erek dili kullananların duygu ve düşüncelerindeki değişikliklerin farkına varabilirler. Bu tür farkına varmalar, öğrencileri karşılaştıkları insanlara daha çok yaklaştırarak, onların ne söylemek isteyip istemediklerini daha rahat anlamalarını sağlayıp, nasıl yanıtlar vermeleri gerektiği konusunda da fikir verir. Yüz yüze iletişim sırasında diğerlerinin davranışlarını gözlemlemek, çoğunlukla bu farkında olma durumunu keskinleştirmektedir.

Neyin söylenip neyin söylenmediğini dikkatlice dinlemek, öğrencinin konuşmakta olan kişinin aklından geçenler konusunda fikir sahibi olmasını sağlamaktadır. Örneğin, yabancı bir ailenin yanına konuk giden bir öğrenci, annenin ses tonunu ve davranışlarını dikkatlice gözlemleyerek, anneye karşı daha hassas davranabilir ve ona nasıl sesleneceğini tahmin edebilir. Resmi olmayan mektup veya küçük notlar, öğrencinin iletişime geçtiği kişilerin duygularıyla ilgili bilgi verebilir. Roman, öykü veya resmi makalelerde, öğrenciler yazarın ne demek istediğini anlamak için bilinçli bir çaba içine girebilirler. Bu strateji, dört becerinin geliştirilmesinde de kullanılabilir.

BÖLÜM III

3. ÇÖZÜMLEME

Bu araştırmada, Dede Korkut Anadolu Lisesi (D.K.A.L.) 9.sınıftan 25 öğrenciyle, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin kullandığı stratejilerin karşılaştırılmasında Oxford'un (1990) İngilizce öğrenmek isteyen yabancılara yönelik olmak üzere hazırlamış olduğu 6 bölümden oluşan 50 soruluk 5'li Likert tipi bir ölçek olan 'Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği' (*SILL – Strategy Inventory for Language Learning- Version for Speakers of Other Languages Learning English*) kullanılmıştır. Bu ölçeğin yardımıyla, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken ne tür stratejileri benimsedikleri ve hangi stratejileri daha sık ve daha düşük düzeylerde kullandıkları da belirlenebilmiştir.

Bu bölümde, Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği kullanılarak toplanan verilerin çözümlemesi yer almaktadır. İlk olarak, uygulanan Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin nasıl çözümlenmesi gerektiği hakkında ayrıntılı bilgi verilmiştir. Daha sonra sırasıyla, D.K.A.L. 9.sınıftaki ve Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki toplam 50 öğrenciden toplanan verilere dayalı olarak yapılan çözümleme sunulmuştur. Yapılan bu çözümlemelerde, ilk araştırma sorusuna¹⁷ ilişkin her bir kurum öğrencisinin yalnızca bireysel strateji kullanım sıklık düzeyi ve yüzdesi; ikinci araştırma sorusuyla ilgili olarak da iki kurumdaki öğrencilerin yalnızca strateji kullanım genel ortalama sıralamaları incelenmiştir. Bu iki sorudan elde edilen bulgulara göre her iki kurumdaki öğrencilerin kullandıklarını belirttikleri dil öğrenme stratejilerinin karşılaştırılması, sonuç ve değerlendirme bölümünde (bkz. bölüm 4) sunulmuştur.

3.1. DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN ÇÖZÜMLENMESİ

Bu araştırmada kullanmış olan Oxford'un (1990) Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nde, her bir bölümün ölçtüğü strateji grupları bulunmaktadır. Bu stratejiler ve bölümlerdeki soru sayıları şunlardır:

Bölüm A (10 soru)	= Bellek Stratejileri
Bölüm B (10 soru)	= Bilişsel Stratejiler
Bölüm C (10 soru)	= Eksik Giderme Stratejileri
Bölüm D (10 soru)	= Üst-bilişsel Stratejiler
Bölüm E (5 soru)	= Duygusal Stratejiler
Bölüm F (5 soru)	= Sosyal Stratejiler

¹⁷ Araştırma soruları için bkz. bölüm 1.3. (s. 3).

Bu ölçekte, öğrenciler 50 soruyu beş seçenek üzerinden değerlendirmişlerdir. Her bir seçeneğe de Oxford'un (1990) belirttiği gibi, 1-5 arası değer verilmiştir. Bu seçenek ve değerler aşağıda verildiği gibidir: (1) Asla veya neredeyse hiç; (2) Nadiren; (3) Bazen; (4) Sık sık; (5) Daima veya neredeyse her zaman.

Bu araştırmaya katılan 50 öğrencinin strateji kullanım ortalamalarının belirlenmesinde, Oxford'un (1990: 300) Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin çözümlenmesi için anahtar olarak verdiği 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. 1-5 ölçü aralıklarındaki ortalamaların ifade ettiği değerler aşağıda gösterilmiştir:

- Yüksek Düzey Strateji Kullanımı = 4.5 – 5.0 arası ('*daima veya neredeyse her zaman*') ve 3.5 – 4.4 arası ('*sık sık*')
 - Orta Düzey Strateji Kullanımı = 2.5 – 3.4 arası ('*bazen*')
 - Düşük Düzey Strateji Kullanımı = 1.5 – 2.4 arası ('*nadiren*')
 - ve 1.0 – 1.4 arası ('*asla veya neredeyse hiç*')

Oxford (1990: 297), bu değerlere ulaşma yolunu Tablo 3.1.'de (bkz. s. 55) gösterildiği şekilde vermiştir. Bu ortalamaların bulunmasının amacı, öğrencilerin yüksek, orta ve düşük düzey strateji kullanımlarını saptayabilmektir. Böylece, D.K.A.L. 9.sınıfta ve Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki toplam 50 öğrencinin yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenirken kullandıkları stratejilerin karşılaştırılması yapılabilecektir.

Tablo 3.1. Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin Puanlanması (Oxford, 1990: 297)

Bölüm A	Bölüm B	Bölüm C	Bölüm D	Bölüm E	Bölüm F	Tüm Ölçek
1. ____	1. ____	1. ____	1. ____	1. ____	1. ____	A Toplam= __
2. ____	2. ____	2. ____	2. ____	2. ____	2. ____	B Toplam= __
3. ____	3. ____	3. ____	3. ____	3. ____	3. ____	C Toplam= __
4. ____	4. ____	4. ____	4. ____	4. ____	4. ____	D Toplam= __
5. ____	5. ____	5. ____	5. ____	5. ____	5. ____	E Toplam= __
6. ____	6. ____	6. ____	6. ____			F Toplam= __
7. ____	7. ____	7. ____	7. ____			
8. ____	8. ____	8. ____	8. ____			
9. ____	9. ____	9. ____	9. ____			
10. ____	10. ____	10. ____	10. ____			
Toplam __ /10 = __	Toplam __ / 10 = __	Toplam __ / 10 = __	Toplam __ / 10 = __	Toplam __ / 5 = __	Toplam __ / 5 = __	Toplam __ / 50 = __ (Genel Oratalama)

Tablo 3.1.'de de gösterildiği gibi, öğrencilerin her bir soruyu verdikleri yanıtların 1-5 ölçü aralığındaki sayısal değerleri toplanıp, her bir bölümdeki soru sayısına bölünmektedir. Bunun amacı, öğrencilerin *yüksek* (3.5 ve 5.0 arasındaki ortalamalar), *orta* (2.5 ve 3.4 arasındaki ortalamalar) ve *düşük* (1.0 ve 2.4 arasındaki ortalamalar) düzey strateji kullanımlarını gösteren değerlere ulaşabilmektir. Örneğin, bir öğrenci Bölüm A'daki birinci soruya 'sık sık' yanıtını verdiyse, 'sık sık' seçeneğinin sayısal değeri olan 4, Tablo 3.1.'de birinci sorunun yanına yazılır. Daha sonra tüm bu sayısal değerler toplanıp, Tablo 3.1.'de de gösterildiği gibi her bölümün toplam soru sayısına bölünür. Sonuçta, her öğrencinin en fazla hangi stratejiyi kullandığı saptanabilmektedir. Oxford (1990: 300), bulunan ortalamaların yuvarlanmasını ve yuvarlanan bu değerlerin yazılmasını belirtmiştir.

Yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenen D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrenciyle, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin kullandığı dil öğrenme stratejilerinin karşılaştırılması amacıyla yapılan bu araştırmada da sayısal değerler Tablo 3.1. ışığında saptanmıştır. Saptanan bu değerlerin D.K.A.L. 9.sınıf ile ilgili ayrıntılı incelemeleri bölüm 3.2.'de yer alan Tablo 3.3.'de ve Y.T.Ü. hazırlık C kuruyla ilgili olanı da ayrıntılı olarak bölüm 3.3.'de Tablo 3.18.'de gösterilmiştir. Bu şekilde, araştırmaya katılan öğrencilerin bireysel ve grup olarak kullandığı stratejiler, ölçeğe verdikleri yanıtlar sayesinde belirlenebilmiş ve iki kurum öğrencilerinin stratejileri kullanımları karşılaştırılabilmiştir.

Ölçekteki soruların ölçtüğü stratejiler¹⁸ Tablo 3.2.'de verilmiştir. Böylece, hangi sorunun hangi stratejiyi ölçtüğü rahatlıkla görülebilmektedir:

Tablo 3.2. Soruların Ölçtüğü Stratejiler

Soru No	SORULARIN ÖLÇTÜĞÜ STRATEJİLER
	Bölüm A - Bellek Stratejileri
	<i>A) Zihinsel İlişkiler Kurma</i>
1.	Gruplandırma
2.	Çağırışım / ayrıntılandırma
3.	Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme
	<i>B) İmge ve Sesleri Kullanma</i>
4. – 7.	İmgeleri kullanma
5.	Anlam haritası oluşturma
6.	Anahtar sözcük kullanma
	<i>C) İyice Gözden Geçirme</i>
9.	Yapısal inceleme
	<i>D) Harekete Geçme</i>
8.	Fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma
10.	Mekanik teknikler kullanma
	Bölüm B - Bilişsel Stratejiler
	<i>A) Pratik Yapma</i>
11.	Yineleme
12.	Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma
13.	Formül ve kalıpları tanıma ve kullanma
14.	Yeniden birleştirme
15.	Doğal yolla pratik yapma
	<i>B) İleti Alma ve Gönderme</i>
16.	Düşünceyi kısa sürede kavrama
17.	İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma
	<i>C) Çözümleme ve Neden Gösterme</i>
18.– 19.	Tümdengelim yoluyla neden gösterme
	<i>D) Girdi ve Çıktılar İçin Yapı Oluşturma</i>
20.	Özet çıkarma
	Bölüm C- Eksik Giderme Stratejileri
	<i>A) Dinleme ve Okuma Çalışmalarında Zekice Tahminde Bulunma</i>
21.	Dile ilişkin ipuçlarını kullanma
22.	Diğer ipuçları kullanma
	<i>B) Konuşma ve Yazmada Sınırlamaların Üstesinden Gelme</i>
23.	Anadil kullanımına geçiş
24.	Yardım alma
25.	Mimik ve jestleri kullanma
26.	İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma
27.	Konuyu seçme
28.	İletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma
29.	Yeni sözcükler türetme
30.	Dolambaçlı yollarla anlatma ya da eş anlamlılardan yararlanma

¹⁸ Bu stratejilerin ayrıntılı açıklaması için bkz. bölüm 2.4.6.1.1. (s. 28) ve bölüm 2.4.6.1.2. (s. 42).

	Bölüm D- Üst-bilişsel Stratejiler
	A) Öğrenmeyi Merkez Alma
31.	Önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme
34.	Dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme
	B) Öğrenmeyi Düzenleme ve Planlama
32.	Düzenleme
33.	Hedefler ve amaçlar saptama
35.-37.	Bir dil etkinliği için planlama yapma
36.	Bir dil etkinliğinin amacını belirleme
38.	Alıştırma yapma fırsatlarını araştırma
	C) Öğrenmeyi Değerlendirme
39.	Kendi kendini gözlemleme
40.	Kendi kendini değerlendirme
	Bölüm E- Duygusal Stratejiler
	A) Endişeyi Azaltma
41.	Gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma
42.	Müzikten yararlanma
42.	Gülmeden yararlanma
	B) Kendi Kendini Yüreklendirme
43.	Olumlu sözler söyleme
44.	Akıllıca riske girme
	C) Duygusal Tansiyonunu Ölçme
45.	Bedenini dinleme
45.	Bir dil öğrenme günlüğü tutma
45.	Bir başkasıyla duygularını tartışma
	Bölüm F- Sosyal Stratejiler
	A) Soru Sorma
46.	Açığa kavuşturma ya da doğruluğunu kanıtlama isteme
47.	Düzeltilme isteme
	B) Başkalarıyla İşbirliği
48.	Akranlarıyla işbirliği
48.	Erek dili iyi kullananlarla işbirliği
	C) Başkalarıyla Empati Kurma
49.	Kültürel anlayışı geliştirme
50.	Başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma

3.2. DEDE KORKUT ANADOLU LİSESİ (D.K.A.L.) 9.SINIFTAKİ 25 ÖĞRENİCİYE UYGULANAN DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN ÇÖZÜMLENMESİ

Bu araştırmada, D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin, her bir bölümün (A,B,C,D,E,F) bir stratejiyi temsil ettiği Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin çözümlenmesinde iki yol izlenmiştir:

- 1) Her bir öğrencinin, her bir bölümdeki sorulara verdikleri yanıtlar incelenip bireysel olarak strateji kullanım sıklık ve yüzdeleri bulunmuştur. Çözümlemenin bu şekilde

yapılmasının amacı kaç kişinin yüksek, orta veya düşük düzeyde strateji kullandığının saptanabilmesidir.

- 2) Tüm öğrencilerin her bir bölümdeki sorulara verdikleri yanıtlar aracılığıyla, en sık kullanılan en az kullanılan doğru strateji kullanım sıralaması belirlenmiştir. Bunun amacı, bu stratejilerin Oxford'un (1990) belirttiği 1-5 ölçü aralığında hangi düzeyi gösterdiğinin saptanabilmesidir. Bu düzeyin saptanabilmesi için stratejilerin genel toplamı ve ortalaması bulunmuştur.

Aşağıda yer alan Tablo 3.3.'de, izlenen bu iki yol sonucunda 25 öğrenciden elde edilen veriler gösterilmiştir. Tablonun bitiminde, bu tablonun daha rahat anlaşılabilmesini sağlayan ayrıntılı bilgiler verilmiştir:

Tablo 3.3. D.K.A.L. 9.Sınıftaki 25 Öğrencinin Grup ve Bireysel Olarak Kullandıkları Stratejilerin Değerlendirilmesi

Tüm Öğrencilerin (25) Bölmelere Göre Kullandıkları Strateji Genel Toplamı ve Ortalaması							Bireylerin Kullandıkları Stratejilerin Toplam ve Ortalaması	
Öğrenci	Bölüm A	Bölüm B	Bölüm C	Bölüm D	Bölüm E	Bölüm F	Tüm bölmelerin toplamı	Genel Ortalama
1.	21/10 soru=2.1	31/10 soru=3.1	31/10 soru=3.1	38/10 soru=3.8	22/5 soru=4.4	20/5 soru=4.0	163	163/50 soru=3,26 ≈ 3,3
2.	31 3.1	28 2.8	28 2.8	32 3.2	14 2.8	17 3.5	150	= 3.0 ≈ 3.0
3.	32 3.2	40 4.0	43 4.3	34 3.4	8 1.6	21 4.2	178	= 3.56 ≈ 3.6
4.	25 2.5	38 3.8	32 3.2	26 2.6	18 3.6	16 3.2	155	= 3.1 ≈ 3.1
5.	28 2.8	37 3.7	47 4.7	42 4.2	22 4.4	24 4.8	200	= 4.0 ≈ 4.0
6.	22 2.2	27 2.7	18 1.8	17 1.7	10 2.0	17 3.4	111	=2.22 ≈ 2.2
7.	39 3.9	40 4.0	38 3.8	37 3.7	19 3.8	25 5.0	198	= 3.96 ≈ 4.0
8.	27 2.7	26 2.6	32 3.2	26 2.6	12 2.4	15 3.0	138	= 2.76 ≈ 2.8
9.	18 1.8	29 2.9	35 3.5	27 2.7	14 2.8	14 2.8	137	= 2.74 ≈ 2.7
10.	40 4.0	41 4.1	36 3.6	42 4.2	15 3.0	23 4.6	197	= 3.94 ≈ 3.9
11.	27 2.7	33 3.3	33 3.3	32 3.2	11 2.2	16 3.2	152	= 3.04 ≈ 3.0
12.	25 2.5	31 3.1	26 2.6	26 2.6	14 2.8	17 3.4	139	= 2.78 ≈ 2.8
13.	20	26	45	31	9	18	149	= 2.98

	2.0	2.6	4.5	3.1	1.8	3.6		≈ 3.0
14.	25 2.5	27 2.7	39 3.9	29 2.9	18 3.6	23 4.6	161	$= 3.22$ ≈ 3.2
15.	37 3.7	35 3.5	42 4.2	42 4.2	12 2.4	22 4.4	190	$= 3.8$ ≈ 3.8
16.	38 3.8	42 4.2	34 3.4	38 3.8	15 3.0	19 3.8	186	$= 3.72$ ≈ 3.7
17.	25 2.5	23 2.3	29 2.9	39 3.9	12 2.4	15 3.0	143	$= 2.86$ ≈ 2.9
18.	31 3.1	28 2.8	32 3.2	35 3.5	12 2.4	16 3.2	154	$= 3.08$ ≈ 3.1
19.	29 2.9	34 3.4	39 3.9	35 3.5	17 3.4	20 4.0	174	$= 3.48$ ≈ 3.5
20.	23 2.3	35 3.5	37 3.7	33 3.3	14 2.8	20 4.0	162	$= 3.24$ ≈ 3.2
21.	25 2.5	39 3.9	32 3.2	37 3.7	17 3.4	16 3.2	166	$= 3.32$ ≈ 3.3
22.	24 2.4	31 3.1	29 2.9	37 3.7	18 3.6	17 3.4	156	$= 3.12$ ≈ 3.1
23.	20 2.0	36 3.6	42 4.2	37 3.7	19 3.8	19 3.8	173	$= 3.46$ ≈ 3.5
24.	31 3.1	34 3.4	37 3.7	39 3.9	19 3.8	22 4.4	182	$= 3.64$ ≈ 3.6
25.	33 3.3	37 3.7	37 3.7	32 3.2	18 3.6	22 4.4	179	$= 3.58$ ≈ 3.6
A-B-C-D-E-F Bölümlerindeki Strateji Kullanım Toplamları ve Ortalamaları								
Toplam	69.6/25	82.8/25	87.3/25	84.3/25	75.8/25	94.9/25		
Ortalama (sayıların yuvarlanmı ş biçimi)	=2.784 ≈ 2.8	=3.312 ≈ 3.3	=3.492 ≈ 3.5	=3.372 ≈ 3.4	= 3.032 ≈ 3.0	= 3.796 ≈ 3.8		
Gelen Ortalama	3.296 ≈ 3.3							

Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin çözümlenmesinde izlenen ilk yolun anlaşılması için yukarıda yer alan Tablo 3.3.'de "*Bireylerin Kullandıkları Stratejilerin Toplam ve Ortalaması*" başlığı altındaki bölüme bakılmalıdır. Burada A, B, C, D, E ve F bölümlerindeki toplam 50 soruya her bir öğrencinin verdiği yanıtın öğrencinin bireysel strateji kullanım genel ortalaması bulunmuştur. Bu şekilde, Oxford'un (1990: 300) belirttiği yüksek, orta ve düşük düzey strateji kullanımları ortaya çıkarılmıştır. Genel ortalamalar bulunurken daha önce bölüm 3.1.'de de belirtildiği gibi Oxford'un (1990: 297) Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'ni puanlama sistemi (bkz. Tablo 3.1. s. 55) kullanılmıştır. Bu puanlama sistemine göre, bir öğrencinin her bir bölüme verdiği yanıtların ortalamaları toplanıp, bu ortalamalar toplam soru sayısı olan 50'ye bölünmelidir.

Öğrencilerin soruları rahatlıkla yanıtlayabilmeleri için ad ve soyadlarını yazmalarına gerek olmadığı söylenmiştir. Bu nedenle, her bir kağıda 1'den 25'e kadar numara verilerek çözümleme yapılmıştır.

Kaç öğrencinin yüksek düzeyde strateji kullandığının belirlenebilmesi için her bir öğrencinin bölümlere göre strateji kullanım genel ortalamasına bakılmıştır. Bu yolla, Oxford'un (1990: 300) belirttiği yüksek düzey strateji kullanımını gösteren 3.5 ve 5.0 arasındaki ortalamalar belirlenmiştir. Bulunan bu ortalamalar aşağıda verilmiştir (bkz. Tablo 3.3. s. 58):

3. öğrenci	= 3.6	16. öğrenci	= 3.7
5. öğrenci	= 4.0	19. öğrenci	= 3.5
7. öğrenci	= 4.0	23. öğrenci	= 3.5
10. öğrenci	= 3.9	24. öğrenci	= 3.6
15. öğrenci	= 3.8	25. öğrenci	= 3.6

Bu ortalamaların anlamı, D.K.A.L. 9. sınıftaki 25 öğrencinin %40'ının (10 kişi) yüksek düzeyde strateji kullandığıdır.

Yüksek düzey strateji kullanan öğrencilerin belirlenmesinden sonra, öğrencilerin sorulara verdikleri yanıtlara göre orta düzeyde (2.5 ve 3.4 arasındaki ortalamalar) strateji kullanan öğrenciler bulunmuştur. Bu öğrencilerin genel ortalamaları şöyledir:

1. öğrenci	= 3.3	13. öğrenci	= 3.0
2. öğrenci	= 3.0	14. öğrenci	= 3.2
4. öğrenci	= 3.1	17. öğrenci	= 2.9
8. öğrenci	= 2.8	18. öğrenci	= 3.1
9. öğrenci	= 2.7	20. öğrenci	= 3.2
11. öğrenci	= 3.0	21. öğrenci	= 3.3
12. öğrenci	= 2.8	22. öğrenci	= 3.1

Yukarıda yer alan ortalamalara dayalı olarak, öğrencilerin %56'sının orta düzeyde strateji kullandığı belirlenmiştir. Bu sonuç, öğrencilerden 14'ünün stratejileri 'bazen' kullandığını göstermektedir.

Son olarak, düşük düzeyde (1.0 ve 2.4 arasındaki ortalamalar) strateji kullanan öğrencilerin genel ortalamaları bulunmuştur. Düşük düzeyde strateji kullanan tek bir öğrenci olduğu görülmüştür. Bu öğrencinin ortalaması aşağıda verilmiştir:

$$6. \text{ öğrenci} = 2.2$$

Bu ortalamadan çıkan sonuç, 25 öğrenciden sadece 1'i (%4) İngilizceyi öğrenirken düşük düzeyde strateji kullanmıştır.

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin yukarıda açıklanmış olan yüksek, orta ve düşük düzey strateji kullanım sıklık ve yüzdeleri Tablo 3.4.'te şu şekilde özetlenebilir:

Tablo 3.4. D.K.A.L. 9.Sınıftaki 25 Öğrencinin Yüksek, Orta ve Düşük Strateji Kullanım Sıklık ve Yüzdeleri

Strateji Kullanımı	Sıklık	Yüzde
Yüksek	10	40
Orta	14	56
Düşük	1	4
Toplam	25	100.0

Tablo 3.4.'te de gösterildiği gibi D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin %40'ı (10 kişi) yüksek düzeyde strateji kullanmıştır. Öğrencilerin %56'sının (14 kişi) orta düzeyde strateji kullandığı belirlenmiştir. Bu yüzde, öğrencilerin yarıdan biraz fazlasına işaret etmektedir. Öğrencilerden yalnızca 1'inin ise düşük düzeyde strateji kullandığı tespit edilmiştir.

Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin çözümlenmesinde izlenen ikinci yolun anlaşılması için Tablo 3.3.'de "*A-B-C-D-E-F Bölümlerindeki Strateji Kullanım Toplamları ve Ortalamaları*" başlığı altındaki bölüme bakılmalıdır. Bu bölümde, örneğin Bölüm A'nın strateji genel toplamı 69.6'dır. Bu toplam, 25 kişiye bölündüğünde 2.784 ortalaması, yuvarlanmış biçimiyle 2.8 çıkmaktadır. Demek ki Bölüm A'nın, yani bellek stratejilerinin, 25 kişiye göre kullanım ortalaması 2.8'dir. Bu değer, Oxford'un (1990) anahtar olarak verdiği 5'li Likert ölçeğine göre 2.5 ve 3.4 arasındaki ortalamaları işaret ettiği için 25 öğrencinin İngilizceyi öğrenmede bellek stratejilerini orta düzeyde kullandığı anlaşılmaktadır. Tablo 3.3.'de çözümlene sonucu elde edilen tüm bölümlerin ortalamaları, ölçekteki sıralarına göre aşağıdaki gibidir:

Bellek Stratejileri (Bölüm A)	= 2.8
Bilişsel Stratejiler (Bölüm B)	= 3.3
Eksik Giderme Stratejileri (Bölüm C)	= 3.5
Üst-bilişsel Stratejiler (Bölüm D)	= 3.4
Duygusal Stratejiler (Bölüm E)	= 3.0
Sosyal Stratejiler (Bölüm F)	= 3.8

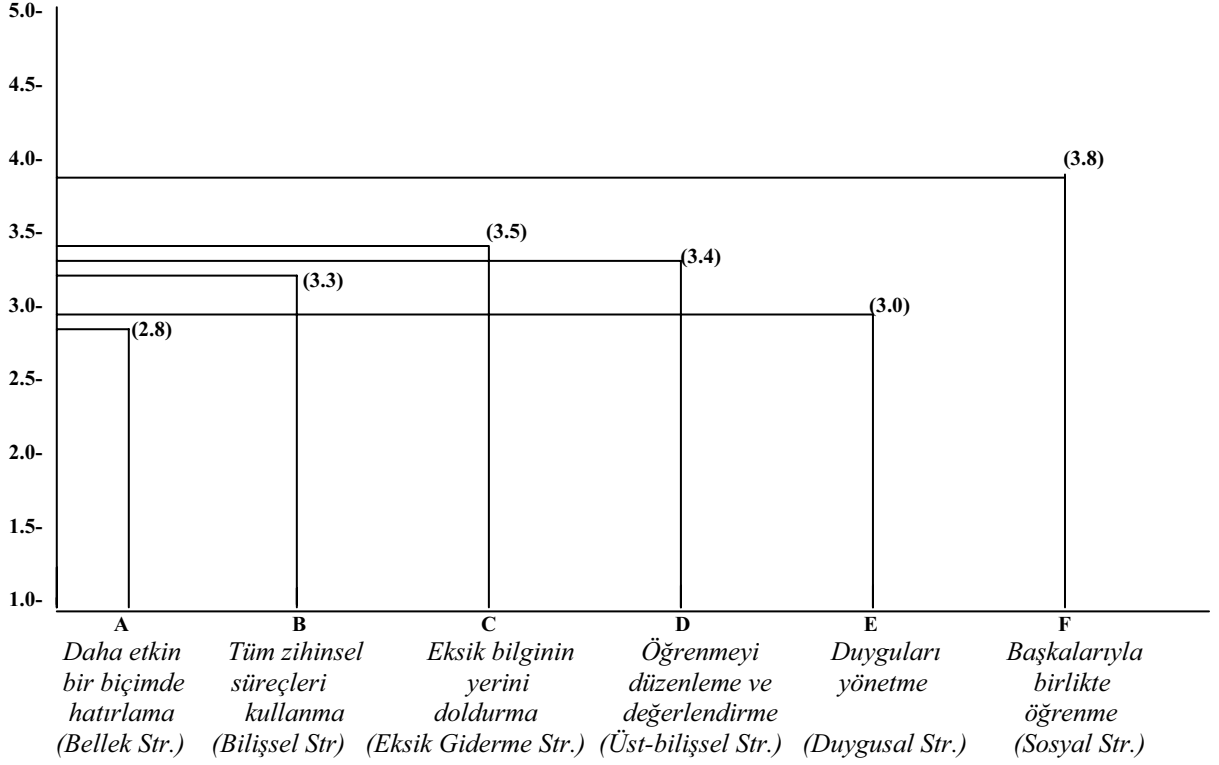
Tüm bu stratejilerin genel ortalaması alındığında, öğrencilerin strateji kullanımı 3.296, yuvarlanmış biçimiyle 3.3 olarak bulunmuştur (bkz. Tablo 3.3.). Bu değer, Oxford'un (1990) 5'li Likert ölçeğine göre orta düzey (2.5 ve 3.4 arasındaki ortalamalar) strateji kullanımını göstermekte ve üst düzey kullanım sınırına (3.4 ve 5.0 arasındaki ortalamalar) da oldukça yaklaşılmaktadır.

3.3'lük ortalama, D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin İngilizceyi öğrenmede genel olarak orta düzeyde strateji kullandığını gösterse de öğrencilerin en sık kullandığı strateji grubu, 3.8 ortalamayla sosyal stratejiler olmuştur. Bu ortalama, üst düzey strateji kullanıma işaret etmektedir. Bunu yine, 3.5'lik üst düzey kullanım ortalamasıyla eksik giderme stratejileri izlemektedir. Üst düzey kullanım sınırında kalıp orta düzey kullanımı gösteren üst-bilişsel stratejilerin ortalaması 3.4 olup bu strateji grubunu sırasıyla bilişsel (3.3), duygusal (3.0) ve bellek stratejileri (2.8) izlemektedir. Tüm bu bilgiler Tablo 3.5.'te sırasıyla verilmiş; Grafik 3.1.'de çizgi grafik olarak aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 3.5. D.K.A.L. 9.Sınıftaki 25 Öğrencinin Stratejileri Kullanım Sıklık ve Ortalaması

Strateji Grupları	Strateji Kullanım Sıklığı
<i>(en sık kullanılan)</i>	
<i>(en az kullanılan doğru sıralama)</i>	Ortalama
Sosyal Stratejiler	3.8
Eksik Giderme Stratejileri	3.5
Üst-bilişsel Stratejiler	3.4
Bilişsel Stratejiler	3.3
Duygusal Stratejiler	3.0
Bellek Stratejileri	2.8
Genel Ortalama	3.3

Grafik 3.1. D.K.A.L. 9.Sınıftaki 25 Öğrencinin Stratejileri Kullanım Ortalamaları (Oxford, 1990: 300)

25 öğrenciye ilişkin Tablo 3.5.’te gösterilen en sık kullanılan en düşüğe doğru sıralanmış stratejilerle ilgili ayrıntılı açıklamalar, ayrı başlıklar olarak bir sonraki bölümde verilmiştir. Böylece her bir strateji grubunun alt grupları da açıklanmıştır. İlk olarak, 3.8 ortalamayla D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrenci tarafından en sık kullanılan stratejiler olan sosyal gruptaki stratejilerle ilgili bilgi verilmiştir. Bunu sırasıyla eksik giderme stratejileri (3.5), üst-bilişsel stratejileri (3.4), bilişsel stratejiler (3.3), duygusal stratejiler (3.0) ve bellek stratejileri (2.8) izlemiştir. Tüm bu stratejilerin açıklanması sonucunda, ölçekteki 50 soru da ayrıntılı olarak çözümlenmiştir.

Aşağıda stratejilerin açıklandığı bölümde, Oxford’un (1990: 300) belirlediği *yüksek* (3.5-5.0 ortalamalar arası), *orta* (2.5-3.4 ortalamalar arası) ve *düşük* (1.0-2.4 ortalamalar arası) düzey strateji kullanım değerlerinden yararlanılmıştır. Oxford, ‘daima veya neredeyse her zaman’ ve ‘sık sık’ seçeneklerini *yüksek*, ‘bazen’ seçeneğini *düşük*, ‘nadiren’ ve ‘asla veya neredeyse hiç’ seçeneklerini de *düşük* strateji kullanımları olarak belirlemiştir. Bu nedenle, ‘sık sık’ ve ‘daima veya neredeyse her zaman’ seçenekleriyle, ‘asla veya neredeyse hiç’ ve ‘nadiren’ seçenekleri kendi içlerinde birer grup oluşturularak değerlendirilmiş, ‘bazen’ seçeneği olduğu gibi kalmıştır. Bu değerlendirme biçimi, sıradaki bölümde yer alan Tablo 3.6. da dahil olmak üzere tüm strateji gruplarının çözümlendiği tablolarda da kullanılmıştır.

3.2.1. Sosyal Stratejiler

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 3.8 ortalamayla ilk sırada en sık kullandığı strateji grubu sosyal stratejiler olmuştur. Bu araştırmada kullanılan ölçekte, sosyal stratejilerinin üç alt grubu olan soru sorma, başkalarıyla işbirliği ve başkalarıyla empati kurma stratejilerine bağlı altı strateji¹⁹, 46-50 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Ölçülen bu stratejiler, soru numaralarıyla birlikte aşağıda gösterilmiştir:

Soru Sorma Stratejileri

46. soru = Açığa kavuşturma ya da doğruluğunu kanıtlama isteme

47. soru = Düzeltme isteme

Başkalarıyla İşbirliği Stratejileri

48. soru = Akranlarıyla işbirliği
ve
= Erek dili iyi kullananlarla işbirliği

Başkalarıyla Empati Kurma Stratejileri

49. soru = Kültürel anlayışı geliştirme

50. soru = Başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma

Aşağıda yer alan Tablo 3.6.'da, sosyal stratejilerden üçünü ölçen beş soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

Tablo 3.6. Sosyal Stratejileri Ölçen Sorulardaki (46-50 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)

Bölüm F Sosyal Stratejileri	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	46.	1 - %4	2 - %8	6 - %24	8 - %32	8 - %32
	47.	0	1 - %4	5 - %20	5 - %20	14 - %56
	48.	0	2 - %8	1 - %4	9 - %36	13 - %52
	49.	6 - %24	3 - %12	5 - %20	5 - %20	6 - %24
	50.	3 - %12	2 - %8	4 - %16	10 - %40	6 - %24

46. soru, dinleme ve okuma becerilerini geliştirici nitelikte olan 'açığa kavuşturma ya da doğruluğunu kanıtlama' stratejisini ölçmüştür. Bu soruya verilen yanıtlarda öğrencilerin

¹⁹ Bu beş stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4.6.1.2. (s. 42).

%12'sinin (3 kişi), konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerinin, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerinin basitleştirmelerini 'asla veya neredeyse hiç' istememekte ya da 'nadiren' istedikleri anlaşılmıştır. 'Bazen' isteyenler öğrencilerin %24'ünü (6 kişi), 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' isteyenler ise, öğrencilerin %64'ünü (16 kişi) oluşturmaktadır.

Konuşma ve yazma becerilerine etki eden 'düzeltme isteme' stratejisi, 47. soru aracılığıyla ölçülmüştür. Yabancı dil öğrenirken yaptıkları yanlışların düzeltilmesini öğrencilerin %4'ü (1 kişi) 'nadiren' istemektedir. Bunu 'bazen' isteyenler, öğrencilerin %20'sini (5 kişi), 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' isteyenler ise öğrencilerin %76'sını (19 kişi) oluşturmaktadır.

48. soru, tüm becerileri destekleyici nitelikte olan 'akranlarıyla işbirliği' ve 'erek dili iyi kullananlarla işbirliği' stratejilerinin her ikisini de ölçmektedir. Verilen yanıtlara göre öğrencilerin %8'inin (2 kişi), yabancı dili öğrenmesine yardımcı olması için arkadaşları ya da İngilizceyi daha iyi bilen kişilerle 'nadiren' yardımlaştığı görülmüştür. Öğrencilerin %4'ü (1 kişi) 'bazen' yardımlaşmaktadır. Bu stratejileri 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullananlar ise, öğrencilerin %88'i (22 kişi) olup bu yüzde diğer seçeneklere verilen yanıtlara göre oldukça yüksektir.

49. soru, tüm becerilerin gelişmesinde etkisi olan 'kültürel anlayışı geliştirme' stratejisini ölçmektedir. Verilen yanıtlara bakıldığında öğrencilerin %36'sının (9 kişi), kültürleri hakkında bilgi edinerek, dilini öğrendiği insanları 'asla veya neredeyse hiç' anlamaya çalışmadıkları ya da 'nadiren' anlamaya çalıştıkları görülmüştür. Öğrencilerin %20'sinin (5 kişi) 'bazen', %44'ünün (11 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' o insanları anlamaya çalıştıkları anlaşılmıştır.

50. soru, sosyal gruptaki stratejilerin ölçüldüğü son soru olup öğrencilerin tüm becerilerinin gelişmesinde etkili olan 'başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma' stratejisini ölçmüştür. Öğrencilerin %20'si (5 kişi), davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiği insanların duygu ve düşüncelerini 'asla veya neredeyse hiç' anlamaya çalışmamakta ya da 'nadiren' bunu uygulamaktadır. Öğrencilerin %16'sının (4 kişi) bu stratejiyi 'bazen', %64'ünün ise (16 kişi) 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' kullandığı belirlenmiştir.

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 3.8. ortalamayla birinci sırada kullandığı sosyal gruptaki stratejilerin kendi içinde en yüksek kullanımdan en düşüğe sıralanışı %'leriyle birlikte Tablo 3.7.'de verilmiştir. Böylece, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken sosyal stratejiler içinde en sık ve en az hangi stratejileri kullandıkları gösterilebilmiştir Aşağıda yer alan tabloda, sosyal stratejilerin ölçüldüğü ölçekteki sorular ise italik olarak parantez içinde yazılmıştır.

Tablo 3.7. Sosyal Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)

SOSYAL STRATEJİLER	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %88	- Akranlarıyla işbirliği ve erek dili iyi kullananlarla işbirliği (48. soru: Öğrenmeme yardımcı olmaları için arkadaşlarımla ya da İngilizceyi iyi bilen kişilerle yardımlaşırım.)
2. %76	- Düzeltme isteme (47. soru: Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışların düzeltilmesini isterim.)
3. %64	- Açığa kavuşturma (46. soru: Konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerinin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini isterim.)
4. %64	- Başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma (50. soru: Davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiğim insanların duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.)
5. %44	- Kültürel anlayışı geliştirme (49. soru: Kültürleri hakkında bilgi edinerek dilini öğrendiğim insanları anlamaya çalışırım.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %24	- Açığa kavuşturma (46. soru: Konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerinin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini isterim.)
2. %20	- Düzeltme isteme (47. soru: Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışların düzeltilmesini isterim.)
3. %20	- Kültürel anlayışı geliştirme (49. soru: Kültürleri hakkında bilgi edinerek dilini öğrendiğim insanları anlamaya çalışırım.)
4. %16	- Başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma (50. soru: Davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiğim insanların duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.)
5. %4	- Akranlarıyla işbirliği ve erek dili iyi kullananlarla işbirliği (48. soru: Öğrenmeme yardımcı olmaları için arkadaşlarımla ya da İngilizceyi iyi bilen kişilerle yardımlaşırım.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %36	- Kültürel anlayışı geliştirme (49. soru: Kültürleri hakkında bilgi edinerek dilini öğrendiğim insanları anlamaya çalışırım.)
2. %20	- Başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma (50. soru: Davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiğim insanların duygu ve

<i>düşüncelerini anlamaya çalışırım.)</i>	
3. %12	- Açığa kavuşturma (46. soru: Konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerinin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini isterim.)
4. %8	- Akranlarıyla işbirliği ve erek dili iyi kullananlarla işbirliği (48. soru: Öğrenmeye yardımcı olmaları için arkadaşlarımla ya da İngilizceyi iyi bilen kişilerle yardımlaşırım.)
5. %4	- Düzeltme isteme (47. soru: Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışların düzeltilmesini isterim.)

3.2.2. Eksik Giderme Stratejileri

Eksik giderme stratejileri, 3.5 ortalamayla 25 öğrenci tarafından en sık kullanılan ikinci strateji grubu olmuştur. Bu çalışmada kullanılan ölçekte, eksik giderme stratejilerinin alt gruplarından ikisi olan zekice tahmin etme ve konuşma ve yazmadaki sınırlamaların üstesinden gelme stratejilerine bağlı on strateji²⁰, 21-30 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Ölçülen bu stratejiler, soru numaralarıyla birlikte aşağıda verilmiştir:

Zekice Tahminde Bulunma Stratejileri

21. soru = Dile ilişkin ipuçlarını kullanma
22. soru = Diğer ipuçları kullanma

Konuşma ve Yazmadaki Sınırlamaların Üstesinden Gelme Stratejileri

23. soru = Anadil kullanımına geçiş
24. soru = Yardım alma
25. soru = Mimik ve jestleri kullanma
26. soru = İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma
27. soru = Konuyu seçme
28. soru = İletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma
29. soru = Yeni sözcükler türetme
30. soru = Dolambaçlı yollarla anlatma ya da eş anlamlılardan yararlanma

Aşağıda yer alan Tablo 3.8.'de, eksik giderme stratejilerden on tanesini ölçen sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

²⁰ Bu on stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4.6.1.1. (s. 28).

Tablo 3.8. Eksik Giderme Stratejilerini Ölçen Sorulardaki (21-30 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)

Bölüm C Eksik Giderme Stratejileri	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	21.	1 - %4	1 - %4	7 - %28	5 - %20	11 - %44
	22.	3 - %12	4 - %16	4 - %16	10 - %40	4 - %16
	23.	5 - %20	0	10 - %40	8 - %32	2 - %8
	24.	5 - %20	6 - %24	5 - %20	7 - %28	2 - %8
	25.	0	3 - %12	7 - %28	10 - %40	5 - %20
	26.	8 - %32	3 - %12	7 - %28	3 - %12	4 - %16
	27.	2 - %8	1 - %4	2 - %8	9 - %36	11 - %44
	28.	3 - %12	2 - %8	3 - %12	10 - %40	7 - %28
	29.	0	2 - %8	9 - %36	7 - %28	7 - %28
	30.	1 - %4	2 - %8	6 - %24	7 - %28	9 - %36

21. soruda, öğrencilerin dinleme ve okuma becerilerinin gelişiminde oldukça etkili olan ‘dile ilişkin ipuçlarını kullanma’ stratejisi ölçülmüştür. Verilen yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %8’inin (2 kişi) duyduğu veya okuduğu yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını asla veya neredeyse hiç’ tahmin etmeye çalışmadığı ya da bunu ‘nadiren’ yaptığı görülmüştür. Öğrencilerin %28’i (7 kişi) ‘bazen’, %64’ü (8 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ tahmin etmeye çalıştığını belirtmiştir.

Dinleme ve okuma becerilerini geliştirici nitelikte olan ‘diğer ipuçlarını kullanma’ stratejisini ölçen 22. soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından ‘asla veya neredeyse hiç’ yararlanmayan ya da ‘nadiren’ yararlananların öğrencilerin %28’i (7 kişi) olduğu görülmüştür. Bu stratejiden öğrencilerin %16’sının (4 kişi) ‘bazen’, %56’sını (14 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ yararlandığı ortaya çıkmıştır.

23. soruda, konuşma becerisini destekleyen ‘anadil kullanımına geçiş’ stratejisi ölçülmüştür. Verilen yanıtlardan, cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsa, kendi dilindeki karşılığını ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmayan öğrencilerin %20 (5 kişi) oranında, ‘bazen’ ve ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullananların da %40 (10 kişi) oranında olduğu anlaşılmıştır.

Konuşma becerisi üzerinde etkisi olan ‘yardım alma’ stratejisi, 24. soruda ölçülmüştür. İletişim sırasında, iletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için çevresindekilerden ‘asla veya neredeyse hiç’ yardım istemeyen ya da ‘nadiren’ yardım isteyenler, öğrencilerin

%44'ünü (11 kişi) oluşturmaktadır. Söz konusu amaçla 'bazen' yardım isteyenler, öğrencilerin %20'si (5 kişi) olup 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' yardım isteyenler ise, öğrencilerin %36'sıdır (9 kişi).

25. soruda, konuşma becerisini destekleyici nitelikte olan mimik ve jestleri kullanma stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlara göre, iletmek istedikleri mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketlerini öğrencilerin %12'sinin (3 kişi) 'nadiren' kullandığı sonucu çıkmıştır. Bu stratejiyi öğrencilerin %28'i (7 kişi) 'bazen', %60'ı (15 kişi) 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullanmaktadır.

Konuşma becerisine etkisi olan 'iletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma' stratejisini ölçen 26. soruda öğrencilerin %44'ünün (11 kişi), iletmek istediği mesajı karşı tarafa iletmekte güçlüklerle karşılaşacağını sezmesi durumunda, 'asla veya neredeyse hiç' iletişim kurmadığı ya da 'nadiren' iletişim kurmaktan kaçındığı görülmüştür. Bu stratejiden öğrencilerin %28'inin (7 kişi) 'bazen', diğer %28'inin (7 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' yararlandığı anlaşılmıştır.

Konuşma ve yazma becerilerine etki eden 'konuyu seçme' stratejisini ölçen 27. soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlar incelendiğinde %12'sinin (3 kişi), hakkında konuşabilecekleri ya da yazabilecekleri konuları 'asla veya neredeyse hiç' seçmediği ya da 'nadiren' seçtiği ortaya çıkmıştır. Bu stratejiyi 'bazen' kullananlar, %8 (2 kişi) oranındadır. Öğrencilerin %80'i (20 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' hakkında konuşabilecek ya da yazabilecek konuları seçtiklerini belirtmişlerdir. Bu veri, öğrencilerin yarısından oldukça fazlasını işaret etmektedir.

28. soruda, konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesinde öğrencilerin başvurdukları 'iletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma' stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %20'sinin (5 kişi), hakkında konuşabilecekleri ya da yazabilecekleri konuları 'asla veya neredeyse hiç' seçmediği ya da 'nadiren' seçtiği ortaya çıkmıştır. Bu stratejiyi 'bazen' kullananların oranı öğrencilerin %12'si (3 kişi), 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullananların oranı ise %68'dir (17 kişi).

Öğrencinin konuşma ve yazma becerisinin gelişimine destek olan 'yeni sözcükler türetme' stratejisini ölçen 29. soruda öğrencilerin %8'i (2 kişi), iletmek istedikleri mesajı iletebilmek için yeni sözcükleri 'nadiren' bulmaya çalıştıklarını ortaya koymuştur.

Öğrencilerin %36'sı (9 kişi) 'bazen', %56'sı (14 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' söz konusu durumda yeni sözcükleri bulmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Eksik giderme grubundaki stratejilerin ölçüldüğü son soru 30. soru olmuştur. Bu soru, öğrencilerin konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesinde etkili olan 'dolambaçlı yollarla anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma' stratejisini ölçmüştür. Öğrencilerin %12'si (3 kişi), söylemek istediği sözcüğü bilmiyorsa, o sözcüğün eşanlamlısını 'asla veya neredeyse hiç' kullanmamakta ya da o sözcüğü tarif etmemekte veya bu stratejiyi 'nadiren' uygulamaktadır. Öğrencilerin %24'ü (6 kişi), sözcüğün eşanlamlısını 'bazen' kullanmakta ya da sözcüğü tarif etmektedir. Öğrencilerin %64'ülük (16 kişi) çoğunluğu ise, söz konusu stratejiyi 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullanmaktadır.

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 3.5'lik ortalamayla en sık kullandığı ikinci strateji grubu olan eksik giderme stratejilerinin kendi içinde en yüksek kullanımdan en düşüğe sıralanışı %'leriyle birlikte Tablo 3.9.'da verilmiştir. Böyle bir uygulamanın yardımıyla, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken eksik giderme stratejileri içinde en sık ve en az hangi stratejileri kullandıkları gösterilebilmiştir. Eksik giderme stratejilerinin ölçekte ölçüldüğü sorular da italik biçimde yazılarak parantez içinde gösterilmiştir.

Tablo 3.9. Eksik Giderme Stratejilerinin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)

EKSİK GİDERME STRATEJİLERİ	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %80	- Konuyu seçme (27.soru: <i>Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.</i>)
2. %68	- İletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma (28.soru: <i>İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.</i>)
3. %64	- Dile ilişkin ipuçlarını kullanma (21.soru: <i>Duyduğum veya okuduğum yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını tahmin etmeye çalışırım.</i>)
4. %64	- Dolambaçlı yollardan anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma (30.soru: <i>Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsam eşanlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.</i>)
5. %60	- Mimik ve jestleri kullanma (25.soru: <i>İletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketleri kullanırım.</i>)
6. %56	- Diğer ipuçlarını kullanma (22.soru: <i>Metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından yararlanırım.</i>)

7. %56	- Yeni sözcükler türetme (29.soru: İletmek istediğim mesajı iletebilmek için yeni sözcükler bulmaya çalışırım.)
8. %40	- Anadil kullanımına geçiş (23.soru: Cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsam kendi dilimdeki karşılığını kullanırım.)
9. %36	- Yardım alma (24.soru: İletişim sırasında, iletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletebilmek için çevremdekilerden yardım isterim.)
10. %28	- İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma (26.soru: İletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletmekte güçlüklerle karşılaşacağımı sezersem iletişim kurmaktan kaçınırım.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %40	- Anadil kullanımına geçiş (23.soru: Cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsam kendi dilimdeki karşılığını kullanırım.)
2. %36	- Yeni sözcükler türetme (29.soru: İletmek istediğim mesajı iletebilmek için yeni sözcükler bulmaya çalışırım.)
3. %28	- Dile ilişkin ipuçlarını kullanma (21.soru: Duyduğum veya okuduğum yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını tahmin etmeye çalışırım.)
4. %28	- Mimik ve jestleri kullanma (25.soru: İletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketleri kullanırım.)
5. %28	- İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma (26.soru: İletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletmekte güçlüklerle karşılaşacağımı sezersem iletişim kurmaktan kaçınırım.)
6. %24	- Dolambaçlı yollardan anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma (30.soru: Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsam eşanlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.)
7. %20	- Yardım alma (24.soru: İletişim sırasında, iletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletebilmek için çevremdekilerden yardım isterim.)
8. %16	- Diğer ipuçlarını kullanma (22.soru: Metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından yararlanırım.)
9. %12	- İletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma (28.soru: İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.)
10. %8	- Konuyu seçme (27.soru: Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %44	- Yardım alma (24.soru: İletişim sırasında, iletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletebilmek için çevremdekilerden yardım isterim.)
2. %44	- İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma (26.soru: İletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletmekte güçlüklerle karşılaşacağımı sezersem iletişim kurmaktan kaçınırım.)
3. %28	- Diğer ipuçlarını kullanma (22.soru: Metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından yararlanırım.)

4. %20	- Anadil kullanımına geçiş (23.soru: Cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsam kendi dilimdeki karşılığını kullanırım.)
5. %20	- İletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma (28.soru: İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.)
6. %12	- Mimik ve jestleri kullanma (25.soru: İletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketleri kullanırım.)
7. %12	- Konuyu seçme (27.soru: Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.)
8. %12	- Dolambaçlı yollardan anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma (30.soru: Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsam eşanlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.)
9. %8	- Dile ilişkin ipuçlarını kullanma (21.soru: Duyduğum veya okuduğum yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını tahmin etmeye çalışırım.)
10. %8	- Yeni sözcükler türetme (29.soru: İletmek istediğim mesajı iletebilmek için yeni sözcükler bulmaya çalışırım.)

3.2.3. Üst-bilişsel Stratejiler

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 3.4 ortalamayla üçüncü sırada kullandığı strateji grubu üst-bilişsel stratejileridir. Bu araştırmada kullanılan ölçekte, üst-bilişsel stratejilerin alt gruplarından üçü olan öğrencinin öğrenmesini merkez alma, öğrenmesini düzenleme ve planlama ve son olarak da öğrenmesini değerlendirme stratejilerine bağlı on tanesi²¹, 31-40 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Ölçülen bu stratejiler, soru numaralarıyla birlikte aşağıda verilmiştir:

Öğrenmeyi Merkez Alma Stratejileri

31. soru = Önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme

34. soru = Dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme

Öğrenmeyi Düzenleme ve Planlama Stratejileri

32. soru = Düzenleme

33. soru = Hedefler ve amaçlar saptama

35. ve 37.sorular = Bir dil etkinliği için planlama yapma

36. sorular = Bir dil etkinliğinin amacını belirleme

38. soru = Alıştırma yapma fırsatlarını araştırma

²¹ Bu on stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4.6.1.2. (s. 42).

Öğrenmeyi Değerlendirme Stratejileri

39. soru = Kendi kendini gözlemleme

40. soru = Kendi kendini değerlendirme

Üst-bilişsel stratejilerden on tanesini ölçen sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar, aşağıda yer alan Tablo 3.10.'da gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

Tablo 3.10. Üst-bilişsel Stratejileri Ölçen Sorulardaki (31-40 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)

Bölüm D Üst-bilişsel Stratejiler	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	31.	0	1 - %4	4 - %16	12 - %48	8 - %32
	32.	8 - %32	7 - %28	1 - %4	3 - %12	6 - %24
	33.	6 - %24	6 - %24	4 - %16	7 - %28	2 - %8
	34.	2 - %8	0	6 - %24	9 - %36	8 - %32
	35.	4 - %16	7 - %28	7 - %28	5 - %20	2 - %8
	36.	1 - %4	1 - %4	3 - %12	9 - %36	11 - %44
	37.	2 - %8	1 - %4	5 - %20	8 - %32	9 - %36
	38.	6 - %24	4 - %16	5 - %20	4 - %16	6 - %24
	39.	0	1 - %4	8 - %32	12 - %48	4 - %16
	40.	4 - %16	4 - %16	12 - %48	3 - %12	2 - %8

Öğrencilerin tüm becerilerinin gelişmesinde onlara destek olan ‘önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme’ stratejisi 31. soruyla ölçülmüştür. Öğrencilerin %4’ü (1 kişi), dil öğrenimlerine yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini ‘asla veya neredeyse hiç’ anlamaya çalışmamakta ya da bunu ‘nadiren’ yapmaktadır. Öğrencilerin %16’sı (4 kişi) ‘bazen’, %80’i (20 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ anlamaya çalışarak çoğunluğu oluşturmaktadır.

32. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde etkisi olan düzenleme stratejisini ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlara bakıldığında, öğrencilerin %60’ının (15 kişi) ‘asla veya neredeyse hiç’ İngilizce çalışmak için bir defter tutmamakta ve yeni öğrendiklerini yer, tarih, ışıklandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırmamakta ya da ‘nadiren’ bu uygulamalara başvurduğu görülmüştür. Bu stratejileri öğrencilerin %4’ünün (1 kişi) ‘bazen’, %36’sının (9 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullandığı anlaşılmıştır.

33. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan ‘hedefler ve amaçlar saptama’ stratejisi ölçülmüştür. İngilizce öğrenim çalışmaları için öğrencilerin %48’i (12 kişi) kısa, orta, uzun dönem hedefleri ‘asla veya neredeyse hiç’ belirlememekte ya da ‘nadiren’ belirlemektedir. Öğrencilerin %16’sının (4 kişi) bu tür hedefleri ‘bazen’, %36’sının (9 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ belirlediği görülmüştür.

Dinleme ve okuma becerileriyle ilgili olan ‘dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme’ stratejisi 34. soruda ölçülmüştür. Bu soruya dayalı olarak öğrencilerin daha çok gereksinim duydukları becerilere daha az gereksinim duyduklarına kıyasla öncelik tanıma oranları belirlenmiştir. Verilen yanıtlardan bu stratejiyi öğrencilerin %8’inin (2 kişi) ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmadığı, %24’ünün (6 kişi) ‘bazen’, %68’inin (17 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullandığı ortaya çıkmıştır.

35. ve 37. sorular, öğrencinin tüm becerilerinin gelişimine destek olan ‘bir dil etkinliği için planlama yapma’ stratejisini birlikte ölçmüştür. 35. soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, ulaşmak istediği amacına bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağını ‘asla veya neredeyse hiç’ planlamayan ya da ‘nadiren’ planlayanlar, öğrencilerin %44’ünü (11 kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin %28’i (7 kişi) ‘bazen’, diğer %28 ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ bu tür planlama yapmaktadır. 37. soruya verilen yanıtlardan, öğrencilerin %12’sinin (3 kişi), yapacağı dil çalışmalarını önceden ‘asla veya neredeyse hiç’ planlamadığı ya da ‘nadiren’ planladığı görülmüştür. Öğrencilerin %20’sinin (5 kişi) ‘bazen’, geriye kalan %68’inin (17 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ bu tür planlama yaptığı ortaya çıkmıştır.

36. soruda tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan ‘bir dil etkinliğinin amacını belirleme’ stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %8’i (2 kişi), yaptığı dil çalışmalarının amacını ‘asla veya neredeyse hiç’ anlamaya çalışmamakta ya da ‘nadiren’ bunu yapmaktadır. ‘Bazen’ seçeneğini işaretleyenler, öğrencilerin %12’sini (3 kişi) oluşturmaktadır. Bir dil etkinliğinin amacını ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ anlamaya çalışanlar ise, öğrencilerin %80’idir (20 kişi).

Tüm becerilerin gelişmesinde etkisi bulunan ‘alıştırma yapma fırsatlarını araştırma’ stratejisi 38. soruda ölçülmüştür. Televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya ‘asla veya neredeyse hiç’ çalışmayan ya da bunu ‘nadiren’ yapanlar, öğrencilerin %40’ını (10 kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin

%20'si (5 kişi) 'bazen', diğer %40'ı ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' bu tür ortamları bulmaya çalışmaktadır.

Tüm becerilerin gelişmesi üzerinde etkili olan 'öğrencilerin kendi kendini gözlemlene' stratejisini ölçen 39. soruya verilen yanıtlar incelendiğinde İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığı hataları öğrencilerin %4'ünün (1 kişi) 'nadiren' fark etmediği görülmüştür. Bu tür hataları 'bazen' fark edenler, öğrencilerin %32'si olup (8 kişi) 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' fark edenler öğrencilerin %64'üdür (16 kişi).

Üst-bilişsel gruptaki stratejilerin ölçüldüğü son soru 40. sorudur. Bu soru aracılığıyla, öğrencilerin tüm becerilerinin gelişmesinde etkili olan kendi kendini değerlendirme stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %32'si (8 kişi), dil öğrenim gelişimini, öğrendiği dili veya dil öğrenim planını 'asla veya neredeyse hiç' değerlendirmemekte ya da bunu 'nadiren' yapmaktadır. Bu stratejiyi öğrencilerin %48'inin (12 kişi) 'bazen', %20'sinin ise 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' kullandığı belirlenmiştir.

3.4. ortalamayla D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin üçüncü sırada kullandığı üst-bilişsel gruptaki stratejilerin kendi içinde en sık kullanımdan en aza doğru sıralanışı %'leriyle birlikte Tablo 3.11.'de verilmiştir. Böylece öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken üst-bilişsel stratejiler içinde en sık ve en düşük hangi stratejileri kullandıkları görülmektedir.

Tablo 3.11. Üst-bilişsel Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)

ÜST-BİLİŞSEL STRATEJİLER	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %80	- Önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme (31. soru: Dil öğrenmeme yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini anlamaya çalışırım.)
2. %80	- Bir dil etkinliğinin amacını belirleme (36. soru: Yaptığım dil çalışmalarının amacını anlamaya çalışırım.)
3. %68	- Dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme (34. soru: Daha çok gereksinim duyduğum becerilere, daha az gereksinim duyduğularım kıyasla daha çok zaman harcayarak öncelik tanırım.)
4. %68	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (37. soru: Yapacağım dil çalışmalarını önceden planlarım –yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-)
5. %64	- Kendi kendini gözlemlene (39. soru: İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim.)
6. %40	- Alıştırma yapma fırsatlarını araştırma (38. soru: Televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya çalışırım.)

7. %36	- Düzenleme (32. soru: İngilizce çalışmak için bir defter tutarım ve yeni öğrendiklerimi yer, tarih, ışıktandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırırım.)
8. %36	- Hedefler ve amaçlar saptama (33. soru: İngilizce çalışmalarım için kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlerim.)
9. %28	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (35. soru: Sonunda ulaşmak istediğim amacıma bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağımı planladım.)
10. %20	- Kendi kendini değerlendirme (40. soru: Dil öğrenim gelişimimi, öğrendiğim dili ve dil öğrenim planımı değerlendiririm.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %48	- Kendi kendini değerlendirme (40. soru: Dil öğrenim gelişimimi, öğrendiğim dili ve dil öğrenim planımı değerlendiririm.)
2. %32	- Kendi kendini gözlemleme (39. soru: İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim.)
3. %28	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (35. soru: Sonunda ulaşmak istediğim amacıma bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağımı planladım.)
4. %24	- Dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme (34. soru: Daha çok gereksinim duyduğum becerilere, daha az gereksinim duyduklarıma kıyasla daha çok zaman harcayarak öncelik tanırım.)
5. %20	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (37. soru: Yapacağım dil çalışmalarını önceden palanlarım –yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-)
6. %20	- Alıştırma yapma fırsatlarını araştırma (38. soru: Televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya çalışırım.)
7. %16	- Önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme (31. soru: Dil öğrenmeme yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini anlamaya çalışırım.)
8. %16	- Hedefler ve amaçlar saptama (33. soru: İngilizce çalışmalarım için kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlerim.)
9. %12	- Bir dil etkinliğinin amacını belirleme (36. soru: Yaptığım dil çalışmalarının amacını anlamaya çalışırım.)
10. %4	- Düzenleme (32. soru: İngilizce çalışmak için bir defter tutarım ve yeni öğrendiklerimi yer, tarih, ışıktandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırırım.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %60	- Düzenleme (32. soru: İngilizce çalışmak için bir defter tutarım ve yeni öğrendiklerimi yer, tarih, ışıktandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırırım.)
2. %48	- Hedefler ve amaçlar saptama (33. soru: İngilizce çalışmalarım için kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlerim.)
3. %44	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (35. soru: Sonunda ulaşmak istediğim amacıma bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağımı planladım.)
4. %40	- Alıştırma yapma fırsatlarını araştırma (38. soru: Televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya çalışırım.)
5. %32	- Kendi kendini değerlendirme (40. soru: Dil öğrenim gelişimimi, öğrendiğim dili ve dil öğrenim planımı

<i>değerlendiririm.)</i>	
6. %12	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (37. soru: <i>Yapacağım dil çalışmalarını önceden planlarım –yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-</i>)
7. %8	- Dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme (34. soru: <i>Daha çok gereksinim duyduğum becerilere, daha az gereksinim duyduklarım kıyasla daha çok zaman harcayarak öncelik tanırım.</i>)
8. %8	- Bir dil etkinliğinin amacını belirleme (36. soru: <i>Yaptığım dil çalışmalarının amacını anlamaya çalışırım.</i>)
9. %4	- Önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme (31. soru: <i>Dil öğrenmeye yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini anlamaya çalışırım.</i>)
10. %4	- Kendi kendini gözlemleme (39. soru: <i>İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim.</i>)

3.2.4. Bilişsel Stratejiler

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 3.3 ortalamayla dördüncü sırada kullandığı strateji grubu, bilişsel stratejilerdir. Bu çalışmada kullanılan ölçekte, bilişsel stratejilerin dört alt grubu olan pratik yapma, ileti alma ve gönderme, çözümleme ve neden gösterme ve son olarak da girdi ve çıktılar için yapı oluşturma stratejilerine bağlı on tanesi²², 11-20 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Ölçülen bu stratejiler, soru numaralarıyla birlikte aşağıda gösterilmiştir:

Pratik Yapma Stratejileri

- 11. soru = Yineleme
- 12. soru = Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma
- 13. soru = Formül ve kalıpları tanıma ve kullanma
- 14. soru = Yeniden birleştirme
- 15. soru = Doğal yolla pratik yapma

İleti Alma ve Gönderme Stratejileri

- 16. soru = Düşünceyi kısa sürede kavrama
- 17. soru = İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma

Çözümleme ve Neden Gösterme Stratejileri

- 18. ve 19. sorular= Tümdengelim yoluyla neden gösterme

²² Bu beş stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4.6.1.1. (s. 28).

Girdi ve Çıktılar İçin Yapı Oluşturma Stratejileri

20. soru = Özet çıkarma

Bilişsel stratejilerden on tanesini ölçen sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar, aşağıda yer alan Tablo 3.12.'de gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

Tablo 3.12. Bilişsel Stratejileri Ölçen Sorulardaki (11-20 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)

	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
Bölüm B Bilişsel Stratejiler	11.	2 - %8	5 - %20	6 - %24	7 - %28	5 - %20
	12.	3 - %12	4 - %16	11 - %44	4 - %16	3 - %12
	13.	0	3 - %12	4 - %16	12 - %48	6 - %24
	14.	0	3 - %12	9 - %36	10 - %40	3 - %12
	15.	6 - %24	4 - %16	8 - %32	4 - %16	3 - %12
	16.	0	3 - %12	3 - %12	11 - %44	8 - %32
	17.	0	4 - %16	3 - %12	10 - %40	8 - %32
	18.	1 - %4	4 - %16	3 - %12	8 - %32	9 - %36
	19.	6 - %24	4 - %16	7 - %28	4 - %16	4 - %16
	20.	6 - %24	8 - %32	9 - %36	2 - %8	0

Öğrencilerin tüm becerilerinin gelişmesinde onlara destek olan ‘önceden yineleme’ stratejisi 11. soru aracılığıyla ölçülmüştür. Verilen yanıtlara göre öğrencilerin %28’inin (7 kişi), uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar ‘asla veya neredeyse hiç’ söylemediği ya da yazmadığı veya ‘nadiren’ bunları yaptığı görülmüştür. Bu stratejiyi ‘bazen’ kullananlar, öğrencilerin %24’ünü (7 kişi), ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullananlar ise %48’ini (12 kişi) oluşturmaktadır.

Ölçekteki 12. soru, dinleme, konuşma ve yazma becerileri üzerinde etkisi olan ‘ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma’ stratejisini ölçmüştür. Öğrencilerin %28’i (7 kişi), yeni öğrendiği dilin seslerin ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları ‘asla veya neredeyse hiç’ yapmamakta ya da ‘nadiren’ yapmaktadır. Bu tür çalışmaları ‘bazen’ yapanlar, öğrencilerin %44’ülük (11 kişi) kısmını oluşturmaktadır. Öğrencilerin %28’i (7 kişi) ise bu stratejiyi ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullandığını belirtmiştir.

Öğrencilerin tüm becerilerinin gelişimine destek olan ‘formül ve kalıpları tanıma ve kullanma’ stratejisini ölçen 13. soruya verilen yanıtlardan, öğrencilerin %12’sinin (3 kişi), konuşma kalıplarını ‘nadiren’ tanıdığı ve bunları kullandığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin

%16'sı (4 kişi) bu stratejiyi 'bazen', %72'si (18 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' uygulamaktadır.

Konuşma ve yazma becerilerine etki eden 'yeniden birleştirme' stratejisi 14. soruda ölçülmüştür. Verdikleri yanıtlara göre öğrencilerin %12'sinin (3 kişi), öğrendiği yeni sözcük ve sözcük öbeklerini yeni cümlelerde 'nadiren' kullanmadığı görülmüştür. Bu stratejiyi 'bazen' kullananlar, öğrencilerin diğer %36'sını (9 kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin yarısından biraz fazlası yani %52'si (13 kişi) de yeni sözcük ve sözcük öbeklerini yeni cümlelerde 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullanmakta olduklarını belirtmişlerdir.

Tüm becerilere etki eden 'doğal yolla pratik yapma' stratejisini ölçen 15. soruya öğrencilerin verdikleri yanıtlardan öğrencilerin %40'ının (10 kişi), anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla 'asla veya neredeyse hiç' konuşmalar yapmadıkları ya da 'nadiren' yaptıkları belirlenmiştir. Bu stratejiyi öğrencilerin %32'si (8 kişi) 'bazen' geriye kalan %28'i (7 kişi) ise 'sık sık' kullanmaktadır.

16. soru, öğrencilerin dinleme ve okuma becerilerinin gelişimine destek olan 'düşünceyi kısa sürede kavrama' stratejisini ölçmüştür. Öğrencilerin %12'si (3 kişi), 'nadiren' konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatini vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışmakta, diğer %12'si (3 kişi) bunu 'bazen' yapmaktadır. Öğrencilerin %76'sı (19 kişi) ise bu stratejiyi 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' uyguladığını belirtmiştir.

Tüm becerilerinin gelişmesinde öğrencileri destekleyen 'ileti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma' stratejisini ölçen 17. soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %16'sının (4 kişi), vermek istediği mesajı dile getirmesine ve iletilen mesajı anlamasına yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları 'nadiren' kullandığı ortaya çıkmıştır. Bu tür kaynakları 'bazen' kullananlar, öğrencilerin %12'sini (3 kişi), 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullananlar ise %72'sini (18 kişi) oluşturmaktadır.

18. ve 19. sorular, öğrencilerin tüm becerilerinin gelişimine destek olan tümdengelim stratejisini birlikte ölçmüştür. 18. soruda öğrencilerin %20'si (5 kişi), öğrendiği dildeki uygun dil kalıplarını 'asla veya neredeyse hiç' bulmaya çalışmamakta ya da 'nadiren' bulmaya çalışmaktadır. Öğrencilerin %12'si (3 kişi) 'bazen', %68'i ise 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' uygun dil kalıplarını bulmaya çalışmaktadır. Bu yüzde, diğer seçeneklere verilen yanıtların yüzdesinden daha fazladır. 19. soruda ise öğrencilerin

%40'ı (10 kişi), sözcükleri kendi diline çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya 'asla veya neredeyse hiç' çalışmamakta ya da 'nadiren' çalışmaktadır. Öğrencilerin %28'i (7 kişi) 'bazen', %32'si ise 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' bu stratejiyi uygulamaktadır.

Bilişsel gruptaki stratejilerin ölçüldüğü son soru 20. sorudur. Bu soruda, öğrencinin dinleme, okuma ve yazma becerilerinin gelişimine destek olan özet çıkarma stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %56'sı (14 kişi), yeni öğretilenleri (anlatılanları) anladığını göstermek için bunları 'asla veya neredeyse hiç' özetlememekte ya da 'nadiren' özetlemektedir. Öğrencilerin %36'sı (9 kişi) 'bazen', %8'i ise 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' bu stratejiden yararlanmaktadır.

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 3.3 ortalamayla dördüncü sırada kullandığı bilişsel gruptaki stratejilerin kendi içinde en sık kullanımdan en az kullanıma doğru sıralanışı %'leriyle birlikte Tablo 3.13.'te verilmiştir. Bu şekilde, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken bilişsel stratejiler içinde en sık ve en düşük hangi stratejileri kullandıkları gösterilmiştir.

Tablo 3.13. Bilişsel Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)

BİLİŞSEL STRATEJİLER	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %76	- Düşünceyi kısa sürede kavrama (16. soru: <i>Konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatimi vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışırım.</i>)
2. %72	- Formül ve kalıpları tanıma ve kullanma (13. soru: <i>Konuşma kalıplarını tanır, bunları kullanırım.</i>)
3. %72	- İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma (17. soru: <i>Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.</i>)
4. %68	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (18. soru: <i>Öğrendiğim dildeki uygun dil kalıplarını bulmaya çalışırım.</i>)
5. %52	- Yeniden birleştirme (14. soru: <i>Öğrendiğim yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde kullanırım.</i>)
6. %48	- Yineleme yapma (11. soru: <i>Uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar söylerim ya da yazarım.</i>)
7. %32	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (19. soru: <i>Sözcükleri kendi dilime çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya çalışırım.</i>)
8. %28	- Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma (12. soru: <i>Yeni öğrendiğim dilin sesleri ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları yaparım.</i>)
9. %28	- Doğal yolla pratik yapma (15. soru: <i>Anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla konuşmalar yaparım.</i>)

10. %8	- Özet çıkarma (20. soru: Yeni öğretilenleri –anlatılanları- anladığımı göstermek için bunları özetlerim.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %44	- Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma (12. soru: Yeni öğrendiğim dilin sesleri ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları yaparım.)
2. %36	- Yeniden birleştirme (14. soru: Öğrendiğim yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde kullanırım.)
3. %36	- Özet çıkarma (20. soru: Yeni öğretilenleri –anlatılanları- anladığımı göstermek için bunları özetlerim.)
4. %32	- Doğal yolla pratik yapma (15. soru: Anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla konuşmalar yaparım.)
5. %28	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (19. soru: Sözcükleri kendi dilime çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya çalışırım.)
6. %24	- Yineleme yapma (11. soru: Uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar söylerim ya da yazarım.)
7. %16	- Formül ve kalıpları tanıma ve kullanma (13. soru: Konuşma kalıplarını tanır, bunları kullanırım.)
8. %12	- Düşünceyi kısa sürede kavrama (16. soru: Konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatimi vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışırım.)
9. %12	- İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma (17. soru: Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.)
10. %12	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (18. soru: Öğrendiğim dildeki uygun dil kalıplarını bulmaya çalışırım.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %56	- Özet çıkarma (20. soru: Yeni öğretilenleri –anlatılanları- anladığımı göstermek için bunları özetlerim.)
2. %40	- Doğal yolla pratik yapma (15. soru: Anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla konuşmalar yaparım.)
3. %40	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (19. soru: Sözcükleri kendi dilime çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya çalışırım.)
4. %28	- Yineleme yapma (11. soru: Uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar söylerim ya da yazarım.)
5. %28	- Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma (12. soru: Yeni öğrendiğim dilin sesleri ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları yaparım.)
6. %20	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (18. soru: Öğrendiğim dildeki uygun dil kalıplarını bulmaya çalışırım.)
7. %16	- İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma (17. soru: Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.)
8. %12	- Formül ve kalıpları tanıma ve kullanma (13. soru: Konuşma kalıplarını tanır, bunları kullanırım.)
9. %12	- Yeniden birleştirme (14. soru: Öğrendiğim yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde kullanırım.)

10. %12	- Düşünceyi kısa sürede kavrama (16. soru: Konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatimi vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışırım.)
---------	---

3.2.5. Duygusal Stratejiler

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 3.0 ortalamayla beşinci sırada kullandığı strateji grubu, duygusal stratejileridir. Duygusal stratejilerin üç alt grubu olan öğrencinin endişesini azaltma, kendi kendini yüreklendirme ve duygusal tansiyonunu ölçme stratejilerine bağlı beş strateji²³, 41-45 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Ölçülen bu stratejiler, soru numaralarıyla birlikte aşağıda verilmiştir:

Endişeyi Azaltma Stratejileri

41. soru = Gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma
42. soru = Müzikten yararlanma
ve
= Gülmeden yararlanma

Kendi kendini Yüreklendirme Stratejileri

43. soru = Olumlu sözler söyleme
44. soru = Akıllıca riske girme

Duygusal Tansiyonu Ölçme Stratejileri

45. soru = Bedenini dinleme
= Bir dil öğrenme günlüğü tutma
= Bir başkasıyla duygularını tartışma

Aşağıda yer alan Tablo 3.14.'te, duygusal stratejilerden beşini ölçen sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

²³ Bu on stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4.6.1.2. (s. 42).

Tablo 3.14. Duygusal Stratejileri Ölçen Sorulardaki (41-45 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)

Bölüm E Duygusal Stratejiler	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	41.	8 - %32	7 - %28	2 - %8	7 - %28	1 - %4
	42.	7 - %28	5 - %20	2 - %8	6 - %24	5 - %20
	43.	3 - %12	2 - %8	7 - %28	10 - %40	3 - %12
	44.	1 - %4	3 - %12	3 - %12	10 - %40	8 - %32
	45.	7 - %28	3 - %12	8 - %32	5 - %20	2 - %8

Tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan ‘gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma’ stratejisini 41. soru ölçmüştür. Dil öğrenirken karşılaştığı güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama tekniklerini öğrencilerin %60’ı (15 kişi) ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmamakta ya da ‘nadiren’ kullanmaktadır. Bu teknikleri öğrencilerin %8’i (2 kişi) ‘bazen’, %32’si de ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullanmakta olduğunu belirtmiştir.

Ölçekteki 42. soru, tüm becerileri destekleyici nitelikte olan ‘müzikten yararlanma’ ve ‘gülmeden yararlanma’ stratejilerinin her ikisini birden ölçmektedir. Öğrencilerin %48’i (12 kişi), ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için ‘asla veya neredeyse hiç’ espri yapmamakta ya da klasik müzik dinlememekte veya bunları ‘nadiren’ yapmaktadır. Öğrencilerin %8’i (2 kişi) ‘bazen’ espri yapmakta ya da klasik müzik dinlemektedir. Öğrencilerin %44’ü (11 kişi) ise bu stratejileri ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ uygulamaktadır.

Öğrencinin tüm becerilerinin gelişimine destek olan ‘olumlu sözler söyleme’ stratejisini ölçen 43. soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %20’sinin (5 kişi), öğrenme konusunda kendine daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendini ‘asla veya neredeyse hiç’ cesaretlendirmedeği ya da bunu ‘nadiren’ yaptığı ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin %28’inin (7 kişi) bu stratejiyi ‘bazen’ kullandığı anlaşılmıştır. %52’si (13 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ kendini cesaretlendirmeye çalışarak çoğunluğu oluşturmuştur.

44. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan ‘akıllıca riske girme’ stratejisi ölçülmüştür. Yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %16’sının (4 kişi) kendini olumlu biçimde yargılayarak hata yapma riskini ‘asla veya neredeyse hiç’ göze almadığı ya da ‘nadiren’ göze aldığı görülmüştür. %12 (3 kişi) oranında öğrenci hata yapma riskini ‘bazen’ göze

almaktadır. Öğrencilerin %72'si (18 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' risk aldığını belirtmiştir.

Duygusal stratejilerin ölçüldüğü son soru olan 45. soruda üç strateji birden ölçülmektedir. Bunlar, öğrencilerin tüm becerilerinin gelişmesinde etkili olan 'bedenini dinleme', 'bir dil öğrenme günlüğü tutma' ve 'başkasıyla duygularını tartışma' stratejileridir. Öğrencilerin %40'ı (10 kişi), 'asla veya neredeyse hiç' beden yorgunluğunu dikkate almayarak, günlük yazmayarak ya da diğerleriyle tartışmayarak duygularının farkında olmayı sürdürmemekte veya bunları 'nadiren' uygulamaktadır. Bu stratejileri öğrencilerin %32'si (8 kişi) 'bazen', %28'i ise (7 kişi) 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' kullanmaktadır.

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 3.0 ortalamaıyla beşinci sırada kullandığı duygusal gruptaki stratejilerin kendi içinde en sık kullanımdan en az kullanıma doğru sıralanışı %'leriyle birlikte Tablo 3.15.'te verilmiştir. Böylece, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken duygusal stratejiler içinde en sık ve en düşük hangi stratejileri kullandıkları gösterilmiştir.

Tablo 3.15. Duygusal Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)

DUYGUSAL STRATEJİLER	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %72	- Akıllıca riske girme (44. soru: İngilizce konuşurken –kendimi olumlu biçimde yargılayarak- hata yapma riskini göze alırım.)
2. %52	- Olumlu sözler kullanma (43. soru: Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendimi cesaretlendiririm.)
3. %44	- Müzikten yararlanma ve gülmeden yararlanma (42. soru: Ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.)
4. %32	- Gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma (41. soru: Dil öğrenirken karşılaştığım güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama teknikleri kullanırım.)
5. %28	- Bedenini dinleme, bir dil günlüğü tutma ve bir başkasıyla duygularını tartışma (45. soru: Beden yorgunluğu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %32	- Bedenini dinleme, bir dil günlüğü tutma ve bir başkasıyla duygularını tartışma (45. soru: Beden yorgunluğu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm.)
2. %28	- Olumlu sözler kullanma (43. soru: Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendimi cesaretlendiririm.)

3. %12	- Akıllıca riske girme (44. soru: İngilizce konuşurken –kendimi olumlu biçimde yargılayarak- hata yapma riskini göze alırım.)
4. %8	- Gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma (41. soru: Dil öğrenirken karşılaştığım güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama teknikleri kullanırım.)
5. %8	-Müzikten yararlanma ve gülmeden yararlanma (42. soru: Ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %60	- Gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma (41. soru: Dil öğrenirken karşılaştığım güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama teknikleri kullanırım.)
2. %48	- Müzikten yararlanma ve gülmeden yararlanma (42. soru: Ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.)
3. %40	- Bedenini dinleme, bir dil günlüğü tutma ve bir başkasıyla duygularını tartışma (45. soru: Beden yorgunluğu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm.)
4. %20	- Olumlu sözler kullanma (43. soru: Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendimi cesaretlendiririm.)
5. %16	- Akıllıca riske girme (44. soru: İngilizce konuşurken –kendimi olumlu biçimde yargılayarak- hata yapma riskini göze alırım.)

3.2.6. Bellek Stratejileri

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 2.8 ortalamayla altıncı ve son sırada kullandığı strateji grubu, bellek stratejileridir. Bellek stratejilerinin dört alt grubu olan zihinsel ilişkiler kurma, imge ve sesleri kullanma, iyice gözden geçirme ve son olarak harekete geçme stratejilerine bağlı on tanesi²⁴, 1-10 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Ölçülen bu stratejiler, soru numaralarıyla birlikte aşağıda verilmiştir:

Zihinsel İlişkiler Kurma Stratejileri

- 1. soru = Gruplandırma
- 2. soru = Çağırışım / ayırtılandırma
- 3. soru = Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme

İmge ve Sesleri Kullanma Stratejileri

- 4. ve 7.sorular = İmgeleri kullanma
- 5. soru = Anlam haritası oluşturma
- 6. soru = Anahtar sözcük kullanma

²⁴ Bu on stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 2.4.6.1.1. (s. 28).

İyice Gözden Geçirme Stratejileri

9. soru = Yapısal inceleme

Harekete Geçme Stratejileri

8. soru = Fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma

10. soru = Mekanik teknikler kullanma

Aşağıda yer alan Tablo 3.16.'da, bilişsel stratejilerden onunu ölçen sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

Tablo 3.16. Bellek Stratejilerini Ölçen Sorulardaki (1-5 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (D.K.A.L.)

Bölüm A Bellek Stratejileri	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	1.	0	2 - %8	9 - %36	10 - %40	4 - %16
	2.	1 - %4	9 - %36	4 - %16	9 - %36	2 - %8
	3.	7 - %28	4 - %16	5 - %20	6 - %24	3 - %12
	4.	4 - %16	5 - %20	1 - %4	10 - %40	5 - %20
	5.	16 - %64	4 - %16	4 - %16	1 - %4	0
	6.	3 - %12	5 - %20	4 - %16	9 - %36	4 - %16
	7.	13 - %52	6 - %24	4 - %16	2 - %8	0
	8.	7 - %28	10 - %40	4 - %16	2 - %8	2 - %8
	9.	0	6 - %24	7 - %28	10 - %40	2 - %8
	10.	6 - %24	5 - %20	4 - %16	7 - %28	3 - %12

Dinleme ve okuma becerileri üzerinde etkisi olan gruplandırma stratejisini ölçen 1. soruya verdikleri yanıtlara göre öğrencilerin %8'inin, yeni öğrendikleriyle daha önceden öğrendikleri arasında 'nadiren' bir bağlantı kurdukları görülmüştür. Butür bağlantıyı 'bazen' kuranlar, öğrencilerin %36'sını (9 kişi), 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kuranlar ise %56'sını (14 kişi) oluşturmaktadır.

2. soru, dinleme ve okuma becerilerini destekleyici nitelikte olan 'çağırışım / ayrıntılandırma' stratejilerini ölçmektedir. Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %40'ının (10 kişi), yeni sözcükleri hatırlayabilmek için yeni sözcükleri cümle içinde ya da farklı bağlamlarda 'asla veya neredeyse hiç' kullanmadığı ya da 'nadiren' kullandığı sonucu çıkmıştır. Bu stratejiyi 'bazen' kullananlar, öğrencilerin %16'sını (4 kişi), 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullananlar ise %44'ünü (11 kişi) oluşturmaktadır.

Tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan ‘yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme’ stratejisi 3. soruda ölçülmüştür. Öğrencilerin %44’ü (11 kişi), hatırlamak için sözcükleri renk, işlev, sözcük türü ya da kullanım yeri gibi gruplara ‘asla veya neredeyse hiç’ ayırmamakta ya da bunu ‘nadiren’ yapmaktadır. Bu stratejiyi öğrencilerin %20’si (5 kişi) ‘bazen’, %36’sı (9 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ uyguladığını belirtmiştir.

4. soru ve 7. soru, dinleme ve okuma becerileri üzerinde etkisi olan ‘imgeleri kullanma’ stratejisini ölçmektedir. 4. soruya verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin %36’sı (9 kişi), sözcükleri hatırlamak için imge, resim, çizim, semboller ya da kullanıldıkları yerden ‘asla veya neredeyse hiç’ yararlanmamakta ya da ‘nadiren’ yararlanmaktadır. Verdikleri yanıtlar ışığında öğrencilerin %4’ünün (1 kişi) bu stratejiden ‘bazen’, %60’ının (15 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ yararlandığı görülmüştür. 7. soruya öğrencilerin verdiği yanıtlarda, öğrencilerin %76’sının (19 kişi) resimli kartlardan ‘asla veya neredeyse hiç’ yararlanmadığı ya da bu yola ‘nadiren’ başvurduğu belirttiği görülmüştür. Öğrencilerin %16’sı (4 kişi) bu stratejiden ‘bazen’, %8’i (2 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ yararlandığını belirtmiştir.

Dinleme ve okuma becerilerine etki eden anlam haritası oluşturma stratejisini ölçen 5. soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %80’i (20 kişi) gibi büyük bir çoğunluğu anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesini ‘asla veya neredeyse hiç’ hazırlamamakta ya da ‘nadiren’ hazırlamaktadır. %16’sı (4 kişi) ‘bazen’ hazırlarken, yalnızca 1 kişi (%4) ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırladığını belirtmiştir.

6. soruda, öğrencinin dinleme ve okuma becerisinin gelişimine destek olan ‘yeni anahtar sözcük kullanma’ stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %32’si (8 kişi), sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerin yaptığı çağrışımları bir arada ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmamakta ya da ‘nadiren’ kullanmaktadır. Verdikleri yanıtlara göre, öğrencilerin %16’sının (4 kişi) ‘bazen’, %52’sinin (13 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ sesleri ve çağrışımları beraber kullandıkları anlaşılmıştır.

Dinleme ve okuma becerilerini geliştirici nitelikte olan ‘fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma’ stratejisini 8. soru ölçmüştür. Öğrencilerin %68’i (17 kişi), öğrendiği yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle ‘asla veya neredeyse hiç’ canlandırmamakta ya da ‘nadiren’ canlandırmaktadır. Bu sonuç, işaretlenen diğer seçeneklere oranla daha yüksek bir yüzdeyi

işaret etmektedir. Bu stratejiden ‘bazen’ yararlananlar öğrencilerin %16’sını (4 kişi), ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ yararlananlar ise %16’sını (4 kişi) oluşturmaktadır.

Tüm becerilere etki eden ‘yapısal inceleme’ stratejisini ölçen 9. soruya verilen yanıtlarda, öğrencilerin %24’ü (6 kişi) ‘nadiren’ öğrendiği şeyleri sık sık gözden geçirmektedir. Öğrencilerin %28’inin (7 kişi) ‘bazen’, %48’inin (12 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ bu stratejiyi kullandığı belirlenmiştir.

Bellek grubundaki stratejilerin ölçüldüğü son soru olan 10. soruda öğrencilerin dinleme, okuma ve yazma becerilerinin gelişmesinde etkili olan ‘mekanik teknikler kullanma’ stratejisi ölçülmüştür. Gözden geçirdiklerini başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye ‘asla veya neredeyse hiç’ kaydetmeyenler ya da ‘nadiren’ kaydedenler, öğrencilerin %44’ünü (11 kişi) oluşturmaktadır. Bu stratejiyi, ‘bazen’ uygulayanlar öğrencilerin %16’sını (4 kişi), ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ uygulayanlar ise %40’ını (10 kişi) oluşturmaktadır.

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin 2.8 ortalamayla son sırada kullandığı bellek grubundaki stratejilerin kendi içinde en sık kullanımdan en az kullanıma doğru sıralanışı %’leriyle birlikte Tablo 3.17.’de verilmiştir. Böylece öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken bellek stratejiler içinde en sık ve en düşük hangi stratejileri kullandıkları gösterilebilmiştir.

Tablo 3.17. Bellek Stratejilerinin Kullanım %’lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (D.K.A.L.)

BELLEK STRATEJİLERİ	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı (‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’)	
1. %60	- İmgeleri kullanma (4. soru: Sözcükleri hatırlamak için imge, işlev, sözcük türü ya da kullanımı yeri gibi gruplara ayırırım.)
2. %56	- Gruplandırma (1.soru: Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.)
3. %52	- Anahtar sözcük kullanma (6. soru: Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.)
4. %48	- Yapısal inceleme (9. soru: Öğrendiğim şeyleri sık sık gözden geçiririm.)
5. %44	- Çağrışım / ayrıntılandırma (2. soru: Yeni sözcükleri hatırlayabilmek için cümle içinde ya da farklı bağlamlarda kullanırım.)
6. %40	- Mekanik teknikler kullanma (10. soru: Gözden geçirdiklerimi başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye kaydederim.)

7. %36	- Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme (3. soru: Sözcükleri hatırlamak için renk, işlev, sözcük türü ya da kullanıldıkları yerlerden yararlanırım.)
8. %16	- Fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma (8. soru: Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.)
9. %8	- İmgeleri kullanma (7. soru: Resimli kartlardan yararlanırım.)
10. %4	- Anlam haritası oluşturma (5. soru: Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %36	- Gruplandırma (1.soru: Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.)
2. %28	- Yapısal inceleme (9. soru: Öğrendiğim şeyleri sık sık gözden geçiririm.)
3. %20	- Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme (3. soru: Sözcükleri hatırlamak için renk, işlev, sözcük türü ya da kullanıldıkları yerlerden yararlanırım.)
4. %16	- Çağrışım / ayrıntılandırma (2. soru: Yeni sözcükleri hatırlayabilmek için cümle içinde ya da farklı bağlamlarda kullanırım.)
5. %16	- Anlam haritası oluşturma (5. soru: Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.)
6. %16	- Anahtar sözcük kullanma (6. soru: Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.)
7. %16	- İmgeleri kullanma (7. soru: Resimli kartlardan yararlanırım.)
8. %16	- Fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma (8. soru: Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.)
9. %16	- Mekanik teknikler kullanma (10. soru: Gözden geçirdiklerimi başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye kaydedirim.)
10. %4	- İmgeleri kullanma (4. soru: Sözcükleri hatırlamak için imge, işlev, sözcük türü ya da kullanımı yeri gibi gruplara ayırırım.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %80	- Anlam haritası oluşturma (5. soru: Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.)
2. %72	- İmgeleri kullanma (7. soru: Resimli kartlardan yararlanırım.)
3. %68	- Fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma (8. soru: Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.)
4. %44	- Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme (3. soru: Sözcükleri hatırlamak için renk, işlev, sözcük türü ya da kullanıldıkları yerlerden yararlanırım.)
5. %44	- Mekanik teknikler kullanma (10. soru: Gözden geçirdiklerimi başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye kaydedirim.)
6. %40	- Çağrışım / ayrıntılandırma (2. soru: Yeni sözcükleri hatırlayabilmek için cümle içinde ya da farklı bağlamlarda

<i>kullanırım.)</i>	
7. %36	- İmgeleri kullanma (4. soru: Sözcükleri hatırlamak için imge, işlev, sözcük türü ya da kullanımı yeri gibi gruplara ayırırım.)
8. %32	- Anahtar sözcük kullanma (6. soru: Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.)
9. %24	- Yapısal inceleme (9. soru: Öğrendiğim şeyleri sık sık gözden geçiririm.)
10. %8	- Gruplandırma (1. soru: Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.)

3.3. YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ (Y.T.Ü.) HAZIRLIK C KURUNDAKİ 25 ÖĞRENİCİNİN DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ'NİN ÇÖZÜMLENMESİ

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin de çözümlenmesinde, D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin ölçek çözümlemesinde kullanılan aynı iki yol izlenmiştir. Bu iki yol, daha önce bölüm 3.2.'de de anlatıldığı gibi şu şekildedir:

1. Her bir öğrencinin, her bir bölümdeki sorulara verdikleri yanıtlar incelenip, bireysel olarak strateji kullanım sıklık ve yüzdeleri bulunmuştur. Çözümlemenin bu şekilde yapılmasının amacı, kaç kişinin yüksek, orta veya düşük düzeyde strateji kullandığının saptanabilmesidir.
2. Tüm öğrencilerin, her bir bölümdeki sorulara verdikleri yanıtlara göre, en sık kullanılan en az kullanılan doğru strateji sıralaması belirlenmiştir. Bunun amacı, bu stratejilerin Oxford'un (1990) belirttiği 1-5 ölçü aralığında hangi düzeyi gösterdiğinin saptanabilmesidir. Bu düzeyin saptanabilmesi için stratejilerin genel toplamı ve ortalaması bulunmuştur.

İzlenen bu iki yol sonucunda 25 öğrenciden elde edilen veriler, Tablo 3.18.'de (s. 91) gösterilmiştir. Tablonun bitiminde, tablodaki bilgilerle ilgili ayrıntılı açıklamalar verilmiştir:

Tablo 3.18. Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki 25 Öğrencinin Grup ve Bireysel Olarak Kullandıkları Stratejilerin Değerlendirilmesi

Tüm Öğrencilerin Bölümlere Göre Kullandıkları Strateji Genel Toplamı ve Ortalaması							Bireylerin Kullandıkları Stratejilerin Toplam ve Ortalaması	
Öğrenci	Bölüm A	Bölüm B	Bölüm C	Bölüm D	Bölüm E	Bölüm F	Tüm bölümlerin toplamı	Genel Ortalama
1.	21/10 soru=2.1	22/10 soru=2.2	32/10 soru=3.2	22/10 soru=2.2	14/5 soru=2.8	21/5 soru=4.2	132	132/50 soru= 2.64 $\approx 2,6$
2.	35 3.5	43 4.3	41 4.1	44 4.4	17 3.4	22 4.4	202	4.04 $\approx 4,0$
3.	35 3.5	31 3.1	30 3.0	31 3.1	18 3.6	18 3.6	163	3.26 ≈ 3.3
4.	29 2.9	29 2.9	28 2.8	29 2.9	15 3.0	13 2.6	143	2.86 ≈ 2.9
5.	30 3.0	27 2.7	27 2.7	31 3.1	16 3.2	13 2.6	144	2.88 ≈ 2.9
6.	25 2.5	27 2.7	31 3.1	32 3.2	13 2.6	15 3.0	143	2.86 ≈ 2.9
7.	21 2.1	22 2.2	30 3.0	22 2.2	12 2.4	12 2.4	119	2.38 ≈ 2.4
8.	40 4.0	33 3.3	36 3.6	36 3.6	11 2.2	17 3.4	173	3.46 ≈ 3.5
9.	34 3.4	25 2.5	38 3.8	34 3.4	15 3.0	18 3.6	164	3.28 ≈ 3.3
10.	23 2.3	30 3.0	41 4.1	40 4.0	15 3.0	19 3.8	168	3.36 ≈ 3.4
11.	23 2.3	27 2.7	40 4.0	31 3.1	13 2.6	12 2.4	146	2.92 ≈ 2.9
12.	32 3.2	38 3.8	34 3.4	38 3.8	16 3.2	18 3.6	176	3.52 ≈ 3.5
13.	19 1.9	17 1.7	31 3.1	22 2.2	13 2.6	12 2.4	114	2.2 ≈ 2.2
14.	30 3.0	39 3.9	35 3.5	47 4.7	19 3.8	20 4.0	190	3.8 ≈ 3.8
15.	26 2.6	29 2.9	39 3.9	33 3.3	12 2.4	13 2.6	152	3.04 ≈ 3.0
16.	26 2.6	23 2.3	31 3.1	20 2.0	14 2.8	15 3.0	129	2.58 ≈ 2.6
17.	18 1.8	19 1.9	37 3.7	26 2.6	15 3.0	16 3.2	131	2.62 ≈ 2.6
18.	23 2.3	33 3.3	42 4.2	38 3.8	17 3.4	21 4.2	174	3.48 ≈ 3.5
19.	21 2.1	27 2.7	35 3.5	33 3.3	20 4.0	20 4.0	156	3.12 ≈ 3.1
20.	19 1.9	19 1.9	31 3.1	22 2.2	9 1.8	15 3.0	115	2.3 ≈ 2.3
21.	25 2.5	27 2.7	21 2.1	21 2.1	9 1.8	10 2.0	113	2.26 ≈ 2.3
22.	20 2.0	19 1.9	25 2.5	17 1.7	12 2.4	14 2.8	107	2.14 ≈ 2.1

23.	14 1.4	29 2.9	30 3.0	26 2.6	9 1.8	22 4.4	130	2.6 ≈ 2.6
24.	27 2.7	29 2.9	28 2.8	35 3.5	18 3.6	17 3.4	154	3.08 ≈ 3.1
25.	37 3.7	24 2.4	33 3.3	35 3.5	19 3.8	13 2.6	161	3.22 ≈ 3.2
A-B-C-D-E-F Bölümlerindeki Strateji Kullanım Toplamları ve Ortalamaları								
Toplam	65.3	68.8	82.6	76.5	72.2	81.2		
Ortalama (sayıların yuvarlanımı ş biçimi)	2.612 ≈ 2.6	2.752 ≈ 2.8	3.304 ≈ 3.3	3.06 ≈ 3.1	2.888 ≈ 2.9	3.248 ≈ 3.2		
Gelen Ortalama	2.97 ≈ 3.0							

Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin çözümlenmesinde izlenen ilk yol sonucunda, Tablo 3.18.'de gösterilen A, B, C, D, E ve F bölümlerindeki toplam 50 soruya her bir öğrencinin verdiği yanıttan öğrencinin 'bireysel strateji kullanım genel ortalaması' bulunmuştur. Bu şekilde, Oxford'un (1990: 300) belirttiği yüksek, orta ve düşük düzey strateji kullanımları ortaya çıkarılmıştır. Genel ortalamalar bulunurken, daha önce bölüm 3.1.'de verilen Oxford'un (1990: 297) Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'ni puanlama sistemi (bkz. Tablo 3.1. s. 55) kullanılmıştır. Bu puanlama sistemine göre, bir öğrencinin her bir bölüme verdiği yanıtların ortalamaları toplanıp, toplam soru sayısı olan 50'ye bölünmelidir.

Öğrencilerin sorulan soruları özgürce yanıtlayabilmeleri için ad ve soyadlarını yazmaları istenmemiştir. Bu nedenle, araştırmacının kendisi tarafından her bir kağıda 1'den 25'e kadar numara verilerek çözümleme yoluna gidilmiştir.

Kaç öğrencinin yüksek düzeyde strateji kullandığının belirlenebilmesi için her bir öğrencinin bölümlere göre strateji kullanım genel ortalaması incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda, yüksek düzeyi gösteren 3.5–5.0 değerler arasındaki ortalamalar belirlenmiştir. Bulunan bu ortalamalar aşağıda verilmiştir:

2. öğrenci = 4.0

8. öğrenci = 3.5

12. öğrenci = 3.5

14. öğrenci = 3.8

18. öğrenci = 3.5

Bu ortalamaların anlamı, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin %20'sinin (5 kişi) yüksek düzeyde strateji kullandığıdır.

Yüksek düzey strateji kullanan öğrencilerin belirlenmesinden sonra, sorulara verilen yanıtlara göre orta düzeyde (2.5–3.4 arası) strateji kullanan öğrenciler de bulunmuştur. Bu öğrencilerin genel ortalamaları şu şekildedir:

1. öğrenci	= 2.6	9. öğrenci	= 3.3	17. öğrenci	= 2.6
3. öğrenci	= 3.3	10. öğrenci	= 3.4	19. öğrenci	= 3.1
4. öğrenci	= 2.9	11. öğrenci	= 2.9	23. öğrenci	= 2.6
5. öğrenci	= 2.9	15. öğrenci	= 3.0	24. öğrenci	= 3.1
6. öğrenci	= 2.9	16. öğrenci	= 2.6	25. öğrenci	= 3.2

Yukarıdaki ortalamalara dayalı olarak, öğrencilerin yarısından biraz fazlasının (%60) orta düzeyde strateji kullandığı anlaşılmaktadır. Bu sonuç öğrenci sayısına bağlı olarak düşünüldüğünde, 15 kişinin stratejileri 'bazen' kullandığı görülmektedir.

Son olarak, düşük düzeyde (1.0–2.4 arası) strateji kullanan öğrencilerin genel ortalamaları bulunmuştur. Bulunan bu ortalamalar aşağıdaki gibidir:

7. öğrenci	= 2.4
13. öğrenci	= 2.2
20. öğrenci	= 2.3
21. öğrenci	= 2.3
22. öğrenci	= 2.1

Bu ortalamalardan çıkan sonuç, öğrencilerin %20'sinin (5 kişi) İngilizceyi öğrenirken düşük düzeyde strateji kullandığıdır.

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin yukarıda açıklanmış olan yüksek, orta ve düşük düzey strateji kullanım sıklık ve yüzdeleri tablo halinde (Tablo 3.19.) şu şekilde özetlenebilir:

Tablo 3.19. Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki 25 Öğrencinin Yüksek, Orta ve Düşük Strateji Kullanım Sıklık ve Yüzdeleri

Strateji Kullanımı	Sıklık	Yüzde
Yüksek	5	20
Orta	15	60
Düşük	5	20
Toplam	25	100.0

Yukarıda yer alan Tablo 3.19.’da da gösterildiği gibi öğrencilerin %20’sinin (5 kişi) yüksek düzeyde, diğer %20’sinin de düşük düzeyde strateji kullandığı saptanmıştır. Öğrencilerin yarısından fazlasına işaret eden %60’lık kesimin ise strateji kullanımı orta düzeyde olmuştur.

Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği’nin çözümlenmesinde izlenen ikinci yolun sonucunda, Tablo 3.18.’de gösterilen “*A-B-C-D-E-F Bölümlerindeki Strateji Kullanım Toplamları ve Ortalamaları*” başlığı altındaki kısımlara bakılarak Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin grup olarak kullandığı stratejiler ve bu stratejilerin Oxford’un (1990) belirlediği 1-5 ölçü aralığındaki düzeyleri saptanmıştır. Bu tabloya göre, elde edilen tüm bölümlerin ortalamaları, ölçekteki sıralarına göre aşağıdaki gibidir:

Bellek Stratejileri (Bölüm A)	= 2.6
Bilişsel Stratejiler (Bölüm B)	= 2.8
Eksik Giderme Stratejileri (Bölüm C)	= 3.3
Üst-bilişsel Stratejiler (Bölüm D)	= 3.1
Duygusal Stratejiler (Bölüm E)	= 2.9
Sosyal Stratejiler (Bölüm F)	= 3.2

Tüm bu stratejilerin genel ortalaması alındığında, öğrencilerin strateji kullanımı 3.0 olarak bulunmuştur (bkz.Tablo 3.18.). Oxford’un (1990:300) orta düzey (2.5–3.4 arası) strateji kullanımını gösterdiğini belirttiği bu 3.0’lık değer anlama, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin İngilizceyi öğrenmede orta düzeyde strateji kullandığıdır.

Her ne kadar altı bölümün ortalaması orta düzey strateji kullanımını gösterse de her bir bölümün ortalaması birbirinin aynısı değildir. Eksik giderme grubundaki stratejiler, 3.3 ortalamayla 25 öğrenci arasında en sık kullanılan stratejiler olmuştur. Bunu sırasıyla sosyal (3.2) ve üst-bilişsel (3.1) gruplarındaki stratejiler izlemektedir. Bu stratejilerin öğrenciler

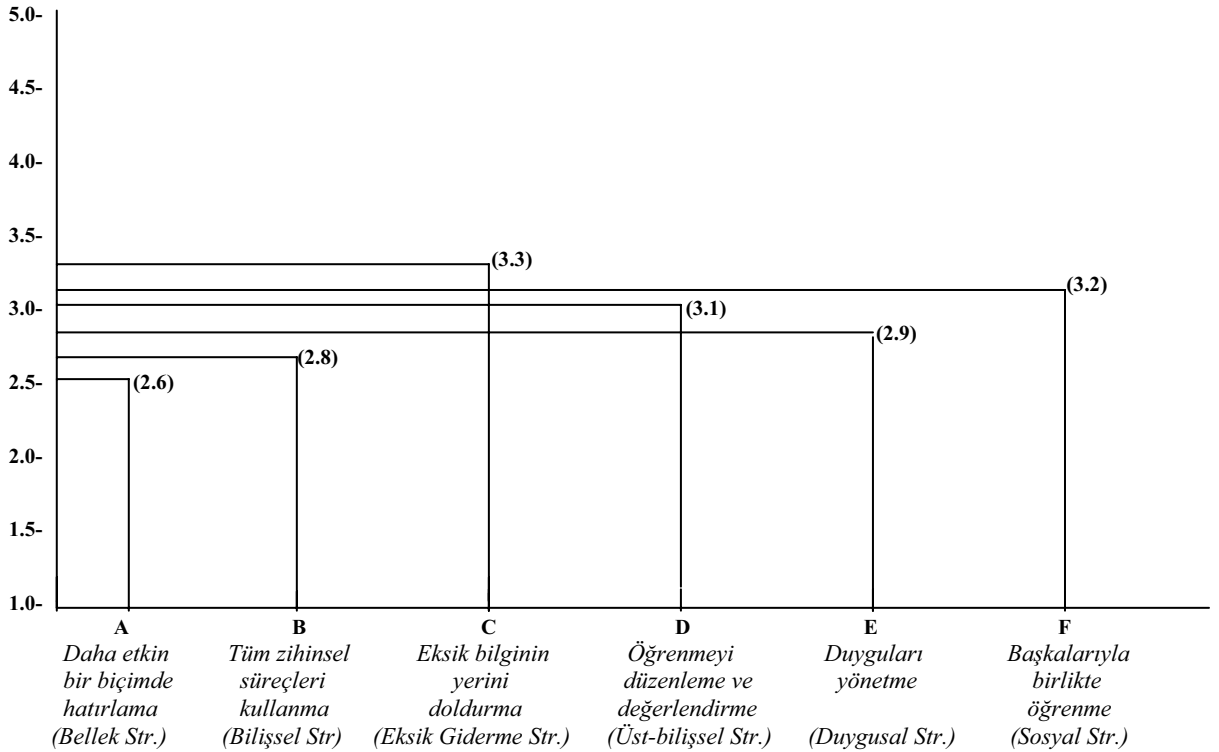
tarafından kullanılma sıklığı, daha alt sıradaki duygusal (2.9), bilişsel (2.8) ve bellek (2.6) stratejilerinden daha fazladır.

Yukarıda verilmiş olan bilgiler, tablo (Tablo 3.20.) ve çizgi grafik olarak (Grafik 3.2.) aşağıda gösterilmiştir:

Tablo 3.20. Y.T.Ü Hazırlık C Kurundaki 25 Öğrencinin Stratejileri Kullanım Sıklık ve Ortalaması

Strateji Grupları (<i>en sık kullanılan</i> <i>en az kullanılan</i> doğru sıralama)	Strateji Kullanım Sıklığı
	Ortalama
Eksik Giderme Stratejileri	3.3
Sosyal Stratejiler	3.2
Üst-bilişsel Stratejiler	3.1
Duygusal Stratejiler	2.9
Bilişsel Stratejiler	2.8
Bellek Stratejileri	2.6
Genel Ortalama	3.0

Grafik 3.2. Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki 25 Öğrencinin Stratejileri Kullanım Ortalamaları (Oxford, 1990: 300)

Sıradaki bölümde, Tablo 3.20.'de gösterilen 25 öğrencinin strateji kullanım sıklığı (en sık kullanılan, en düşüğe doğru sıralama) ile ilgili ayrıntılı açıklamalar, ayrı başlıklar olarak verilmiştir. Bu şekilde, her bir strateji grubunun alt grupları da açıklanmıştır. İlk olarak, 3.3 ortalamayla 25 öğrenci tarafından en sık kullanılan stratejiler olan eksik giderme grubundaki stratejilerle ilgili bilgi verilmiştir. Bu grubu sırasıyla sosyal (3.2), üst-bilişsel (3.1), duygusal (2.9), bilişsel (2.8) ve bellek (2.6) stratejileri izlemiştir. Tüm bu stratejilerin açıklanması sonucunda, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin ölçekteki 50 soruya verdiği yanıtlar, D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin verdiği yanıtların çözümlenmesindeki (bkz. bölüm 3.2.) gibi incelenmiştir. Soruların ölçtüğü stratejiler, ilk olarak bölüm 3.1. Tablo 3.2.'de gösterilmiş daha sonra ayrıntılarıyla bölüm 3.2.'de verildiğinden, sıradaki bölümde yalnızca Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin her bir strateji grubunu gösteren sorulara verdiği yanıtlar incelenmiştir.

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin verdiği yanıtların çözümlenmesinde olduğu gibi bu bölümde de Oxford'un (1990: 300) Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nin çözümlenmesi için anahtar olarak verdiği 5'li Likert ölçeği kullanılmıştır. Buna göre, 'daima veya neredeyse her zaman' ve 'sık sık' seçenekleri *yüksek*, 'bazen' seçeneği *düşük*, 'nadiren' ve 'asla veya neredeyse hiç' seçenekleri de *düşük* strateji kullanımlarını göstermektedir. Bu nedenle, öğrencilerin verdikleri yanıtlarda 'sık sık' ve 'daima veya neredeyse her zaman' seçenekleriyle, 'asla veya neredeyse hiç' ve 'nadiren' seçenekleri kendi içlerinde birer grup oluşturularak değerlendirilmiş, 'bazen' seçeneği olduğu gibi kalmıştır.

3.3.1. Eksik Giderme Stratejileri

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 3.3 ortalamayla en sık kullandığı strateji grubu eksik giderme stratejileri olmuştur. Bu stratejilerin alt iki grubuna (zekice tahmin etme ve konuşma ve yazmadaki sınırlamaların üstesinden gelme stratejileri)²⁵ bağlı on strateji, 21-30 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Aşağıda yer alan Tablo 3.21.'de, eksik giderme stratejilerinden on tanesini ölçen sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

²⁵İki alt grup ve bu gruplara bağlı on stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 3.2.2. (s. 67).

Tablo 3.21. Eksik Giderme Stratejilerini Ölçen Sorulardaki (21-30 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)

Bölüm C Eksik Giderme Stratejileri	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	21.	0	4 - %16	13 - %52	4 - %16	4 - %16
	22.	2 - %8	4 - %16	8 - %32	7 - %28	4 - %16
	23.	8 - %32	5 - %20	5 - %20	3 - %12	4 - %16
	24.	2 - %8	8 - %32	7 - %28	3 - %12	5 - %20
	25.	2 - %8	3 - %12	6 - %24	11 - %44	3 - %12
	26.	0	7 - %28	6 - %24	8 - %32	4 - %16
	27.	0	2 - %8	6 - %24	10 - %40	7 - %28
	28.	1 - %4	1 - %4	4 - %16	13 - %52	6 - %24
	29.	5 - %20	4 - %16	6 - %24	5 - %20	5 - %20
	30.	2 - %8	4 - %16	8 - %32	8 - %32	3 - %12

Oxford (1990: 300), ‘daima veya neredeyse her zaman’ ve ‘sık sık’ seçeneklerini *yüksek*, ‘bazen’ seçeneğini *düşük*, ‘nadiren’ ve ‘asla veya neredeyse hiç’ seçeneklerini de *düşük* strateji kullanımları olarak belirlemiştir. Bu nedenle, ‘sık sık’ ve ‘daima veya neredeyse her zaman’ seçenekleriyle, ‘asla veya neredeyse hiç’ ve ‘nadiren’ seçenekleri kendi içlerinde birer grup oluşturularak değerlendirilmiş, ‘bazen’ seçeneği olduğu gibi kalmıştır. Bu değerlendirme biçimi, Tablo 3.6. da dahil olmak üzere tüm strateji gruplarının çözümlenmesinde kullanılmıştır.

Dinleme ve okuma becerilerinin gelişiminde oldukça etkili olan ‘dile ilişkin ipuçlarını kullanma’ stratejisini 21. soru ölçmüştür. Bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %16’sının (4 kişi) duyduğu veya okuduğu yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını ‘nadiren’, %52’sinin de (13 kişi) ‘bazen’ tahmin etmeye çalıştıkları belirlenmiştir. ‘Daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ tahmin ettiklerini belirtenler ise öğrencilerin %32’sini (8 kişi) oluşturmaktadır.

22. soruda, dinleme ve okuma becerilerini geliştirici nitelikte olan ‘diğer ipuçlarını kullanma’ stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlarda, metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından ‘asla veya neredeyse hiç’ yararlanmayanlar ya da ‘nadiren’ yararlananlar öğrencilerin %24’üdür (6 kişi). Öğrencilerin %32’sinin (8 kişi) söz konusu nitelikteki uygulamalardan ‘bazen’ yararlandığı ortaya çıkmıştır. İpuçlarından ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ yaralandığını belirtenler ise öğrencilerin %44’ü (11 kişi) olup bu yüzde diğerlerine göre daha yüksektir.

Konuşma becerisini destekleyen ‘anadil kullanımına geçiş’ stratejisini ölçen 23. soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %52’sinin (13 kişi) cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsa, kendi dilindeki karşılığını ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmadığı ya da ‘nadiren’ kullandığını belirttiği ortaya konmaktadır. Bu veri de öğrencilerin yarısından fazlasını işaret etmektedir. Söz konusu stratejiyi ‘bazen’ kullananlar öğrencilerin %20’si (5 kişi) olup ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullananlar ise %28’idir (7 kişi).

24. soruda, konuşma becerisi üzerinde etkisi olan ‘yardım alma’ stratejisi ölçülmüştür. İletişim sırasında, iletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için öğrencilerin %40’ı (10 kişi) çevresindekilerden ‘asla veya neredeyse hiç’ yardım istemediği ya da ‘nadiren’ yardım istediğini belirtmiştir. Elde edilen bu yüzde diğerlerine kıyasla daha fazladır. Söz konusu konuda ‘bazen’ yardım isteyenler %28 (7 kişi) olup ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ isteyenler ise öğrencilerin %32’sini (8 kişi) oluşturmaktadır.

Konuşma becerisini destekleyici nitelikte olan ‘mimik ve jestleri kullanma’ stratejisini ölçen 25. soruya verilen yanıtlara göre, iletmek istedikleri mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketlerini öğrencilerin %20’sinin (5 kişi) ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmadığı ya da ‘nadiren’ kullandığı sonucu çıkmıştır. Bu stratejiyi öğrencilerin %24’ü (6 kişi) ‘bazen’, %56’sı ise (14 kişi) ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullandığını belirtmiştir.

Konuşma becerisine etkisi olan ‘iletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma’ stratejisini ölçen 26. soruya verilen yanıtlara bakıldığında, öğrencilerin %28’inin (7 kişi) iletmek istediği mesajı karşı tarafa iletmekte güçlükle karşılaşacağını sezmesi durumunda, iletişimden ‘nadiren’ kaçındığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %24’ü (6 kişi) ‘bazen’, %48’i (12 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ iletişimden kaçındıklarını belirtmiştir.

27. soruda, konuşma ve yazma becerilerine etki eden ‘konuyu seçme’ stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin verdikleri yanıtlara göre hakkında konuşabilecekleri ya da yazabilecekleri konuları, öğrencilerin %8’i (2 kişi) ‘nadiren’ seçmektedir. Bu stratejiyi ‘bazen’ seçenler, öğrencilerin %24’ünü (6 kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin %68’i ise (17 kişi) ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ hakkında konuşabilecek ya da yazabilecek konuları seçtiklerini belirterek, diğerlerinden oldukça yüksek düzeye çıkmışlardır.

28. soruda, konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesinde öğrencilerin başvurdukları ‘iletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma’ stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %8’inin (2 kişi), ifade edemeyeceği bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğini ‘asla veya neredeyse hiç’ değiştirmemekte ya da basitleştirmemekte veya bunları ‘nadiren’ yaptıkları belirlenmiştir. İletiyi ‘bazen’ değiştiren ya da basitleştirenler, öğrencilerin %16’sıdır (4 kişi). Öğrencilerin %76’sı (19 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ değiştirerek ya da basitleştirerek seçenekler arasında büyük çoğunluğu sağlamaktadır.

Öğrencinin konuşma ve yazma becerisinin gelişimine destek olan ‘yeni sözcükler türetme’ stratejisini 29. soru ölçmüştür. Öğrencilerin %36’sı (9 kişi), iletmek istedikleri mesajı iletebilmek için yeni sözcükleri ‘asla veya neredeyse hiç’ bulmaya çalışmadıklarını ya da ‘nadiren’ bulmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin %24’ü (6 kişi) ‘bazen’; %40’ı (10 kişi) ise bu stratejiyi ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ kullandıklarını belirterek çoğunluğu oluşturmaktadır.

Eksik giderme grubundaki stratejilerin ölçüldüğü son soru olan 30. soruda, öğrencilerin konuşma ve yazma becerilerinin gelişmesinde etkili olan ‘dolambaçlı yollarla anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma’ stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %24’ü (6 kişi), söylemek istediği sözcüğü bilmiyorsa, o sözcüğün eşanlamlısını ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmadığını ya da o sözcüğü tarif etmediğini veya ‘nadiren’ bu uygulamaları gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Öğrencilerin %32’si (8 kişi), sözcüğün eşanlamlısını ‘bazen’ kullandıklarını ya da sözcüğü tarif ettiklerini; %44’ü ise (11 kişi) ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ bu stratejiye başvurduklarını belirtmişlerdir.

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin en sık kullandığı eksik giderme grubundaki stratejilerin kendi içinde en yüksek kullanımdan en düşüğe sıralanışı %’leriyle birlikte Tablo 3.22.’de verilmiştir. Bu çeşit bir uygulama yardımıyla, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken eksik giderme stratejileri içinde en sık ve en az hangi stratejileri kullandıkları gösterilebilmiştir. Eksik giderme stratejilerinin ölçüldüğü ölçekteki sorular da italik biçimde yazılarak parantez içinde gösterilmiştir.

Tablo 3.22. Eksik Giderme Stratejilerinin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)

EKSİK GİDERME STRATEJİLERİ	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %76	- İletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma (28.soru: <i>İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.</i>)
2. %68	- Konuyu seçme (27.soru: <i>Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.</i>)
3. %56	- Mimik ve jestleri kullanma (25.soru: <i>İletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketleri kullanırım.</i>)
4. %48	- İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma (26.soru: <i>İletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletmekte güçlükle karşılaşacağımı sezersem iletişim kurmaktan kaçınırım.</i>)
5. %44	- Dolambaçlı yollardan anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma (30.soru: <i>Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsam eşanlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.</i>)
6. %40	-Yeni sözcükler türetme (29.soru: <i>İletmek istediğim mesajı iletebilmek için yeni sözcükler bulmaya çalışırım.</i>)
7. %32	- Dile ilişkin ipuçlarını kullanma (21.soru: <i>Duyduğum veya okuduğum yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını tahmin etmeye çalışırım.</i>)
8. %32	- Yardım alma (24.soru: <i>İletişim sırasında, iletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletebilmek için çevremdekilerden yardım isterim.</i>)
9. %28	- Anadil kullanımına geçiş (23.soru: <i>Cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsam kendi dilimdeki karşılığını kullanırım.</i>)
10. %16	- Diğer ipuçlarını kullanma (22.soru: <i>Metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından yararlanırım.</i>)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %52	- Dile ilişkin ipuçlarını kullanma (21.soru: <i>Duyduğum veya okuduğum yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını tahmin etmeye çalışırım.</i>)
2. %32	- Diğer ipuçlarını kullanma (22.soru: <i>Metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından yararlanırım.</i>)
3. %32	- Dolambaçlı yollardan anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma (30.soru: <i>Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsam eşanlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.</i>)
4. %28	- Yardım alma (24.soru: <i>İletişim sırasında, iletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletebilmek için çevremdekilerden yardım isterim.</i>)
5. %24	- Mimik ve jestleri kullanma (25.soru: <i>İletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketleri kullanırım.</i>)
6. %24	- İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma (26.soru: <i>İletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletmekte güçlükle karşılaşacağımı</i>

	<i>sezersem iletişim kurmaktan kaçınırım.)</i>
7. %24	- Konuyu seçme (27.soru: <i>Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.</i>)
8. %24	- Yeni sözcükler türetme (29.soru: <i>İletmek istediğim mesajı iletebilmek için yeni sözcükler bulmaya çalışırım.</i>)
9. %24	- Dolambaçlı yollardan anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma (30.soru: <i>Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsam eşanlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.</i>)
10. %20	- Anadil kullanımına geçiş (23.soru: <i>Cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsam kendi dilimdeki karşılığını kullanırım.</i>)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %52	- Anadil kullanımına geçiş (23.soru: <i>Cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsam kendi dilimdeki karşılığını kullanırım.</i>)
2. %40	- Yardım alma (24.soru: <i>İletişim sırasında, iletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletebilmek için çevremdekilerden yardım isterim.</i>)
3. %36	- Yeni sözcükler türetme (29.soru: <i>İletmek istediğim mesajı iletebilmek için yeni sözcükler bulmaya çalışırım.</i>)
4. %28	- İletişimden kısmen ya da tamamen kaçınma (26.soru: <i>İletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletmekte güçlüklerle karşılaşacağımı sezersem iletişim kurmaktan kaçınırım.</i>)
5. %24	- Diğer ipuçlarını kullanma (22.soru: <i>Metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından yararlanırım.</i>)
6. %24	- Dolambaçlı yollardan anlatma ya da eşanlamlılardan yararlanma (30.soru: <i>Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsam eşanlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.</i>)
7. %20	- Mimik ve jestleri kullanma (25.soru: <i>İletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketleri kullanırım.</i>)
8. %16	- Dile ilişkin ipuçlarını kullanma (21.soru: <i>Duyduğum veya okuduğum yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını tahmin etmeye çalışırım.</i>)
9. %8	- Konuyu seçme (27.soru: <i>Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.</i>)
10. %8	- İletiyi düzeltme ya da ona yakın tahminde bulunma (28.soru: <i>İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.</i>)

3.3.2. Sosyal Stratejiler

Sosyal stratejiler, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 3.2 ortalamayla en sık kullandığı ikinci strateji grubu olmuştur. Aşağıda yer alan Tablo 3.23.'de, sosyal stratejilerden üçünü (soru sorma, başkalarıyla işbirliği, başkalarıyla empati kurma stratejileri)²⁶ ve bunlara bağlı altı stratejiyi ölçen sorulara (46-50 arası) öğrencilerin verdikleri yanıtlar gösterilmiştir.

²⁶ Üç alt grup ve bu gruplara bağlı beş stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 3.2.1. (s. 64).

Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

Tablo 3.23. Sosyal Stratejileri Ölçen Sorulardaki (46-50 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)

Bölüm F Sosyal Stratejileri	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	46.	3 - %12	3 - %12	8 - %32	7 - %28	4 - %16
	47.	1 - %4	3 - %12	7 - %28	9 - %36	5 - %20
	48.	0	5 - %20	8 - %32	7 - %28	5 - %20
	49.	5 - %20	3 - %12	8 - %32	7 - %28	2 - %8
	50.	3 - %12	7 - %28	4 - %16	8 - %32	3 - %12

46. soruda, dinleme ve okuma becerilerini geliştirici nitelikte olan 'açığa kavuşturma ya da doğruluğunu kanıtlama' stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlarda, konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini 'asla veya neredeyse hiç' istemeyen ya da 'nadiren' isteyenler öğrencilerin %24'üdür (6 kişi). Öğrencilerin %32'sinin (8 kişi) 'bazen' istediği görülmüştür. 'Daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' isteyenler ise öğrencilerin %44'ü (11 kişi) olup bu yüzde diğerlerine oranla daha yüksektir.

47. soruda, konuşma ve yazma becerilerine etki eden düzeltme isteme stratejisi ölçülmüştür. Verilen yanıtlara göre yabancı dil öğrenirken yaptıkları yanlışların düzeltilmesini öğrencilerin %16'sı (4 kişi) 'asla veya neredeyse hiç' istememekte ya da 'nadiren' istemektedir. 'Bazen' isteyenler öğrencilerin %28'ini (7 kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin %56'sı ise (14 kişi) yanlışların düzeltilmesini 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' istediğini belirterek, işaretlenen diğer seçeneklere oranla daha yüksek bir yüzdeye ulaşmıştır.

Tüm becerileri destekleyici nitelikte olan 'akranlarıyla işbirliği' ve 'erek dili iyi kullananlarla işbirliği' stratejilerinin her ikisini de 48. soru ölçmektedir. Bu soruya verilen yanıtlara göre, öğrencilerin %20'sinin (5 kişi) yabancı dili öğrenmelerine yardımcı olması için arkadaşları ya da İngilizceyi daha iyi bilen kişilerle 'nadiren' yardımlaştığı sonucu çıkmıştır. Bu stratejiyi, öğrencilerin %32'si (8 kişi) 'bazen', %48'i (13 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullandığını belirtmiştir.

Tüm becerilerin gelişmesinde etkisi olan ‘kültürel anlayışı geliştirme’ stratejisini ölçen 49. soruya verilen yanıtlara bakıldığında, öğrencilerin %32’sinin (8 kişi) kültürleri hakkında bilgi edinerek, dilini öğrendikleri insanları ‘asla veya neredeyse hiç’ anlamaya çalışmadıkları ya da ‘nadiren’ anlamaya çalıştıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin %32’si (8 kişi) ‘bazen’, %36’sı (9 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ o insanları anlamaya çalıştıklarını belirtmiştir.

Sosyal gruptaki stratejilerin ölçüldüğü son soru olan 50. soruda, öğrencilerin tüm becerilerinin gelişmesinde etkili olan ‘başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma’ stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %40’ı (10 kişi), davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiği insanların duygu ve düşüncelerini ‘asla veya neredeyse hiç’ anlamaya çalışmamakta ya da ‘nadiren’ bu stratejiyi uygulamaktadır. Bu stratejiyi ‘bazen’ kullananlar öğrencilerin %16’sını (4 kişi), ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ kullananlar ise öğrencilerin %44’ünü (11 kişi) oluşturmaktadır.

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 3.2 ortalamayla ikinci sırada kullandığı sosyal gruptaki stratejilerin kendi içinde en yüksek kullanımdan en düşüğe doğru sıralanışı %’leriyle birlikte Tablo 3.24.’te verilmiştir. Bu şekilde gösterilerek, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken sosyal stratejiler içinde en sık ve en az hangi stratejileri kullandıkları görülmektedir. Aşağıda yer alan tabloda, sosyal stratejilerin ölçüldüğü sorular ise italik olarak parantez içinde yazılmıştır.

Tablo 3.24. Sosyal Stratejilerin Kullanım %’lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)

SOSYAL STRATEJİLER	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı (‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’)	
1. %56	- Düzeltme isteme (47. soru: <i>Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışların düzeltilmesini isterim.</i>)
2. %48	- Akranlarıyla işbirliği ve erek dili iyi kullananlarla işbirliği (48. soru: <i>Öğrenmeme yardımcı olmaları için arkadaşlarımla ya da İngilizceyi iyi bilen kişilerle yardımlaşırım.</i>)
3. %44	- Açığa kavuşturma (46. soru: <i>Konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerinin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini isterim.</i>)
4. %44	- Başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma (50. soru: <i>Davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiğim insanların duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.</i>)
5. %36	- Kültürel anlayışı geliştirme (49. soru: <i>Kültürleri hakkında bilgi edinerek dilini öğrendiğim insanları anlamaya çalışırım.</i>)

Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %32	- Açığa kavuşturma (46. soru: Konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerinin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini isterim.)
2. %32	- Akranlarıyla işbirliği ve erek dili iyi kullananlarla işbirliği (48. soru: Öğrenmeme yardımcı olmaları için arkadaşlarımla ya da İngilizceyi iyi bilen kişilerle yardımlaşırım.)
3. %32	- Kültürel anlayışı geliştirme (49. soru: Kültürleri hakkında bilgi edinerek dilini öğrendiğim insanları anlamaya çalışırım.)
4. %28	- Düzeltme isteme (47. soru: Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışların düzeltilmesini isterim.)
5. %16	- Başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma (50. soru: Davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiğim insanların duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %40	- Başkalarının duygu ve düşüncelerinin farkında olma (50. soru: Davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiğim insanların duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.)
2. %32	- Kültürel anlayışı geliştirme (49. soru: Kültürleri hakkında bilgi edinerek dilini öğrendiğim insanları anlamaya çalışırım.)
3. %24	- Açığa kavuşturma (46. soru: Konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerinin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini isterim.)
4. %20	- Akranlarıyla işbirliği ve erek dili iyi kullananlarla işbirliği (48. soru: Öğrenmeme yardımcı olmaları için arkadaşlarımla ya da İngilizceyi iyi bilen kişilerle yardımlaşırım.)
5. %16	- Düzeltme isteme (47. soru: Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışların düzeltilmesini isterim.)

3.3.3. Üst-bilişsel Stratejiler

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 3.1 ortalamayla üçüncü sırada kullandığı strateji grubu üst-bilişsel stratejileridir. Bu stratejilerin alt gruplarından üçüne (öğrencinin öğrenmesini merkez alma, öğrenmesini düzenleme ve planlama ve öğrenmesini değerlendirme stratejileri)²⁷ bağlı on strateji, 31-40 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Bu sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar, Tablo 3.25.'te (s. 105) verilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte gösterilmiştir:

²⁷ Üç alt grup ve bunlara bağlı on stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 3.2.3. (s. 72).

Tablo 3.25. Üst-bilişsel Stratejileri Ölçen Sorulardaki (31-40 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)

Bölüm D Üst-bilişsel Stratejiler	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	31.	3 - %12	8 - %32	5 - %20	4 - %16	5 - %20
	32.	5 - %20	6 - %24	7 - %28	2 - %8	5 - %20
	33.	3 - %12	10 - %40	2 - %8	5 - %20	5 - %20
	34.	1 - %4	5 - %20	8 - %32	5 - %20	6 - %24
	35.	4 - %16	6 - %24	5 - %20	9 - %36	1 - %4
	36.	0	8 - %32	8 - %32	6 - %24	3 - %12
	37.	3 - %12	1 - %4	6 - %24	8 - %32	7 - %28
	38.	3 - %12	6 - %24	9 - %36	3 - %12	4 - %16
	39.	1 - %4	9 - %36	2 - %8	9 - %36	4 - %16
	40.	3 - %12	8 - %32	8 - %32	6 - %24	0

31. soruda, tüm becerilerinin gelişmesinde öğrencilere destek olan önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %44'ü (11 kişi), dil öğrenimlerine yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini 'asla veya neredeyse hiç' anlamaya çalışmamakta ya da 'nadiren' bunu yapmaktadır. Söz konusu amaçla dilin nasıl işlediğini 'bazen' anlamaya çalışanlar, öğrencilerin %20'sini (5 kişi), 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' anlamaya çalışanlar ise öğrencilerin %36'sını (9 kişi) oluşturmaktadır.

Tüm becerilerin gelişmesinde etkisi olan düzenleme stratejisini ölçen 32. soruya verilen yanıtlara bakıldığında, öğrencilerin %44'ü (11 kişi) 'asla veya neredeyse hiç' İngilizce çalışmak için bir defter tutmamakta ve yeni öğrendiklerini yer, tarih, ışıklandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırmamakta ya da 'nadiren' bu uygulamalara başvurmaktadır. Öğrencilerin %28'i (7 kişi) 'bazen', diğer %28'i (7 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' bu stratejiyi kullanmaktadır.

33. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan 'hedefler ve amaçlar saptama' stratejisi ölçülmüştür. İngilizce öğrenim çalışmaları için öğrencilerin %52'si (13 kişi) 'asla veya neredeyse hiç' kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlememekte ya da 'nadiren' belirlemektedir. Bu tür hedefleri 'bazen' belirleyenler, öğrencilerin %8'i (2 kişi) olup 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' belirleyenler ise, öğrencilerin %40'ını (10 kişi) oluşturmaktadır.

34. soruda, dinleme ve okuma becerileriyle ilgili olan ‘dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme’ stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %24’ü (6 kişi), ‘asla veya neredeyse hiç’ daha çok gereksinim duyduğu becerilere daha az gereksinim duyduklarına kıyasla daha çok zaman harcamamakta ve öncelik tanımamakta ya da ‘nadiren’ daha çok zaman harcayarak öncelik tanımaktadırlar. Öğrencilerin %32’sinin (8 kişi) ‘bazen’, %44’ünün (11 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ gereksinim duyduğu stratejiye daha çok zaman harcayarak öncelik tanıdığı ortaya çıkmıştır.

Öğrencinin tüm becerilerinin gelişiminde destek olan ‘bir dil etkinliği için planlama yapma’ stratejisini 35. ve 37. sorular birlikte ölçmüştür. 35. soruya verilen yanıtlara göre, sonunda ulaşmak istediği amacına bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağını ‘asla veya neredeyse hiç’ planlamayan ya da ‘nadiren’ planlayanlar, öğrencilerin %40’dır (10 kişi). Öğrencilerin %20’si (5 kişi) ‘bazen’, geriye kalan %40 ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ planlama yapmaktadır. 37. soruya verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin %16’sının (4 kişi), yapacağı dil çalışmalarını önceden ‘asla veya neredeyse hiç’ planlamadığı ya da ‘nadiren’ planladığı görülmüştür. Dil çalışmalarını ‘bazen’ planlayanlar öğrencilerin %24’üdür (6 kişi). ‘Daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ planlama yapanlar ise öğrencilerin %60’ını (15 kişi) oluşturarak diğerlerinden daha yüksek bir yüzdeye ulaşmıştır.

Tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan bir dil etkinliğinin amacını belirleme stratejisini ölçen 36. soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde, öğrencilerin %32’sinin (8 kişi) yaptıkları dil çalışmalarının amacını ‘nadiren’, diğer %32’sinin de (8 kişi) ‘bazen’ anlamaya çalıştığı görülmüştür. Bu stratejiyi ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ uyguladıklarını belirtenler ise öğrencilerin %36’sını (9 kişi) oluşturmaktadır.

38. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde etkisi olan ‘alıştırma yapma fırsatlarını araştırma’ stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %36’sı (9 kişi), televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya ‘asla veya neredeyse hiç’ çalışmamakta ya da ‘nadiren’ bunun için çaba göstermekte; diğer %36’sı da (9 kişi) ‘bazen’ çalışmaktadır. Bu stratejiyi ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullananlar ise öğrencilerin %28’ini (7 kişi) oluşturmaktadır.

39. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde etkisi olan ‘öğrencilerin kendi kendini gözlemleme’ stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %40’ının (10 kişi), İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığı hataları ‘asla veya neredeyse

hiç' fark etmediği ya da 'nadiren' fark ettiği anlaşılmıştır. 'Bazen' fark edenler, öğrencilerin %8'idir (2 kişi). Öğrencilerin %52'si (13 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' yaptıkları hataları fark ettiklerini belirtmişlerdir.

Üst-bilişsel gruptaki stratejilerin ölçüldüğü son soru olan 40. soruda, öğrencilerin tüm becerilerinin gelişmesinde etkili olan kendi kendini değerlendirme stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %44'ü (11 kişi), dil öğrenim gelişimini, öğrendiği dili veya dil öğrenim planını 'asla veya neredeyse hiç' değerlendirmemekte ya da bunu 'nadiren' yapmaktadır. Öğrencilerin %32'sinin (8 kişi) bu tür değerlendirmeyi 'bazen' yaptıkları anlaşılmıştır. Verilen yanıtlara göre öğrencilerin %24'ünün (6 kişi) ise bu stratejiyi 'sık sık' kullandığı görülmüştür.

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 3.1 ortalamayla üçüncü sırada kullandığı üst-bilişsel gruptaki stratejilerin kendi içinde en sık kullanımdan en az kullanıma doğru sıralanışı %'leriyle birlikte Tablo 3.26.'da verilmiştir. Bu şekilde öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken üst-bilişsel stratejiler içinde en sık ve en düşük hangi stratejileri kullandıkları gösterilebilmiştir.

Tablo 3.26. Üst-bilişsel Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)

ÜST-BİLİŞSEL STRATEJİLER	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %60	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (37. soru: <i>Yapacağım dil çalışmalarını önceden planlarım –yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-</i>)
2. %52	- Kendi kendini gözlemleme (39. soru: <i>İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim.</i>)
3. %44	- Dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme (34. soru: <i>Daha çok gereksinim duyduğum becerilere, daha az gereksinim duyduklarıma kıyasla daha çok zaman harcayarak öncelik tanırım.</i>)
4. %40	- Hedefler ve amaçlar saptama (33. soru: <i>İngilizce çalışmalarım için kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlerim.</i>)
5. %40	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (35. soru: <i>Sonunda ulaşmak istediğim amacıma bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağımı planladım.</i>)
6. %36	- Önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme (31. soru: <i>Dil öğrenmeye yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini anlamaya çalışırım.</i>)
7. %36	- Bir dil etkinliğinin amacını belirleme (36. soru: <i>Yaptığım dil çalışmalarının amacını anlamaya çalışırım.</i>)
8. %28	- Düzenleme (32. soru: <i>İngilizce çalışmak için bir defter tutarım ve yeni öğrendiklerimi yer, tarih,</i>

<i>ışıklandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırırım.)</i>	
9. %28	- Alıştırma yapma fırsatlarını araştırma (38. soru: Televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya çalışırım.)
10. %24	- Kendi kendini değerlendirme 40. soru: Dil öğrenim gelişimimi, öğrendiğim dili ve dil öğrenim planımı değerlendiririm.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %36	- Alıştırma yapma fırsatlarını araştırma (38. soru: Televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya çalışırım.)
2. %32	- Dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme (34. soru: Daha çok gereksinim duyduğum becerilere, daha az gereksinim duyduklarıma kıyasla daha çok zaman harcayarak öncelik tanırım.)
3. %32	- Bir dil etkinliğinin amacını belirleme (36. soru: Yaptığım dil çalışmalarının amacını anlamaya çalışırım.)
4. %32	- Kendi kendini değerlendirme (40. soru: Dil öğrenim gelişimimi, öğrendiğim dili ve dil öğrenim planımı değerlendiririm.)
5. %28	- Düzenleme (32. soru: İngilizce çalışmak için bir defter tutarım ve yeni öğrendiklerimi yer, tarih, ı ışıklandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırırım.)
6. %20	- Önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme (31. soru: Dil öğrenmeye yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini anlamaya çalışırım.)
7. %24	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (37. soru: Yapacağım dil çalışmalarını önceden planlarım –yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-)
8. %20	- B Bir dil etkinliği için planlama yapma (35. soru: Sonunda ulaşmak istediğim amacıma bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağımı planladım.)
9. %8	- Hedefler ve amaçlar saptama (33. soru: İngilizce çalışmalarım için kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlerim.)
10. %8	- Kendi kendini gözlemleme (39. soru: İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %52	- Hedefler ve amaçlar saptama (33. soru: İngilizce çalışmalarım için kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlerim.)
2. %44	- Önceden bilinen materyallerle genel özetleme yapma ve ilişkilendirme (31. soru: Dil öğrenmeye yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini anlamaya çalışırım.)
3. %44	- Düzenleme (32. soru: İngilizce çalışmak için bir defter tutarım ve yeni öğrendiklerimi yer, tarih, ı ışıklandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırırım.)
4. %44	- Kendi kendini değerlendirme (40. soru: Dil öğrenim gelişimimi, öğrendiğim dili ve dil öğrenim planımı değerlendiririm.)
5. %40	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (35. soru: Sonunda ulaşmak istediğim amacıma bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağımı planladım.)
6. %40	- Kendi kendini gözlemleme (39. soru: İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim.)

7. %36	- Alıştırma yapma fırsatlarını araştırma (38. soru: Televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya çalışırım.)
8. %32	- Bir dil etkinliğinin amacını belirleme (36. soru: Yaptığım dil çalışmalarının amacını anlamaya çalışırım.)
9. %24	- Dinlemeye odaklanmak için konuşmayı erteleme (34. soru: Daha çok gereksinim duyduğum becerilere, daha az gereksinim duyduklarım kıyasla daha çok zaman harcayarak öncelik tanırım.)
10. %16	- Bir dil etkinliği için planlama yapma (37. soru: Yapacağım dil çalışmalarını önceden planlarım –yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-)

3.3.4. Duygusal Stratejiler

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 2.9 ortalamaıyla dördüncü sırada kullandığı strateji grubu duygusal stratejileridir. Bu stratejilerin üç alt grubuna (öğrencinin endişesini azaltma, kendi kendini yüreklendirme ve duygusal tansiyonunu ölçme stratejileri)²⁸ bağlı beş strateji, 41-45 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Aşağıda yer alan Tablo 3.27.’de, duygusal stratejilerden beşini ölçen sorulara, öğrencilerin verdikleri yanıtlar gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %’leriyle birlikte verilmiştir:

Tablo 3.27. Duygusal Stratejileri Ölçen Sorulardaki (41-45 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %’si (Y.T.Ü.)

Bölüm E Duygusal Stratejiler	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	41.	5 - %20	6 - %24	4 - %16	8 - %32	2 - %8
	42.	7 - %28	4 - %16	6 - %24	7 - %28	1 - %4
	43.	2 - %8	6 - %24	4 - %16	9 - %36	4 - %16
	44.	2 - %8	5 - %20	7 - %28	9 - %36	2 - %8
	45.	7 - %28	6 - %24	5 - %20	6 - %24	1 - %4

41. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma stratejisi ölçülmüştür. Dil öğrenirken karşılaştığı güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama tekniklerini öğrencilerin %44’ü (11 kişi) ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmamakta ya da ‘nadiren’ kullanmaktadır. Bu teknikleri ‘bazen’ kullananlar öğrencilerin %16’sı (4 kişi) olup ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullananlar ise, öğrencilerin %40’ını (10 kişi) oluşturmaktadır.

²⁸ Üç alt grup ve bu gruplara bağlı beş stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 3.2.5. (s. 82).

Tüm becerileri destekleyici nitelikte olan ‘müzikten yararlanma’ ve ‘gülmeden yaralanma’ stratejilerinin her ikisini de 42. soru ölçmektedir. Verilen yanıtlara göre, öğrencilerin %44’ü (11 kişi) ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için ‘asla veya neredeyse hiç’ espri yapmamakta ya da klasik müzik dinlememekte veya ‘nadiren’ bunları yapmakta olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin %24’ü (6 kişi) ‘bazen’ espri yapmakta ya da klasik müzik dinlemektedir. Bu stratejileri ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullananlar ise, öğrencilerin %32’sidir (8 kişi).

Öğrencilerin tüm becerilerinin gelişimine destek olan ‘olumlu sözler söyleme’ stratejisi 43. soruda ölçülmüştür. Öğrencilerin %32’si (8 kişi), öğrenme konusunda kendine daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendini ‘asla veya neredeyse hiç’ cesaretlendirmemekte ya da bunu ‘nadiren’ yapmaktadır. Öğrencilerin %16’sı (4 kişi) ‘bazen’, %52’si ise, ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ kendini cesaretlendirmeye çalışarak çoğunluğu oluşturmaktadır.

Tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan ‘akılcı riske girme’ stratejisini ölçen 44. soruya verdikleri yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin %28’inin (7 kişi), kendini olumlu biçimde yargılayarak hata yapma riskini ‘asla veya neredeyse hiç’ göze almadığı ya da ‘nadiren’ göze aldığı; diğer %28’inin de (7 kişi) ‘bazen’ risk aldığı görülmüştür. ‘Daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ risk almayı göze alanlar ise, öğrencilerin %44’ünü (11 kişi) oluşturmaktadır.

Duygusal gruptaki stratejilerin ölçüldüğü son soru olan 45. soruda üç strateji birden ölçülmüştür. Bunlar, öğrencilerin tüm becerilerinin gelişmesinde etkili olan ‘bedenini dinleme’, ‘bir dil öğrenme günlüğü tutma’ ve ‘başkasıyla duygularını tartışma’ stratejileridir. Öğrencilerin %52’si (13 kişi), ‘asla veya neredeyse hiç’ beden yorgunluğunu dikkate almadığını, günlük yazmadığını ya da diğerleriyle tartışmadığı, böylece kendi duygularının farkında olmadığını veya bunları ‘nadiren’ uyguladığı belirtmiştir. Bu yüzde, öğrencilerin yarısından biraz fazlasını işaret etmektedir. Öğrencilerin %20’si (5 kişi) ‘bazen’, %28’i ise (7 kişi) ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ bu stratejileri kullandığını belirtmiştir.

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 2.9 ortalamayla dördüncü sırada kullandığı duygusal gruptaki stratejilerin kendi içinde en yüksek kullanımdan en düşüğe sıralanışı %’leriyle birlikte Tablo 3.28.’de verilmiştir. Bu yolla, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken duygusal stratejiler içinde en sık ve en az hangi stratejileri kullandıkları görülebilmektedir.

Tablo 3.28. Duygusal Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)

DUYGUSAL STRATEJİLER	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %52	- Olumlu sözler kullanma (43. soru: Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendimi cesaretlendiririm.)
2. %52	- Bedenini dinleme, bir dil günlüğü tutma ve bir başkasıyla duygularını tartışma (45. soru: Beden yorgunluğu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm.)
3. %44	- Akıllıca riske girme (44. soru: İngilizce konuşurken –kendimi olumlu biçimde yargılayarak- hata yapma riskini göze alırım.)
4. %40	- Gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma (41. soru: Dil öğrenirken karşılaştığım güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama teknikleri kullanırım.)
5. %32	- Müzikten yararlanma ve gülmeden yararlanma (42. soru: Ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %28	- Akıllıca riske girme (44. soru: İngilizce konuşurken –kendimi olumlu biçimde yargılayarak- hata yapma riskini göze alırım.)
2. %24	- Müzikten yararlanma ve gülmeden yararlanma (42. soru: Ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.)
3. %20	- Bedenini dinleme, bir dil günlüğü tutma ve bir başkasıyla duygularını tartışma (45. soru: Beden yorgunluğu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm.)
4. %16	- Gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma (41. soru: Dil öğrenirken karşılaştığım güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama teknikleri kullanırım.)
5. %16	- Olumlu sözler kullanma (43. soru: Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendimi cesaretlendiririm.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %52	- Bedenini dinleme, bir dil günlüğü tutma ve bir başkasıyla duygularını tartışma (45. soru: Beden yorgunluğu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm.)
2. %44	- Gittikçe artan oranda dinlenme, derin nefes alma ya da meditasyondan yararlanma (41. soru: Dil öğrenirken karşılaştığım güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama teknikleri kullanırım.)
3. %44	- Müzikten yararlanma ve gülmeden yararlanma (42. soru: Ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.)
4. %32	- Olumlu sözler kullanma (43. soru: Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendimi cesaretlendiririm.)
5. %28	- Akıllıca riske girme (44. soru: İngilizce konuşurken –kendimi olumlu biçimde yargılayarak- hata yapma riskini göze alırım.)

3.3.5. Bilişsel Stratejiler

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 2.8 ortalamayla beşinci sırada kullandığı strateji grubu bilişsel stratejilerdir. Bu stratejilerin dört alt grubuna (pratik yapma, ileti alma ve gönderme, çözümleme ve neden gösterme ve son olarak girdi ve çıktılar için yapı oluşturma stratejileri)²⁹ bağlı on tanesi, 11-20 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Bilişsel stratejilerden on tanesini ölçen sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar, aşağıda yer alan Tablo 3.29.'da gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

Tablo 3.29. Bilişsel Stratejileri Ölçen Sorulardaki (11-20 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)

	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
Bölüm B Bilişsel Stratejiler	11.	2 - %8	9 - %36	7 - %28	4 - %16	3 - %12
	12.	5 - %20	12 - %48	6 - %24	2 - %8	0
	13.	2 - %8	9 - %36	8 - %32	5 - %20	1 - %4
	14.	2 - %8	6 - %24	8 - %32	6 - %24	3 - %12
	15.	4 - %16	6 - %24	11 - %44	4 - %16	0
	16.	3 - %12	8 - %32	5 - %20	3 - %12	6 - %24
	17.	0	7 - %28	5 - %20	8 - %32	5 - %20
	18.	4 - %16	2 - %8	11 - %44	5 - %20	2 - %8
	19.	4 - %16	10 - %40	6 - %24	4 - %16	1 - %4
	20.	6 - %24	5 - %20	10 - %40	3 - %12	1 - %4

11. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde öğrencilere destek olan 'önceden yineleme' stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlardan öğrencilerin %44'ünün (11 kişi), uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar 'asla veya neredeyse hiç' söylememekte ya da yazmamakta veya bunları 'nadiren' yapmakta olduğu anlaşılmıştır. Bu stratejiyi 'bazen' kullananlar öğrencilerin %28'ini (7 kişi), diğer %28'ini (7 kişi) ise 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' kullananlar oluşturmaktadır.

Dinleme, konuşma ve yazma becerileri üzerinde etkisi olan ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma stratejisini 12. soru ölçmüştür. Verilen yanıtlara bakıldığında, öğrencilerin %68'inin (17 kişi), yeni öğrendiği dilin seslerin ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları 'asla veya neredeyse hiç' yapmamakta ya da 'nadiren' yapmakta olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %24'ü (6 kişi) 'bazen', %8 (2 kişi) gibi öğrencilerin oldukça az

²⁹ Dört alt grup ve bu gruplara bağlı on stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 3.2.4. (s. 76).

bir kısmı ise, ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ uygulama çalışmaları yapığını belirtmiştir.

Öğrencinin tüm becerilerinin gelişimine destek olan formül ve kalıpları tanıma ve kullanma stratejisini 13. soru ölçmüştür. Öğrencilerin %44’ü (11 kişi), konuşma kalıplarını ‘asla veya neredeyse hiç’ tanınamakta ve bunları kullanmamakta ya da ‘nadiren’ tanıyıp kullanmaktadır. Bu stratejiyi öğrencilerin %32’si (8 kişi) ‘bazen’, %24’ü (6 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ uygulamaktadır.

14. soruda, konuşma ve yazma becerilerine etki eden ‘yeniden birleştirme’ stratejisi ölçülmüştür. Verilen yanıtlara göre öğrencilerin %32’si (8 kişi), öğrendikleri yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmamakta ya da ‘nadiren’ kullanmaktadır. Bu stratejiye ‘bazen’ baş vuranlar, öğrencilerin diğer %32’sini (8 kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin %36’sı ise, (9 kişi) ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ yeni sözcük ve sözcük öbeklerini yeni cümlelerde kullanmakta olduklarını belirtmişlerdir.

15. soruda, tüm becerilere etki eden ‘doğal yolla pratik yapma’ stratejisi ölçülmüştür. Verilen yanıtlara göre anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla, öğrencilerin %40’ı (10 kişi) ‘asla veya neredeyse hiç’ konuşmalar yapmamakta ya da ‘nadiren’ yapmaktadır. Bu stratejiyi öğrencilerin %44’ünü (11 kişi) ‘bazen’, %16’sı ise (4 kişi) ‘sık sık’ uyguladığını belirtmiştir.

Öğrencilerin dinleme ve okuma becerilerinin gelişimine destek olan ‘düşünceyi kısa sürede kavrama’ stratejisini 16. soru ölçülmüştür. Öğrencilerin %44’ü (11 kişi) ‘asla veya neredeyse hiç’ konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatini verip ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışmamakta ya da bu uygulamayı ‘nadiren’ yapmaktadır. Öğrencilerin %20’si (5 kişi) ‘bazen’, %36’sı (9 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışmakta olduklarını belirtmişlerdir.

17. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde öğrencileri destekleyen ‘ileti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma’ stratejisi ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %28’inin (7 kişi), vermek istediği mesajı dile getirmesine ve iletilen mesajı anlamasına yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları ‘nadiren’ kullanmakta olduğu anlaşılmıştır. Bu stratejiyi ‘bazen’ kullananlar, öğrencilerin %20’sini (5

kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin %62'si (13 kişi) ise, 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' kaynaklardan yararlanmaktadır.

Öğrencilerin tüm becerilerinin gelişimine destek olan 'tüm dengelim' stratejisini 18. ve 19. sorular beraber ölçmüştür. 18. soruya verilen yanıtlara göre, öğrendiği dildeki uygun dil kalıplarını 'asla veya neredeyse hiç' bulmaya çalışmayan ya da 'nadiren' bulmaya çalışanların, öğrencilerin %24'ü (6 kişi) olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %44'ü (11 kişi) 'bazen', %28'lik diğer kısmı ise 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' uygun dil kalıplarını bulmaya çalışmaktadır. 19. soruya verilen yanıtlara bakıldığında, öğrencilerin %56'sının (14 kişi), sözcükleri kendi diline çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya 'asla veya neredeyse hiç' çalışmamakta ya da 'nadiren' çalışmakta olduğu belirlenmiştir. Bu yüzde, diğer seçeneklere verilen yanıtların yüzdesinden daha fazladır. Bu stratejiyi 'bazen' kullananlar öğrencilerin %24'ünü (6 kişi), 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' kullananlar ise, öğrencilerin %20'sini (5 kişi) oluşturmaktadır.

Bilişsel gruptaki stratejilerin ölçüldüğü son soru olan 20. soruda, öğrencilerin dinleme, okuma ve yazma becerilerinin gelişimine destek olan 'özet çıkarma' stratejisi ölçülmüştür. Verdikleri yanıtlara göre öğrencilerin %44'ünün (11 kişi), yeni öğretilenleri (anlatılanları) anladığını göstermek için bunları 'asla veya neredeyse hiç' özetlemediği ya da 'nadiren' özetlediği görülmüştür. Öğrencilerin %40'ı (10 kişi) 'bazen', %16'sı ise 'daima veya neredeyse her zaman' veya 'sık sık' özetlediğini belirtmiştir.

2.8 ortalamayla Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin beşinci sırada kullandığı bilişsel gruptaki stratejilerin kendi içinde en yüksek kullanımdan en düşüğe sıralanışı %'leriyle birlikte Tablo 3.30.'da verilmiştir. Bu şekilde, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken bilişsel stratejiler içinde en sık ve en az hangi stratejileri kullandıkları görülebilmektedir.

Tablo 3.30. Bilişsel Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)

BİLİŞSEL STRATEJİLER	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %62	- İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma (17. soru: <i>Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.</i>)
2. %36	- Yeniden birleştirme (14. soru: <i>Öğrendiğim yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde kullanırım.</i>)
3. %36	- Düşünceyi kısa sürede kavrama (16. soru: <i>Konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatimi vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışırım.</i>)

4. %28	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (18. soru: Öğrendiğim dildeki uygun dil kalıplarını bulmaya çalışırım.)
5. %28	- Yineleme yapma (11. soru: Uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar söylerim ya da yazarım.)
6. %24	- Formül ve kalıpları tanıma ve kullanma (13. soru: Konuşma kalıplarını tanır, bunları kullanırım.)
7. %20	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (19. soru: Sözcükleri kendi dilime çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya çalışırım.)
8. %16	- Doğal yolla pratik yapma (15. soru: Anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla konuşmalar yaparım.)
9. %8	- Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma (12. soru: Yeni öğrendiğim dilin sesleri ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları yaparım.)
10. %16	- Özet çıkarma (20. soru: Yeni öğretilenleri –anlatılanları- anladığımı göstermek için bunları özetlerim.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %44	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (18. soru: Öğrendiğim dildeki uygun dil kalıplarını bulmaya çalışırım.)
2. %44	- Doğal yolla pratik yapma (15. soru: Anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla konuşmalar yaparım.)
3. %40	- Özet çıkarma (20. soru: Yeni öğretilenleri –anlatılanları- anladığımı göstermek için bunları özetlerim.)
4. %32	- Formül ve kalıpları tanıma ve kullanma (13. soru: Konuşma kalıplarını tanır, bunları kullanırım.)
5. %32	- Yeniden birleştirme (14. soru: Öğrendiğim yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde kullanırım.)
6. %28	- Yineleme yapma (11. soru: Uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar söylerim ya da yazarım.)
7. %24	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (19. soru: Sözcükleri kendi dilime çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya çalışırım.)
8. %24	- Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma (12. soru: Yeni öğrendiğim dilin sesleri ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları yaparım.)
9. %20	- Düşünceyi kısa sürede kavrama (16. soru: Konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatimi vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışırım.)
10. %20	- İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma (17. soru: Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %68	- Ses ve yazı sistemleriyle yapısal olarak pratik yapma (12. soru: Yeni öğrendiğim dilin sesleri ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları yaparım.)
2. %56	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (19. soru: Sözcükleri kendi dilime çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya çalışırım.)
3. %44	- Yineleme yapma (11. soru: Uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar söylerim ya da yazarım.)
4. %44	- Formül ve kalıpları tanıma ve kullanma (13. soru: Konuşma kalıplarını tanır, bunları kullanırım.)

5. %44	- Düşünceyi kısa sürede kavrama (16. soru: Konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatimi vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışırım.)
6. %44	- Özet çıkarma (20. soru: Yeni öğretilenleri –anlatılanları- anladığımı göstermek için bunları özetlerim.)
7. %40	- Doğal yolla pratik yapma (15. soru: Anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla konuşmalar yaparım.)
8. %32	- Yeniden birleştirme (14. soru: Öğrendiğim yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde kullanırım.)
9. %28	- İleti alma ve gönderme için kaynaklardan yararlanma (17. soru: Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.)
10. %24	- Tümdengelim yoluyla neden gösterme (18. soru: Öğrendiğim dildeki uygun dil kalıplarını bulmaya çalışırım.)

3.3.6. Bellek Stratejileri

Bellek stratejileri, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 2.6 ortalamayla altıncı sırada kullandığı strateji grubu olmuştur. Bu stratejilerin dört alt grubuna (zihinsel ilişkiler kurma, imge ve sesleri kullanma, iyice gözden geçirme ve harekete geçme stratejileri)³⁰ bağlı on strateji, 1-10 numaralar arasındaki sorularla ölçülmüştür. Bilişsel stratejilerden onunu ölçen sorulara öğrencilerin verdikleri yanıtlar aşağıda yer alan Tablo 3.31.'de gösterilmiştir. Bu tabloda, soru numaraları ve kaç öğrencinin hangi seçeneği işaretlediği %'leriyle birlikte verilmiştir:

Tablo 3.31. Bellek Stratejileri Ölçen Sorulardaki (1-5 arası) Seçenekleri İşaretleyen Toplam Öğrenci Sayısı ve Seçeneklerin İşaretlenme %'si (Y.T.Ü.)

Bölüm A Bellek Stratejileri	Soru No	Asla veya neredeyse hiç	Nadiren	Bazen	Sık Sık	Daima veya neredeyse her zaman
	1.	0	0	11 - %44	9 - %36	5 - %20
	2.	2 - %8	10 - %40	7 - %28	5 - %20	1 - %4
	3.	6 - %24	4 - %16	9 - %36	6 - %24	0
	4.	4 - %16	4 - %16	5 - %20	8 - %32	4 - %16
	5.	12 - %48	6 - %24	1 - %4	4 - %16	2 - %8
	6.	8 - %32	7 - %28	6 - %24	2 - %8	2 - %8
	7.	11 - %44	6 - %24	5 - %20	2 - %8	1 - %4
	8.	10 - %40	6 - %24	5 - %20	4 - %16	0
	9.	1 - %4	10 - %40	7 - %28	4 - %16	3 - %12
	10.	6 - %24	8 - %32	6 - %24	4 - %16	1 - %4

³⁰ Dört alt grup ve bu gruplara bağlı on stratejiyle ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. bölüm 3.2.6. (s. 85).

1. soruda, dinleme ve okuma becerileri üzerinde etkisi olan ‘gruplandırma’ stratejisi ölçülmüştür. Yeni öğrendikleriyle daha önceden öğrendikleri arasında bir bağlantı ‘asla veya neredeyse hiç’ kurmayan ya da ‘nadiren’ kuran öğrenci bulunmamaktadır. ‘Bazen’ bağlantı kuranlar, öğrencilerin %44’ünü (11 kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin %56’sı (14 kişi) ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ bağlantı kurarak, çoğunluğu oluşturmaktadır.

Dinleme ve okuma becerilerini destekleyici nitelikte olan çağrışım / ayrıntılandırma stratejilerini 2. soru ölçmektedir. Bu soruya verilen yanıtlara göre, öğrencilerin %48’inin (12 kişi) yeni sözcükleri hatırlayabilmek için yeni sözcükleri cümle içinde ya da farklı bağlamlarda ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmadığı ya da ‘nadiren’ kullandığı sonucu çıkmıştır. Öğrencilerin %28’i (7 kişi) bu stratejiyi ‘bazen’ kullanmakta iken ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ kullananlar ise, öğrencilerin %24’ünü (6 kişi) oluşturmaktadır.

3. soruda, tüm becerilerin gelişmesinde etkili olan yeni sözcükleri ‘bağlam içine yerleştirme’ stratejisi ölçülmüştür. Öğrencilerin %40’ı (10 kişi), hatırlamak için sözcükleri renk, işlev, sözcük türü ya da kullanım yeri gibi gruplara ‘asla veya neredeyse hiç’ ayırmamakta ya da bunları ‘nadiren’ yapmaktadır. Bu stratejiyi öğrencilerin %36’sı (9 kişi) ‘bazen’, %24’ü (6 kişi) ise ‘sık sık’ uyguladığını belirtmiştir.

Dinleme ve okuma becerileri üzerinde etkisi olan ‘imgeleri kullanma’ stratejisini 4. ve 7. sorular birlikte ölçmektedir. 4. soruya verilen yanıtlara bakıldığında öğrencilerin %32’si (8 kişi), sözcükleri hatırlamak için imge, resim, çizim, semboller ya da kullanım yeri gibi gruplara ‘asla veya neredeyse hiç’ ayırmamakta ya da gruplara ‘nadiren’ ayırmaktadır. Öğrencilerin %20’si (5 kişi) ‘bazen’ yararlanmakta olup ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ yararlananlar öğrencilerin %48’ini (12 kişi) oluşturmaktadır. 7. soruya verilen yanıtlara göre öğrencilerin %68’i (17 kişi), resimli kartlardan ‘asla veya neredeyse hiç’ yararlanmadığını ya da ‘nadiren’ yararlandığını belirtmiştir. Bu yüzde, diğer seçenekler arasında büyük çoğunluğu oluşturmaktadır. Bu stratejiden öğrencilerin %20’si (5 kişi) ‘bazen’ yararlandığını, %12’si (3 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ yararlandığını belirtmiştir.

5. soruda, dinleme ve okuma becerilerine etki eden ‘anlam haritası oluşturma’ stratejisi ölçülmüştür. Verilen yanıtlara göre öğrencilerin %72’si (18 kişi) gibi büyük bir çoğunluğu, anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek

sözcük listesini ‘asla veya neredeyse hiç’ hazırlamamakta ya da ‘nadiren’ hazırlamaktadır. Bu tür listeleri ‘bazen’ hazırlayanlar, öğrencilerin %4’üdür (1 kişi). Öğrencilerin %25’i (6 kişi) ise, ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ bu stratejiyi kullandığını belirtmiştir.

Öğrencinin dinleme ve okuma becerisinin gelişimine destek olan ‘yeni anahtar sözcük kullanma’ stratejisini 6. soru ölçmüştür. Öğrencilerin %60’ı (15 kişi), sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerin yaptığı çağrışımları bir arada ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmadığını ya da ‘nadiren’ kullandığını belirtmiştir. Bu yüzde, öğrencilerin yarısından fazlasını göstermektedir. Verdikleri yanıtlara göre öğrencilerin %24’ünün (6 kişi) ‘bazen’, %16’sının (4 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ bu stratejiyi kullandığı anlaşılmıştır.

8. soruda, dinleme ve okuma becerilerini geliştirici nitelikte olan ‘fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma’ stratejisi ölçülmüştür. Verilen yanıtlara göre öğrencilerin %64’ü (16 kişi), öğrendiği yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle ‘asla veya neredeyse hiç’ canlandırmamakta ya da ‘nadiren’ canlandırmaktadır. Bu sonuç, işaretlenen diğer seçeneklere oranla daha yüksek bir yüzdeyi göstermektedir. Öğrencilerin %20’sini (5 kişi), ‘bazen’, %16’sını ise (4 kişi) ‘sık sık’ canlandıranlar oluşturmaktadır.

9. soruda, tüm becerilere etki eden ‘yapısal inceleme’ stratejisini ölçülmüştür. Bu soruya verilen yanıtlardan öğrencilerin %44’ü (11 kişi), ‘asla veya neredeyse hiç’ öğrendiği şeyleri sık sık gözden geçirmemekte ya da ‘nadiren’ gözden geçirmekte olduğu anlaşılmıştır. Öğrencilerin %28’i (7 kişi) ‘bazen’, diğer %28’i (7 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ ya da ‘sık sık’ bu stratejiyi kullandığını belirtmiştir.

Bellek grubundaki stratejilerin ölçüldüğü son soru olan 10. soruda ‘mekanik teknikler kullanma’ stratejisi ölçülmüştür. Bu strateji, öğrencilerin dinleme, okuma ve yazma becerilerinin gelişmesinde etkilidir. Gözden geçirdiklerini başlangıçta sık sık, sonraları ise, aralıklarla listeye ‘asla veya neredeyse hiç’ kaydetmeyenler ya da ‘nadiren’ kaydedenler, öğrencilerin %56’sını (14 kişi) oluşturmaktadır. Öğrencilerin %24’ü (6 kişi) ‘bazen’, %20’si (5 kişi) ise ‘daima veya neredeyse her zaman’ veya ‘sık sık’ bu stratejiyi uygulamakta olduğunu belirtmiştir.

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin 2.6 ortalamayla son sırada kullandığı bellek grubundaki stratejilerin kendi içinde en sık kullanımdan en az kullanıma doğru

sıralanışı %'leriyle birlikte Tablo 3.32.'de verilerek öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken bellek stratejiler içinde en sık ve en düşük hangi stratejileri kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 3.32. Bellek Stratejilerin Kullanım %'lerine Göre En Sık Kullanımdan En Az Kullanıma Doğru Sıralanışı (Y.T.Ü.)

BELLEK STRATEJİLERİ	
Yüksek Düzey Strateji Kullanımı ('daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık')	
1. %56	- Gruplandırma (1. soru: Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.)
2. %48	- İmgeleri kullanma (4. soru: Sözcükleri hatırlamak için imge, işlev, sözcük türü ya da kullanımı yeri gibi gruplara ayırırım.)
3. %28	- Yapısal inceleme (9. soru: Öğrendiğim şeyleri sık sık gözden geçiririm.)
4. %25	- Anlam haritası oluşturma (5. soru: Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.)
5. %24	- Çağrışım / ayrıntılandırma (2. soru: Yeni sözcükleri hatırlayabilmek için cümle içinde ya da farklı bağlamlarda kullanırım.)
6. %24	- Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme (3. soru: Sözcükleri hatırlamak için renk, işlev, sözcük türü ya da kullanıldıkları yerlerden yararlanırım.)
7. %20	- Mekanik teknikler kullanma (10. soru: Gözden geçirdiklerimi başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye kaydederim.)
8. %16	- Anahtar sözcük kullanma (6. soru: Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.)
9. %16	- Fiziksel tepkileri ya da duyuuları kullanma (8. soru: Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.)
10. %12	- İmgeleri kullanma (7. soru: Resimli kartlardan yararlanırım.)
Orta Düzey Strateji Kullanımı ('bazen')	
1. %44	- Gruplandırma (1. soru: Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.)
2. %36	- Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme (3. soru: Sözcükleri hatırlamak için renk, işlev, sözcük türü ya da kullanıldıkları yerlerden yararlanırım.)
3. %28	- Çağrışım / ayrıntılandırma (2. soru: Yeni sözcükleri hatırlayabilmek için cümle içinde ya da farklı bağlamlarda kullanırım.)
4. %28	- Yapısal inceleme (9. soru: Öğrendiğim şeyleri sık sık gözden geçiririm.)
5. %24	- Anahtar sözcük kullanma (6. soru: Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.)
6. %24	- Mekanik teknikler kullanma (10. soru: Gözden geçirdiklerimi başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye kaydederim.)

7. %20	- İmgeleri kullanma (4. soru: Sözcükleri hatırlamak için imge, işlev, sözcük türü ya da kullanımı yeri gibi gruplara ayırırım.)
8. %20	- İmgeleri kullanma (7. soru: Resimli kartlardan yararlanırım.)
9. %20	- Fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma (8. soru: Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.)
10. %4	- Anlam haritası oluşturma (5. soru: Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.)
Düşük Düzey Strateji Kullanımı ('asla veya neredeyse hiç' ya da 'nadiren')	
1. %72	- Anlam haritası oluşturma (5. soru: Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.)
2. %68	- İmgeleri kullanma (7. soru: Resimli kartlardan yararlanırım.)
3. %64	- Fiziksel tepkileri ya da duyuları kullanma (8. soru: Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.)
4. %60	- Anahtar sözcük kullanma (6. soru: Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.)
5. %56	- Mekanik teknikler kullanma (10. soru: Gözden geçirdiklerimi başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye kaydedirim.)
6. %48	- Çağrışım / ayrıntılandırma (2. soru: Yeni sözcükleri hatırlayabilmek için cümle içinde ya da farklı bağlamlarda kullanırım.)
7. %44	- Yapısal inceleme (9. soru: Öğrendiğim şeyleri sık sık gözden geçiririm.)
8. %40	- Yeni sözcükleri bağlam içine yerleştirme (3. soru: Sözcükleri hatırlamak için renk, işlev, sözcük türü ya da kullanıldıkları yerlerden yararlanırım.)
9. %32	- İmgeleri kullanma (4. soru: Sözcükleri hatırlamak için imge, işlev, sözcük türü ya da kullanımı yeri gibi gruplara ayırırım.)
10. %0	- Gruplandırma (1. soru: Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.)

BÖLÜM IV

4. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu araştırma, yabancı dil olarak İngilizceyi yeni öğrenen Dede Korkut Anadolu Lisesi (D.K.A.L.) 9.sınıfta öğrenim gören 16 yaşındaki 25 öğrenciyle, Yıldız Teknik Üniversitesi (Y.T.Ü.) hazırlık C kurunda öğrenim gören 19-20 yaşlarındaki 25 öğrencinin kullandığı dil öğrenme stratejilerinin karşılaştırılması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, temel değişken olarak *yaş* ele alınmıştır. Araştırmanın yapılabilmesi için her iki eğitim kurumundaki öğrencilere, Oxford'un (1990) İngilizce öğrenen dil öğrencileri için geliştirdiği 6 bölümden oluşan 50 soruluk Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği uygulanmıştır. Bu ölçeğin çözümlenmesi ve çözümleme sonucu elde edilen bulgular ayrıntılı olarak bölüm 3'te verilmiştir.

Bu bölümde öncelikle, araştırma bulgularının değerlendirilmesi, araştırmaya rehberlik eden araştırma sorularına³¹ dayalı olarak yapılmıştır. Daha sonra araştırma sonuçları değerlendirilmiş; son olarak da araştırmanın sınırlılıkları ve yeni araştırmalar için öneriler sunulmuştur.

4.1. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

D.K.A.L. 9.sınıf ve Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki toplam 50 öğrenciye uygulanan ölçeğin çözümlenmesine dayalı olarak yapılan değerlendirme, bu araştırmaya rehberlik eden araştırma sorularına dayalı olarak aşağıda sunulmuştur:

Soru 1: D.K.A.L. 9.sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki öğrencilerin, bireysel strateji kullanım sıklık düzeyi ve yüzdesi açısından ne tür benzerlik ve farklılıklar vardır?

D.K.A.L. 9.sınıf ve Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki toplam 50 öğrencinin yüksek, orta ve düşük strateji kullanım sıklık ve yüzdelerinin karşılaştırılmasıyla şu sonuçlar elde edilmiştir (bkz. Tablo 4.1., s. 122):

1. Toplam 50 öğrencinin bireysel strateji kullanımının orta düzeyde yoğunlaştığı görülmüştür. Y.T.Ü.'de orta düzey strateji kullanım oranı 1 kişi fazlayla %60 olarak saptanmıştır.

³¹ Araştırma soruları için bkz. bölüm 3.1. (s. 53).

2. Yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede D.K.A.L.'de 10 kişinin (%40), Y.T.Ü.'de ise 5 kişi (%20) yüksek düzeyde strateji kullanmış olduğu belirlenmiştir.

3. Düşük düzeyde strateji kullananların Y.T.Ü.'de daha fazla olduğu görülmüştür. Düşük düzeyde strateji kullananlar D.K.A.L.'de 1 kişiyken, Y.T.Ü.'de 5 kişidir.

Sonuç olarak, ölçekteki sorulara verdikleri yanıtlar aracılığıyla yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin yüksek ve orta düzey strateji kullanımlarının, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinininkinden daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4.1. D.K.A.L. 9. Sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki Toplam 50 Öğrencinin Yüksek, Orta ve Düşük Strateji Kullanım Sıklık ve Yüzdeleri

Strateji Kullanımı	D.K.A.L. 9.Sınıf		Y.T.Ü. Hazırlık C Kuru	
	Sıklık	Yüzde	Sıklık	Yüzde
Yüksek	10	40	5	20
Orta	14	56	15	60
Düşük	1	4	5	20
Toplam	25	100.0	25	100.0

Soru 2: Her iki kurum öğrencisi arasında strateji kullanım genel ortalama sıralaması açısından ne tür benzerlik ve farklılıklar vardır?

D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede kullandıkları dil öğrenme stratejilerinin kullanım genel ortalaması 5'li Likert ölçeğine göre 3.3 bulunmuştur³². Bu ortalamaya dayalı olarak, yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenen 25 öğrencinin İngilizceyi öğrenirken orta düzeyde strateji kullandığı; bir başka deyişle, öğrencilerin hiçbir dil öğrenme stratejisini düşük oranda kullanmadığı söylenebilir.

En sık kullanılan stratejiden en düşüğe doğru sıralamanın şu şekilde olduğu saptanmıştır³³: Sosyal stratejiler (3.8), eksik giderme stratejileri (3.5), üst-bilişsel stratejiler (3.4), bilişsel stratejiler (3.3), duygusal stratejiler (3.0), ve bellek stratejileri (2.8).

³² Bkz. bölüm 3.2. (s. 57).

³³ Bkz. bölüm 3.2. Tablo 3.5. (s. 57).

Sosyal stratejilerin, 3.8 ortalamayla 25 öğrenci tarafından en sık kullanılan birinci strateji grubu olduğu görülmüştür. Bu şekilde öğrenciler, en çok başkalarıyla etkileşim yoluyla İngilizceyi öğrenme yolunu seçtiklerini ortaya koymuşlardır. Öğrencilerin bu stratejileri kullanmaları, yüksek düzey strateji kullanımını göstermektedir.

Strateji kullanım sıralamasında eksik giderme stratejilerinin 3.5 ortalamayla ikinci sırada olduğu belirlenmiştir. Bu da, 25 öğrencinin dile ilişkin bilgi eksikliklerine karşın İngilizceyi kullanabilmek için bu stratejilerden daha yüksek düzeyde yararlandıkları anlamına gelmektedir.

Öğrenciler, 3.4 ortalamayla üst-bilişsel stratejileri üçüncü sırada kullandıklarını ortaya koymuşlardır. Bu stratejilerin bu oranda kullanımından, öğrencilerin kendi biliş düzeylerini orta düzeyde düzenledikleri, ilerleyişlerine odaklandıkları, bu ilerleyişlerini planladıkları ve değerlendirdikleri anlaşılmıştır. Bu stratejilerin kullanımı, yüksek düzey sınırı olan 3.5'e çok yaklaşmıştır.

Bilişsel stratejilerin, 3.3 ortalamayla İngilizce öğreniminde öğrencilerin dördüncü sırada başvurdukları strateji grubu olduğu görülmüştür. İngilizceyi birçok farklı araçla anlamada, bir başka deyişle tüm zihinsel süreçleri kullanma konusunda öğrencilerin bu stratejilerden orta düzeyde yararlandıkları saptanmıştır.

Öğrencilerin beşinci sırada kullandıkları stratejiler, 3.0 ortalamayla duygusal stratejiler olmuştur. Bu stratejilerden öğrencilerin özgüvenlerini sağlamak ve dil öğrenimine etkin bir şekilde katılmak için çaba gösterme durumunda orta düzeyde yararlandıkları belirlenmiştir.

Öğrencilerin, 2.8 ortalamayla en son sırada bellek stratejilerini kullandıkları saptanmıştır. Öğrencilerin, İngilizcede yeni öğrendikleri bilgileri orta düzeyde depoladıkları ve gerek duyduklarında bu bilgileri yeniden düzenledikleri anlaşılmıştır.

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede uyguladıkları dil öğrenme stratejilerinin kullanım genel ortalaması, 5'li Likert ölçeğine göre 3.0 bulunmuştur³⁴. Bunun anlamı, yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenen 25 öğrencinin bu süreçte orta düzeyde strateji kullanmış olduğudur. Altı strateji grubunun en sık kullanılan stratejiden en düşüğe doğru sıralamasının şu şekilde olduğu belirlenmiştir: Eksik giderme

³⁴ Bkz. bölüm 3.3. (s. 90).

stratejileri (3.3), sosyal stratejiler (3.2), üst-bilişsel stratejiler (3.1), duygusal stratejiler (2.9), bilişsel stratejiler (2.8) ve bellek stratejileri (2.6).

Eksik giderme stratejileri, 3.3 ortalamayla diğer strateji gruplarına göre en sık kullanılan stratejiler olmuştur. Bu da, 25 öğrencinin dile ilişkin bilgi eksikliklerine karşın İngilizceyi kullanabilmek için en fazla bu stratejileri kullandıkları anlamına gelmektedir.

Öğrenciler, 3.2 ortalamayla ikinci sırada en sık kullandıkları sosyal stratejiler sayesinde, İngilizceyi başkalarıyla etkileşim yoluyla öğrenme yolunu seçtiklerini ortaya koymuşlardır. Ancak, öğrencilerin bu stratejileri kullanımlarının orta düzeyde kaldığı saptanmıştır.

Öğrencilerin 3.1 ortalamayla üst-bilişsel stratejileri üçüncü sırada kullandıkları belirlenmiştir. Bu stratejilerin kullanımı, öğrencilerin orta düzeyde kendi biliş düzeylerini düzenlediklerini, ilerleyişlerine odaklandıklarını, bu ilerleyişlerini planladıklarını ve değerlendirdiklerini göstermiştir.

Öğrencilerin dördüncü sırada kullandıkları stratejilerin, 2.9 ortalamayla duygusal stratejiler olduğu görülmüştür. Öğrencilerin özgüvenlerini sağlamak ve dil öğrenimine etkin bir şekilde katılmak için çaba gösterme durumunda bu tür stratejilerden orta düzeyde yararlandıkları belirlenmiştir.

Bilişsel stratejiler, 2.8 ortalamayla İngilizce öğreniminde öğrencilerin diğer stratejilere oranla daha az başvurdukları strateji grubu olmuştur. Öğrencilerin İngilizceyi birçok farklı araçla anlamada, bir başka deyişle tüm zihinsel süreçleri kullanma konusunda, bu stratejilerden orta düzeyde yararlandıkları saptanmıştır.

Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin en son sırada kullandığı stratejilerin 2.6 ortalamayla bellek stratejileri olduğu görülmüştür. Elde edilen bu sonuç, öğrencilerin İngilizcede yeni öğrendikleri bilgileri orta düzeyde depoladıkları ve gerek duyduklarında bu bilgileri yeniden düzenlediklerini ortaya koymuştur.

Her iki kurumdaki toplam 50 öğrencinin yüksek, orta ve düşük strateji kullanım sıklık ve yüzdeleri Tablo 4.2.'de (s. 125) birlikte verilmiştir:

Tablo 4.2. D.K.A.L. 9. Sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki Toplam 50 Öğrencinin Strateji Kullanım Genel Ortalamaları

Strateji Grupları	D.K.A.L. 9. Sınıf		Y.T.Ü. Hazırlık C Kuru	
	Ortalama	Strateji Kullanımı	Ortalama	Strateji Kullanımı
Bellek	2.8	Orta Düzey	2.6	Orta Düzey
Bilişsel	3.3	Orta Düzey	2.8	Orta Düzey
Eksik Giderme	3.5	Yüksek Düzey	3.3	Orta Düzey
Üst-bilişsel	3.4	Orta Düzey	3.1	Orta Düzey
Duygusal	3.0	Orta Düzey	2.9	Orta Düzey
Sosyal	3.8	Yüksek Düzey	3.2	Orta Düzey
Genel Ortalama	3.3	Orta Düzey	3.0	Orta Düzey

Tablo 4.2. ışığında, her iki kurumdaki toplam 50 öğrencinin strateji kullanımlarının karşılaştırılması sonucunda bazı benzerlik ve farklılıkların olduğu anlaşılmıştır. Bu öğrencilerin, strateji kullanımlarının karşılaştırılması sonucunda ortaya çıkan benzerlikler aşağıdaki gibi değerlendirilebilir:

1. Yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenirken her iki okuldaki öğrencilerin altı strateji grubunu da kullandıkları belirlenmiştir.
2. 5’li Likert ölçeğine göre D.K.A.L. 9.sınıf ve Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki toplam 50 öğrencinin strateji kullanım genel ortalamaları orta düzey çıkmıştır (D.K.A.L.’nin 3.3 ve Y.T.Ü.’nün 3.0). Bu sonuç, öğrencilerin İngilizceyi öğrenirken dil öğrenme stratejilerini orta düzeyde kullandıkları biçiminde değerlendirilebilir. Bir başka deyişle, öğrencilerin hiçbir dil öğrenme stratejisini düşük oranda kullanmadığı söylenebilir.
3. Her iki kurumdaki öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede üçüncü sırada kullanmayı tercih ettikleri strateji grubunun üst-bilişsel stratejiler, en az kullandıkları strateji grubunun da bellek stratejileri olduğu belirlenmiştir.

D.K.A.L. 9.sınıf ve Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki toplam 50 öğrencinin strateji kullanımlarının karşılaştırılması sonucunda ortaya çıkan farklılıklar aşağıdaki gibi değerlendirilebilir:

1. D.K.A.L.’deki bu öğrencilerin stratejileri genel kullanım ortalamaları 3.3 olarak bulunmuştur. Bu ortalama, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencinin ortalamasından (3.0) daha yüksektir. Ayrıca, D.K.A.L.’deki öğrencilerin yabancı dil olarak İngilizceyi

öğrenme sürecinde tüm dil öğrenme stratejilerini Y.T.Ü.'deki öğrencilerden daha fazla kullandığı söylenebilir.

2. D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin dil öğrenme stratejilerinin genel ortalaması (3.3) her ne kadar orta düzey strateji kullanımına işaret etse de strateji kullanımı bakımından birinci sırada bulunan sosyal stratejilerin (3.8) ve ikinci sıradaki eksik giderme stratejilerinin (3.5) ortalamaları, yüksek düzey strateji kullanımını göstermiştir. Oysa Y.T.Ü.'de yüksek düzeyde kullanılan herhangi bir strateji grubuna rastlanmamış; tüm strateji gruplarının kullanımı orta düzeyde kalmıştır.

Sonuç olarak, yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede iki kurumdaki toplam 50 öğrencinin de dil öğrenme stratejilerinin altısından yararlanmış olduğu ve genel strateji kullanımlarının orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Ancak, D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrenciye kıyasla strateji kullanım genel ortalamasının (3.3) daha yüksek olduğu görülmüştür. D.K.A.L. öğrencilerinin daha fazla strateji grubundan yararlandıkları ve kullandıkları stratejiler içinde iki yüksek düzeyde strateji grubunun (sosyal stratejiler ve eksik giderme stratejileri) da bulunduğu belirlenmiştir. Bu durumda D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede dil öğrenme stratejileri kullanım ortalamasının, Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencininkinden daha fazla olduğu değerlendirilebilir.

Soru 3: İki kurumdaki toplam 50 öğrencinin, en sık ve en az oranda kullandıkları stratejiler arasında ne tür benzerlik ve farklılıklar vardır?

İki kurumdaki toplam 50 öğrencinin, en sık ve en az oranda kullandıkları stratejiler arasındaki benzerlik ve farklılıkların bulunması amacıyla aşağıda yer alan Tablo 4.3. (s. 127) ve Tablo 4.4. (s. 130) oluşturulmuştur. Bu tablolar yapılırken, altı strateji grubunun, kullanım %'lerine göre en sık ve en az kullanıma doğru sıralanmış stratejiler incelenmiştir (bkz. bölüm 3). Bu araştırma sorusu çerçevesinde, stratejilerin en sık ve en az oranda kullanım yüzdeleri belirlenmek istendiği için, değerlendirmede %51 değer sınır kabul edilmiştir.

Aşağıda yer alan Tablo 4.3.'de D.K.A.L. 9.sınıf ve Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki toplam 50 öğrencinin 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullandığı belirtilen stratejilerin yüzdelerle sıralaması verilmiştir.

Tablo 4.3. D.K.A.L. 9.Sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki Toplam 50 Öğrencinin ‘Daima veya Neredeyse Her Zaman’ ya da ‘Sık sık’ Kullandığı Belirtilen Stratejilerin Yüzdelik Sıralaması

D.K.A.L. 9.SINIF					Y.T.Ü. HAZIRLIK C KURU				
Yüzde	Soru No	Strateji	Strateji Grubu		Yüzde	Soru No	Strateji	Strateji Grubu	
1. %88	48	<i>Öğrenmeme yardımcı olmaları için arkadaşlarımla ya da İngilizceyi daha iyi bilen kişilerle yardımlaşırım</i>	Sosyal		1. %76	28	<i>İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.</i>	Eksik Giderme	
2. %80	27	<i>Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.</i>	Eksik Giderme		2. %68	27	<i>Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.</i>	Eksik Giderme	
	31	<i>Dil öğrenmeme yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini anlamaya çalışırım.</i>	Üst-bilişsel						
	36	<i>Yaptığım dil çalışmalarının amacını anlamaya çalışırım.</i>	Üst-bilişsel						
3. %76	16	<i>Konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatimi vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışırım.</i>	Bilişsel		3. %62	17	<i>Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.</i>	Bilişsel	
	47	<i>Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışları düzeltilmesini isterim.</i>	Sosyal						
4. %72	13	<i>Konuşma kalıplarını tanır, bunları kullanırım.</i>	Bilişsel		4. %60	37	<i>Yapacağım dil çalışmalarını önceden palanlarım - yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-</i>	Üst-bilişsel	
	17	<i>Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.</i>	Bilişsel						
	44	<i>İngilizce konuşurken – kendimi olumlu biçimde yargılayarak- hata yapma riskini göze alırım.</i>	Duygusal						
5. %68	18	<i>Öğrendiğim dildeki uygun dil kalıplarını bulmaya çalışırım.</i>	Bilişsel		5. %56	1	<i>Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.</i>	Bellek	
	28	<i>İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.</i>	Eksik Giderme			25	<i>İletmek istediği mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketleri kullanırım</i>	Eksik Giderme	

		34	<i>Daha çok gereksinim duyduğum becerilere, daha az gereksinim duyduklarıma kıyasla daha çok zaman harcayarak öncelik tanırım.</i>	Üst-bilişsel			47	<i>Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışların düzeltilmesini isterim.</i>	Sosyal
		37	<i>Yapacağım dil çalışmalarını önceden palanlarım – yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-</i>	Üst-bilişsel					
6.	%64	21	<i>Duyduğum veya okuduğum yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını tahmin etmeye çalışırım.</i>	Eksik Giderme	6.	%52	39	<i>İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim</i>	Üst-bilişsel
		30	<i>Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsam eşanlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.</i>	Eksik Giderme			43	<i>Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.</i>	Duygusal
		39	<i>İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim</i>	Üst-bilişsel			45	<i>Beden yorgunluğu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm</i>	Duygusal
		46	<i>Konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerinin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini isterim.</i>	Sosyal					
		50	<i>Davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiğim insanların duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.</i>	Sosyal					
7.	%60	4	<i>Sözcükleri hatırlamak için imge, işlev, sözcük türü ya da kullanımı yeri gibi gruplara ayırırım.</i>	Bellek					
8.	%56	1	<i>Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.</i>	Bellek					
9.	%52	6	<i>Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.</i>	Bellek					

		14	<i>Öğrendiğim yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde kullanırım</i>	Bilişsel					
		43	<i>Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.</i>	Duygusal					

Tablo 4.3.'te de görüldüğü gibi iki kurum öğrencilerinin kullandıklarını belirttikleri stratejiler içinde iki stratejinin, her iki kurum öğrencilerince de aynı sırada 'daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullanıldığı görülmüştür. Bu stratejiler şunlardır:

- **27. soru:** "*Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim*". Bu strateji, D.K.A.L.'de %80'lik ve Y.T.Ü.'de %68'lik kullanım oranıyla 2. sıradadır.

- **39. soru:** "*İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim*". Bu strateji, D.K.A.L.'de %64'lük ve Y.T.Ü.'de %52'lik kullanım oranıyla 6. sırada bulunmaktadır.

'Daima veya neredeyse her zaman' ya da 'sık sık' kullanıldığı belirtilen; ancak ayrı yüzdelerinde yer alan stratejiler ise şunlardır:

- **1. soru:** "*Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.*" Bu strateji, D.K.A.L.'de %56'lık kullanım oranıyla 8. sıradayken, Y.T.Ü.'de %56'lık kullanım oranıyla 5. sıradadır.

- **17. soru:** "*Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.*" Bu strateji, D.K.A.L.'de %72'lik kullanım oranıyla 4. sıradayken, Y.T.Ü.'de %60'lık kullanım oranıyla 3. sırada yer almaktadır.

- **28. soru:** "*İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.*" Bu strateji, D.K.A.L.'de %68'lik kullanım oranıyla 5. sıradayken, Y.T.Ü.'de %76'lık kullanım oranıyla 1. sıradadır.

- **37. soru:** "*Yapacağım dil çalışmalarını önceden planlarım – yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi-*" Bu strateji, D.K.A.L.'de %68'lik kullanım oranıyla 5. sıradayken, Y.T.Ü.'de %60'lık kullanım oranıyla 4. sıradadır.

- **43. soru:** “Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.” Bu strateji, D.K.A.L.’de %52’lik kullanım oranıyla 9. sıradayken, Y.T.Ü.’de %52’lik kullanım oranıyla 6. sıradadır. İki strateji de öğrencilerce son sırada kullanılmaktadır.

- **47. soru:** “Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışları düzeltilmesini isterim.” Bu strateji, D.K.A.L.’de %76’lık kullanım oranıyla 3. sıradayken, Y.T.Ü.’de %56’lık kullanım oranıyla 5. sıradadır.

Aşağıda yer alan Tablo 4.4.’de de iki kurum öğrencilerinin ‘asla veya neredeyse hiç’ kullanmadığı ya da ‘nadiren’ kullandığı belirtilen stratejilerin yüzdelik sıralaması gösterilmiştir.

Tablo 4.4. D.K.A.L. 9.Sınıf ve Y.T.Ü. Hazırlık C Kurundaki Toplam 50 Öğrencinin ‘Asla veya Neredeyse Hiç’ Kullanmadığı ya da ‘Nadiren’ Kullandığı Belirtilen Stratejilerin Yüzdelik Sıralaması

D.K.A.L. 9.SINIF					Y.T.Ü. HAZIRLIK C KURU				
Yüzde		Soru No	Strateji	Strateji Grubu	Yüzde		Soru No	Strateji	Strateji Grubu
1.	%80	5	<i>Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.</i>	Bellek	1.	%72	5	<i>Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.</i>	Bellek
2.	%72	7	<i>Resimli kartlardan yararlanırım.</i>	Bellek	2.	%68	7	<i>Resimli kartlardan yararlanırım.</i>	Bellek
							12	<i>Yeni öğrendiğim dilin sesleri ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları yaparım.</i>	Bilişsel
3.	%68	8	<i>Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.</i>	Bellek	3.	%64	8	<i>Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.</i>	Bellek
4.	%60	32	<i>İngilizce çalışmak için bir defter tutarım ve yeni öğrendiklerimi yer, tarih ışıktandırma, vs gibi konu başlıkları altında gruplandırırım.</i>	Üst-bilişsel	4.	%60	6	<i>Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.</i>	Bellek
		41	<i>Dil öğrenirken karşılaştığım güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlatma teknikleri</i>	Duygusal					

			<i>kullanırım.</i>						
5.	%56	20	<i>Yeni öğretilenleri – anlatılanları- anladığımı göstermek için bunları özetlerim.</i>	Bilişsel	5.	%56	10	<i>Gözden geçirdiklerimi başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye kaydedirim.</i>	Bellek
							19	<i>Sözcükleri kendi dilime çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya çalışırım.</i>	Bilişsel
					6.	%52	23	<i>Cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsa kendi dilimdeki karşılığını kullanırım.</i>	Eksik Giderme
							33	<i>İngilizce çalışmalarım için kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlerim.</i>	Üst-bilişsel
							45	<i>Beden yorgunluğu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm.</i>	Duygusal

Tablo 4.4.'te gösterildiği gibi her iki kurum öğrencilerince de yalnızca üç stratejinin, aynı sırayla 'asla veya neredeyse hiç' kullanılmadığı ya da 'nadiren' kullanıldığı belirlenmiştir. Bu stratejiler şunlardır:

- **5. soru:** “Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.” Bu strateji, D.K.A.L.'de %80'lik kullanım oranıyla 1. sırada olup Y.T.Ü.'de %72'lik kullanım oranıyla yine 1. sırada bulunmaktadır.
- **7. soru:** “Resimli kartlardan yararlanırım.” Bu strateji, D.K.A.L.'de %72'lik kullanım oranıyla 2. sırada, Y.T.Ü.'de ise %68'lik kullanım oranıyla yine 2. sırada bulunmaktadır.
- **8. soru:** “Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırırım.” Bu strateji, D.K.A.L.'de %68'lik kullanım oranıyla 3. sırada, Y.T.Ü.'de ise %64'lük kullanım oranıyla yine 3. sırada bulunmaktadır.

4.2. ARAŞTIRMA SONUÇLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu araştırmada, Oxford'un (1990) 'Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği' kullanılarak D.K.A.L. 9.sınıfta öğrenim gören 16 yaşındaki 25 öğrenci ve Y.T.Ü. hazırlık C kurunda öğrenim gören 19-20 yaşlarındaki 25 öğrencinin kullandıklarını belirttikleri dil öğrenme stratejilerinin karşılaştırılması amacıyla niceliksel bir çalışma yapılmıştır. Bu amaçla, iki kurumdaki öğrencilerin strateji kullanımları arasında ne gibi benzerlik ve farklılıklar olduğu araştırılmıştır.

Yabancı dil olarak İngilizceyi öğrenmede D.K.A.L.'deki 25 öğrencinin, 3.8 ortalamayla en fazla 'sosyal stratejileri' kullandıkları belirlenmiştir. Bir başka deyişle bu öğrenciler, en çok başkalarıyla etkileşim yoluyla İngilizceyi öğrenme yolunu seçmektedirler. Y.T.Ü.'deki 25 öğrencinin ise 3.3 ortalamayla en sık 'eksik giderme stratejilerini' kullandıkları saptanmıştır. 25 öğrencinin bu stratejileri kullanarak, İngilizceye ilişkin bilgi eksikliklerini doldurmaya çalıştıkları anlaşılmıştır. Her iki eğitim kurumundaki toplam 50 öğrencinin, İngilizceyi öğrenmede son sırada 'bellek stratejilerini' kullandıkları görülmüştür.

Araştırmadan elde edilen bulgular, her iki eğitim kurumundaki toplam 50 öğrencinin dil öğrenme stratejilerinin altısından da yararlandığını ortaya koymuş; bu öğrencilerin genel strateji kullanımlarının orta düzeyde olduğu görülmüştür. Ancak, haftada 10 saat İngilizce dersi alan D.K.A.L. 9.sınıftaki 25 öğrencinin, yüksek ve orta düzey strateji kullanımlarının ve dil öğrenme stratejileri kullanım ortalamasının, haftada 27 saat İngilizce dersi alan Y.T.Ü. hazırlık C kurundaki 25 öğrencininkinden daha fazla olduğu belirlenmiştir.

Her iki kurum öğrencilerinin strateji kullanımları arasında benzerlik ve farklılıklar olmasının nedeni, öğrencilerin strateji seçimini belirleyen etmenler ışığında değerlendirilebilir.

Oxford'a (1990: 13) göre strateji seçimini belirleyen çeşitli etmenler bulunmaktadır. Bu etmenler şunlardır:

- Farkında olma derecesi
- Öğrenme evresi
- Etkinlik gereksinimleri
- Öğretmen beklentileri
- Yaş
- Cinsiyet
- Milliyet

- Genel öğrenme biçimleri
- Kişilik özellikleri
- Güdülenme düzeyi
- Dil öğrenme amacı

İki ayrı yaş grubu öğrencilerinin kullandıklarını belirttikleri dil öğrenme stratejileri arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemek amacıyla yürütülmüş olan bu çalışmada, temel değişken olarak *yaş* ele alınmıştır. Üniversite hazırlık sınıfı öğrencilerinin, orta öğretim 9.sınıf öğrencilerine göre öğrenim deneyimlerinin daha fazla olması nedeniyle, strateji kullanımlarının yüksek düzeyde olacağı öngörülmüştür. Ancak, D.K.A.L. öğrencilerinin strateji kullanımlarının, Y.T.Ü. öğrencilerinkinden daha fazla olduğu saptanmıştır. Bu sonuç, Oxford'un (1990) yukarıda belirtilen strateji seçimini etkileyen etmenlere bağlı olarak değerlendirildiğinde, Y.T.Ü. hazırlık C kuru öğrencilerinin dil öğrenme stratejileri kullanımlarının ortalamasının, D.K.A.L. öğrencilerinkinden daha düşük olmasının nedenlerinin şunlar olabileceği düşünülmektedir:

1. Y.T.Ü. hazırlık sınıfı öğrencileri, tüm yıl boyunca yalnızca İngilizce dersi aldıklarından yorgun ve bıkkın olabilirler.
2. Bu öğrenciler, Güz ve Bahar Yarıyılı Sonu Yeterlilik Sınavlarına girmek zorundadırlar. Bu sınavlardan geçmiş olmak, bir sonraki yılın İngilizce dersini almanın ön koşulu sayılmaktadır. Bu yüzden, sınavlarda başarısız olma olasılığı kaygısı, öğrencilerin üzerinde bir baskı yaratmış ve bu baskı yüzünden öğrencilerin güdülenme düzeylerinin düşmüş olduğu söylenebilir.
3. Öğretmenler de öğrencilerin yıl sonunda verilen sınavlarda başarılı olmaları için dersleri, sınavlara yönelik olarak izliyor olabilirler. Bu durumda, dil öğrenme amacı yalnızca sınavlardan geçebilmeyle sınırlanmış olabilir.

D.K.A.L. 9.sınıf öğrencilerinin dil öğrenme stratejilerini kullanım ortalamasının, Y.T.Ü. hazırlık C öğrencilerinkinden daha yüksek olmasının nedenleri şunlar olabilir:

1. D.K.A.L. öğrencileri, yıl boyunca 10 saat İngilizce dersi ve farklı alan derslerini almaktadırlar. Böylece değişik öğrenme ortamlarına girmektedirler.
2. Yıl sonunda bir İngilizce yeterlik sınavı olmadığı için öğrenciler için İngilizce öğrenimi sınav odaklı olmamaktadır. Yıl boyunca yapılan ara sınavlar, öğrenci ve öğretmenler üzerinde bir baskı yaratmamaktadır.

Y.T.Ü. Hazırlık sınıfı öğrencilerinin, D.K.A.L. öğrencilerine oranla daha düşük düzeyde strateji kullanımlarını etkilemiş olduğu düşünülen bu etmenlerin, öğrencilerin güdülenme düzeyi, dil öğrenme amaçlarına göre belirlenmiş olan genel öğrenme biçimleri ve öğretmenlerinin beklentilerine bağlı olduğu düşünülebilir.

4.3.ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI VE YENİ ARAŞTIRMALAR İÇİN ÖNERİLER

Bu çalışmada, yabancı dil olarak İngilizceyi yeni öğrenen D.K.A.L. 9.sınıfta okuyan 16 yaşındaki 25 öğrenciyle, Y.T.Ü. hazırlık C kurunda okuyan 19-20 yaş grupları arasındaki 25 öğrencinin kullandıklarını belirttikleri dil öğrenme stratejilerinin karşılaştırılması, Oxford'un (1990) İngilizce öğrenen dil öğrencileri için geliştirdiği 6 bölümden oluşan 50 soruluk Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nden yararlanılarak yapılmıştır. Aynı ölçek, farklı eğitim kurumlarında, farklı yaş gruplarında, farklı İngilizce düzeyindeki öğrencilere uygulandığında farklı sonuçlar elde edilebilir. Bu bakımdan bu araştırmadan elde edilen sonuçlar, farklı eğitim kurumları ve öğrenciler için genellenemez.

Bu çalışmada iki kurum öğrencilerinin dil öğrenme stratejileri, 3 araştırma sorusuna dayalı olarak çözümlenmiştir. Ancak, söz konusu çalışma, yalnızca Oxford'un (1990) Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği'nden yararlanılarak elde edilen sonuçların çözümlenmesine dayalı olarak yürütülmüştür. Yeni araştırmalarda ölçek dışında, görüşmeler, sınıf içi gözlemler ve / veya öğrenci günlüklerinden de yararlanılarak yapılacak değerlendirmeler, konuyla ilgili olarak öğretmen ve öğrencilerin bakış açılarının yansıtılmasını sağlayacaktır.

Yapılan bu çalışmada, iki ayrı eğitim kurumu öğrencilerinin kullandıklarını belirttikleri stratejiler karşılaştırılmıştır ve ortaya çıkan farklılık ve benzerliklerin nedenleri, strateji kullanımı belirleyen etmenler ışığında değerlendirilmiştir. Ancak bu araştırmada temel amaç, strateji kullanımını etkileyen etmenlerin belirlenmesi olmadığı için bu çalışma çerçevesinde ilgili kurumların bağlamsal özelliklerine ilişkin olarak elde edilmiş bilgi ışığında yapılmıştır.

Bu araştırmada, çalışmanın yürütüldüğü eğitim ortamında kullanılan ders malzemesi ve ğretim etkinliklerine yönelik bir inceleme yapılmamıştır. Etkinlik türlerinin ve düzenlenme biçiminin belirli öğrenme stratejilerinin kullanımına ve geliştirilmesine olanak tanıdığı düşünüldüğünde, bu alanda yapılacak çalışmaların öğrenme stratejileri konusunda daha aydınlatıcı sonuçlar ortaya çıkarabileceği düşünülebilir.

Strateji seçimini belirleyen ve etkileyen etmenlerin ortaya konmasının amaçlandığı araştırmalarda, ğretmen ve öğrenici görüşlerin de başvurulması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- BANDURA, A. (1986), *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Eaglewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- BIALYSTOK, E. (1978), "A Theoretical Model of Second Language Learning". *Language Learning*, 28, 69-83.
- BOEKAERTS, M., Pintrich, P. ve Zeidner, M. (2000), *Handbook of Self-Regulation*. San Diego, CA: Academic Press.
- CARTON, A. (1966), *The Method of Inference in Foreign Language Study*. The Research Foundation of the City of New York.
- CHAMOT, A. U. (1987), "The Learning Strategies of ESL Students", A. L. Wenden ve J. Rubin (haz.) (1987), *Learner Strategies in Language Learning*, 71-83. Cambridge: The University Press.
- _____, Barnhardt, S., El-Dinary, P. B., Carbonaro, G. ve Robbins, J. (1993), *Methods for Teaching Learning Strategies in the Foreign Language Classroom and Assessment of Language Skills for Instruction*. (Final Report). Washington, DC: Center for International Education, U.S. Department of Education.
- _____, Barnhardt, S., El-Dinary, P. B. ve Robbins, J. (1999), *The Learning Strategies Handbook*. New York: Longman.
- COHEN, A. D. (1998), *Strategies in Language and Using a Second Language*. London: Longman.
- _____, Weaver, S. ve Li, T-Y. (1998), "The Impact of Strategies-based Instruction on Speaking a Foreign Language", A. D. Cohen (haz) (1998), *Strategies in Language and Using a Second Language*, 107-156. London: Longman.

- CUMMINS, J. (1996), *Negotiating Identities: Education for Empowerment in a Diverse Society*. Ontario, CA: California Association for Bilingual Education.
- DAVIES, A. (1999), *An Introduction to Applied Linguistics*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- DEMİRCAN, Ö. (1990), *Yabancı-Dil Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Ekin Eğitim-Yayıncılık ve Dağıtım.
- DOĞAN, A. (2004), *Öğrenme Stratejilerinin Aktarımı Yoluyla Başarısız Öğrencilerin Başarılı Hale Getirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (yayınlanmamış).
- EHRMAN, M. E., Leaver, B. L. ve Oxford, R. L. (2003), "A Brief Overview of Individual Differences in Second Language Learning". *System*, 31(3), 313-330.
- ELLIS, R. (1997), *Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- FÆRCH, C. ve Kasper, G. (1983), *Strategies in Interlanguage Communication*. New York: Longman Group Limited.
- FILLMORE, C. J., Wang, W-S. Y. ve Kempler D. (1979), *Individual Differences in Language Ability and Language Behaviour*. New York: Academic Press.
- GRIFFITHS, C. ve Parr, J. M. (2001), "Language-learning Strategies: Theory and Perception". *ELT Journal*, 55/3, 247-254.
- HAMP-LYONS, E. (1983), "Developing Courses to Teach Extensive Reading Skills to University-bound ESL Learners". *System*, 11, 303-312.
- KAPLAN, A. (1993), *French Lessons: A Memoir*. Chicago: University of Chicago Press.
- LARSEN-FREEMAN, D. (1986), *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford: Oxford University Press.

- McLAUGHLIN, B. (1978), "The Monitor Model: Some Methodological Considerations". *Language Learning*, 28, 309-32.
- NAIMAN, N., Fröhlich M., Stern, H. H. ve Todesco, A. (1978), *The Good Language Learner*. Toronto: Ontario Institute for Studies in Education.
- NYIKOS, M. ve Oxford, R. L. (1993), "A Factor Analytic Study of Language Learning Strategy Use: Interpretations from the Information-Processing Theory and Social Psychology". *Modern Language Journal*, 7, 11-22.
- OLIVARES-CUHAT, G. (2002), "Learning Strategies and Achievement in the Spanish Writing Classroom: A Case Study". *Foreign Language Annals*, 35(5), 561-570.
- O'MALLEY, J. M., Chamot, A. U., Stewner-Manzares, G., Kupper, L. ve Russo, R. P. (1985a), "Learning Strategies Used by Beginning and Intermediate ESL Students". *Language Learning*, 35, 1, 21-46.
- _____, Chamot, A. U., Stewner-Manzares, G., Kupper, L. ve Russo, R. P. (1985b), "Learning Strategy Applications with Students of English as a Second Language". *TESOL Quarterly*, 19, 285-96.
- _____ ve Chamot, A. U. (1990), *Learning Strategies in Second Language Acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press.
- OXFORD, R. L. (1990), *Language Learning Strategies*. Boston, Massachusetts: Heinle and Heinle Publishers.
- _____ ve Burry-Stock, J. A. (1995), "Assessing the Use of Language Learning Strategies Worldwide with the ESL/EFL Version of the Strategy Inventory for Language Learning". *System*, 23(2), 153-175.
- PINTRICH, P. (2000), "The Role of Goal Orientation in Self-Regulated Learning", M. Boekaerts, P. Pintrich and M. Zeidner (haz.) (2000), *Handbook of Self-Regulation*, 452-501. San Diego, CA: Academic Press.

- PRESSLEY, M. ve Afflerbach, P. (1995), *Verbal Protocols of Reading: The nature of Constructively Responsive Reading*. Hillsdale, NJ: Earlbaum.
- RICHARDS, J. C. ve Rodgers, T. S. (2001), *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.
- RUBIN, J. (1975), "What the 'Good Language Learner' Can Teach Us?" *TESOL Quarterly*, 9, 41-51.
- _____ (1981), "Study of Cognitive Processes in Second Language Learning". *Applied Linguistics*, 117-31.
- _____ (1987), "Learner Strategies: Theoretical Assumptions, Research History and Typology", A. L. Wenden ve J. Rubin (haz.) (1987), *Learner Strategies in Language Learning*, 15-30. Cambridge: The University Press.
- SCHUNK, D. (1996), "Goal and Self-evaluative Influences During Children's Cognitive Skill Learning". *American Educational Research Journal*, 33, 359-382.
- SILVERMAN, D. (2001), *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction*. London: Sage Publications.
- SKEHAN, P. (1989), *Individual Differences in Second-Language Learning*. Athenaeum Press Ltd., Newcastle upon Tyne.
- STERN, H. H. (1975), "What Can We Learn From the Good Language Learner?" *Canadian Modern Language Review*, 31, 304-318.
- _____ (1992), *Issues and Options on Language Learning*. New Jersey: Prentice Hall.

VYGOTSKY, L. S. (1962), *Thought and Language*. Cambridge, MA: MIT Press.

_____ (1978), *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

WENDEN, A. ve Rubin, J. (1987), *Learner Strategies in Language Learning*. Cambridge: The University Press.

WHARTON, G. (2000), “Language Learning Strategy Use of Bilingual Foreign Learners in Singapore”. *Language Learning*, 50(2), 203-244.

WONG-FILLMORE, L. (1976), *The Second Time Around: Cognitive and Social Strategies in Second Language Acquisition*. Doktora Tezi, Stanford Üniversitesi (yayınlanmamış).

_____ (1979), “Individual Differences in Second Language Teaching”, C. J. Fillmore, W-S. Y., Wang, ve D. Kempler, (haz.) (1979), *Individual Differences in Language Ability and Language Behaviour*, 203- 228. New York: Academic Press.

ZIMMERMANN, B. (2000), “Attaining Self-regulated Learning: A Social-cognitive Perspective”, M. Boekaerts, P. Pintrich ve M. Zeidner (haz.) (2000) *Handbook of Self-Regulation*, 13-39. San Diego, CA: Academic Press.

< <http://www.nclrc.org/meloni/pdfs/chapter6.pdf> > 12/11/2005.

<[http://64.233.183.104/search?q=cache:yDgIUwg5yC0J:www.crie.org.nz/research_paper/c_g_riffiths_op1.pdf+Lisa+Kupper+\(1985\)&hl=tr](http://64.233.183.104/search?q=cache:yDgIUwg5yC0J:www.crie.org.nz/research_paper/c_g_riffiths_op1.pdf+Lisa+Kupper+(1985)&hl=tr) > 21/12/2005.

< <http://e-flt.nus.edu.sg/v1n12004/chamot.htm> > 1/5/2006.

< http://ogm.meb.gov.tr/gos_habertumu.asp?alno=3 > 13/5/2006.

EK 1: Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği (Türkçe)**DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ**

Bu anket çalışması İngilizceyi hangi yollarla öğrendiğinizi anlamak amacıyla yapılmaktadır. Buradan elde edilecek bilgiler gizli tutulacaktır. Adınız ve soyadınızı yazmanız beklenmemektedir. Katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Dil öğrenimine yaklaşımınızı en iyi anlatan seçeneği işaretleyiniz.

- 1- Asla veya neredeyse hiç
- 2- Nadiren
- 3- Bazen
- 4- Sık sık
- 5- Daima veya neredeyse her zaman

	A S L A	N A D İ R E N	B A Z E N	S İ K S İ K	D A İ M A
BÖLÜM A	1	2	3	4	5
1. Yeni öğrendiklerimle daha önceden öğrendiklerim arasında bir bağlantı kurarım.					
2. Yeni sözcükleri hatırlayabilmek için cümle içinde ya da farklı bağlamlarda kullanırım.					
3. Sözcükleri hatırlamak için renk, işlev, sözcük türü ya da kullanım yeri gibi gruplara ayırırım.					
4. Sözcükleri hatırlamak için imge, resim, çizim, semboller ya da kullanıldıkları yerlerden yararlanırım.					
5. Anahtar sözcüklerin karşılıklarını doğrudan yazmak yerine şekillerle ifade ederek sözcük listesi hazırlarım.					
6. Sözcükleri hatırlamak için sesleri ve seslerinin yaptığı çağrışımları bir arada kullanırım.					
7. Resimli kartlardan yararlanırım.					
8. Öğrendiğim yeni sözcükleri fiziksel hareketlerle yeniden canlandırıyorum.					
9. Öğrendiğim şeyleri sık sık gözden geçiririm.					
10. Gözden geçirdiklerimi başlangıçta sık sık, sonraları ise aralıklarla listeye kaydedirim.					
BÖLÜM B					
11. Uygulama yapmak için ifadeleri tekrar tekrar söylerim ya da yazarım.					
12. Yeni öğrendiğim dilin sesleri ya da harfleriyle ilgili uygulama çalışmaları yaparım.					
13. Konuşma kalıplarını tanır, bunları kullanırım.					
14. Öğrendiğim yeni sözcük ve sözcük öbeklerini, yeni cümlelerde kullanırım.					
15. Anadili İngilizce olan ya da İngilizcesi iyi olanlarla konuşmalar yaparım.					
16. Konuyla ilgili her türlü bağlama dikkatimi vererek ana düşünceyi çabucak anlamaya çalışırım.					
17. Vermek istediğim mesajı dile getirmeme ve iletilen mesajı anlamama yardımcı olacak sözcük, dilbilgisi kitabı ya da diğer kaynakları kullanırım.					
18. Öğrendiğim dildeki uygun dil kalıplarını bulmaya çalışırım.					
19. Sözcükleri kendi dilime çevirmeden, doğrudan İngilizce söylemeye ve yazmaya çalışırım.					
20. Yeni öğretilenleri (anlatılanları) anladığımı göstermek için bunları özetlerim.					

BÖLÜM C					
21. Duyduğum veya okuduğum yeni sözcük ya da öbeklerin anlamını tahmin etmeye çalışırım.					
22. Metni ya da sözcüğü anlamak için sözcüklerin geçtiği metin, bağlam, metnin yapısı ya da konuşmacıların toplumsal konumu gibi ipuçlarından yararlanırım.					
23. Cümledeki bir sözcüğün İngilizce karşılığını bilmiyorsa kendi dilimdeki karşılığını kullanırım.					
24. İletişim sırasında, iletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletebilmek için çevremdekilerden yardım isterim.					
25. İletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletebilmek için mimik ya da el-kol hareketleri kullanırım.					
26. İletmek istediğim mesajı karşı tarafa iletmekte güçlükle karşılaşacağımı sezersem iletişim kurmaktan kaçınırım.					
27. Hakkında konuşabileceğim ya da yazabileceğim konular seçerim.					
28. İfade edemeyeceğim bilgiyi iletmekten vazgeçerek karşı tarafa söylemek istediğimi değiştirir ya da basitleştiririm.					
29. İletmek istediğim mesajı iletebilmek için yeni sözcükler bulmaya çalışırım.					
30. Söylemek istediğim sözcüğü bilmiyorsa eş anlamlısını kullanırım ya da o sözcüğü tarif ederim.					
BÖLÜM D					
31. Dil öğrenmeme yardımcı olması için dilin nasıl işlediğini anlamaya çalışırım.					
32. İngilizce çalışmak için bir defter tutarım ve yeni öğrendiklerimi yer, tarih, ışıklandırma vs gibi konu başlıkları altında gruplandırırım.					
33. İngilizce öğrenim çalışmalarım için kısa, orta, uzun dönem hedefler belirlerim.					
34. Daha çok gereksinim duyduğum becerilere, daha az gereksinim duyduklarıma kıyasla daha çok zaman harcayarak öncelik tanırım.					
35. Sonunda ulaşmak istediğim amacıma bağlı olarak İngilizce ile ilgili yazma çalışmasına ne kadar zaman ayıracağımı planladım.					
36. Yaptığım dil çalışmalarının amacını anlamaya çalışırım.					
37. Yapacağım dil çalışmalarını önceden planlarım (yapacağım konuşmayla ilgili sözcükleri öğrenmek gibi).					
38. Televizyon izleyerek, partilere giderek ya da çeşitli sosyal ortamlara katılarak dili kullanma ortamları bulmaya çalışırım.					
39. İngilizceyi anlamada ya da o dili kullanırken yaptığım hataları fark ederim.					
40. Dil öğrenim gelişimimi, öğrendiğim dili ve dil öğrenim planımı değerlendiririm.					
BÖLÜM E					
41. Dil öğrenirken karşılaştığım güçlüklerle başa çıkabilmek için derin nefes alma, meditasyon, dua gibi rahatlama teknikleri kullanırım.					
42. Ders çalışırken ya da diğer zamanlarda rahatlamak için espri yaparım ya da klasik müzik dinlerim.					
43. Öğrenme konusunda kendime daha çok güvenmek için olumlu ifadelerle kendimi cesaretlendiririm.					
44. İngilizce konuşurken (kendimi olumlu biçimde yargılayarak) hata yapma riskini göze alırım.					
45. Beden yorgunluğumu dikkate alarak, günlük yazarak ya da diğerleriyle tartışarak duygularımın farkında olmayı sürdürürüm.					
BÖLÜM F					
46. Konuşmalarını anlayabilmek için konuşmacılardan söylediklerini tekrar etmelerini, başka türlü ifade etmelerini, söylediklerinin ne anlama geldiğini açıklamalarını ya da söylediklerini basitleştirmelerini isterim.					
47. Yabancı dil öğrenirken yaptığım yanlışların düzeltilmesini isterim.					
48. Öğrenmeme yardımcı olmaları için arkadaşlarımla ya da İngilizceyi daha iyi bilen kişilerle yardımlaşırım.					
49. Kültürleri hakkında bilgi edinerek, dilini öğrendiğim insanları anlamaya çalışırım.					
50. Davranışlarını gözlemleyerek dilini öğrendiğim insanların duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.					

EK 2: Dil Öğrenme Stratejileri Ölçeği (İngilizce)

Circle the answer that best describes how you approach language learning.

N: never	R: rarely	S: sometimes	O: often	A: always
MEMORY STRATEGIES				
1. I associate new material with what I already know.	N	R	S	O A
2. I put new words in sentences or other contexts so I can remember them.	N	R	S	O A
3. I put words in groups, such as color, function, part of speech, or place of use to recall them.	N	R	S	O A
4. I use images, pictures, drawings, symbols, or locations to remember words.	N	R	S	O A
5. I make graphic word lists that depict key word associations with lines, arrows, or shapes.	N	R	S	O A
6. I use combinations of sounds and images to remember words.	N	R	S	O A
7. I use flash cards	N	R	S	O A
8. I physically act out new words.	N	R	S	O A
9. I review often.	N	R	S	O A
10. I schedule my review to be initially frequent and later less frequent.	N	R	S	O A
COGNITIVE STRATEGIES				
11. I say or write expressions repeatedly to practice them.	N	R	S	O A
12. I practice the sounds or ³ letters ² of the new language.	N	R	S	O A
13. I recognize and use formulas and patterns of speech.	N	R	S	O A
14. I recombine the words and phrases I have learned into new phrases or sentences.	N	R	S	O A
15. I start conversations with native or proficient speakers of Japanese.	N	R	S	O A
16. I try to get the main idea quickly by paying attention to any relevant context.	N	R	S	O A
17. I use a dictionary, a grammar, or other resources to help me send and receive messages.	N	R	S	O A
18. I look for patterns in the language.	N	R	S	O A
19. I try to say or write things directly from Japanese without translating from my first language.	N	R	S	O A
20. I summarize new input to show I understand the message.	N	R	S	O A
COMPENSATION STRATEGIES				
21. I guess at the meaning of unfamiliar phrases or words I hear or read.	N	R	S	O A
22. I use clues like context, situation, text structure, or social status of speakers to understand.	N	R	S	O A
23. I put my native language word in a sentence if I don't know the Japanese word.	N	R	S	O A
24. I ask for assistance in the middle of communication to help get my message across.	N	R	S	O A
25. I use mime or gestures to try to get my message across.	N	R	S	O A
26. I avoid communication when I anticipate a difficulty in getting my message across.	N	R	S	O A
27. I select the topics that I know I can talk or write about.	N	R	S	O A
28. I change or simplify my desired message by omitting information I can't express.	N	R	S	O A
29. I make up new words to get my message across.	N	R	S	O A
30. I use a synonym or describe the word I want to communicate when I don't know the word.	N	R	S	O A
METACOGNITIVE STRATEGIES				
31. I try to learn about how language works to aid my language learning.	N	R	S	O A
32. I organize my study of Japanese in a notebook and in terms of schedule, place, lighting, etc.	N	R	S	O A
33. I set short term, mid-term, and long-term goals for my study of Japanese.	N	R	S	O A
34. I have prioritized to spend time on the skills that I need over the skills that I need less.	N	R	S	O A
35. I have planned how much time I will devote to Kanji study in relation to my overall purpose and long term needs for studying Japanese.	N	R	S	O A
36. I try to understand the purpose of the language tasks that I do.	N	R	S	O A
37. I plan ahead for language tasks, like learning the vocabulary for a speech I have to give.	N	R	S	O A
38. I seek practice occasions by watching TV, by going to parties, or social groups like church.	N	R	S	O A

39. I identify the errors I make in understanding or producing Japanese.	N	R	S	O	A
40. I evaluate my progress with the language and plan accordingly.	N	R	S	O	A
AFFECTIVE STRATEGIES					
41. I use relaxation techniques like deep breathing or spiritual techniques such as meditation or prayer to help me cope with the stress of language learning.	N	R	S	O	A
42. I use humor or listening to classical music while studying or at other times to help me relax.	N	R	S	O	A
43. I encourage myself with positive statements in order to feel more confident about learning.	N	R	S	O	A
44. I risk making mistakes (with good judgment) when using Japanese.	N	R	S	O	A
45. I stay aware of my emotions by paying attention to my body's fatigue, by writing a language-learning diary, or by discussing my feelings about language learning with others.	N	R	S	O	A
SOCIAL STRATEGIES					
46. I ask speakers to repeat, restate, explain, slow down, or simplify to aid my understanding.	N	R	S	O	A
47. I ask for correction of my language mistakes.	N	R	S	O	A
48. I cooperate with my peers or proficient users of the new language to help me learn.	N	R	S	O	A
49. I try to empathize with Japanese people by learning about their culture.	N	R	S	O	A
50. I try to become aware of the thoughts and feelings of Japanese by observing the behaviors.	N	R	S	O	A